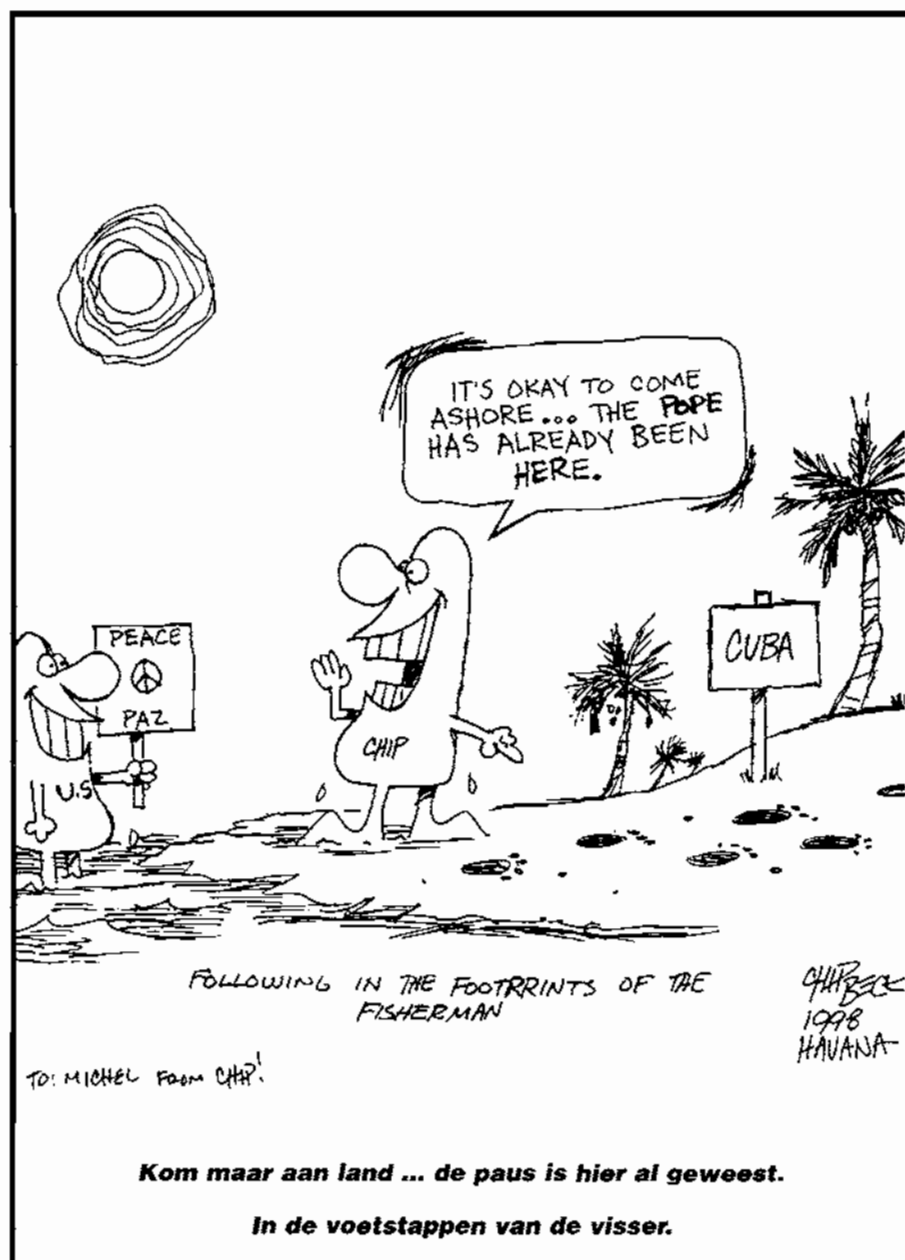

vrede

Wereldbank

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

- V Irak
- V Pinochet
- V Huurlingenlegers
- V Duitsland
- V Japan
- V Rusland
- V Verkiezingen
- V Nobelprijs van de Vrede
- V Vluchtelingen
- V Cuba
- V NATO
- V Grootmachten
- V Syndicale strijd
- V België in de wereld
- V De muiters van 1917
- V Munia Abu Jamal
- V Flanders Fields
- V Voor de vuist

verschijnt tweemaandelijks
41ste jaargang - nr. 335 - januari-februari 1999
afgifftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

Leugen

De Verenigde Staten hadden het uitgeschreeuwd. De internationale media hadden de "informatie" verder gedragen: er werden sporen gevonden van het gas VX op de koppen van Iraakse raketten. Irak zou dus getracht hebben zich te bedienen van het gas VX als munitie. Op bezoek in Bagdad in augustus verzocht Richard Butler, de voorzitter van Unscorn, aan de Iraakse leiders hierover een verklaring af te leggen. Deze logenstrafden het bericht. Butler gebruikte het niettemin als argument om te bevestigen dat Bagdad weigerde om aan zijn verplichtingen t.o.v. de VN te voldoen. Dit om het embargo verder te kunnen zetten dat nochtans in hoofdzaak de burgers treft. Niemand wou rekening houden met de verklaring van Tariq Aziz, de Iraakse minister van buitenlandse zaken, die vroeger erkend had dat zijn regering getracht had anthrax op de koppen van raketten te plaatsen. Waarom zou hij dit nu, voor wat betreft VX, loochenen gezien dit veel minder gevaarlijk is dan anthrax.

Bovendien werd de opmerking van Aziz, over het weinig objectief karakter van het Amerikaans laboratorium, op sarcasme onthaald. Maar Bagdad eiste een nieuw onderzoek van de raketten in een neutraal laboratorium. De Unscorn werd dus verplicht te rade te gaan in Frankrijk en Zwitserland.

De conclusie van het Franse laboratorium werd half september bekend gemaakt: negatief. Bagdad had dus gelijk. Zo deze informatie slechts schoorvoetend vermeld werd in de Amerikaanse pers dan heeft het evenmin enige echo verwekt in Frankrijk.

In ieder geval, ondanks alles, is iedereen er van overtuigd, de Iraakzen liegen en verdienen wat hun overkomt.

uit "Le Monde Diplomatique",
oktober 1998

De medewerkers van Vrede wensen u en uw familie gezondheid, welvaart en vrede in de wereld voor 1999

INHOUD

EDITORIAAL	Het recht van de sterkste	3
UITKIJK	Pinochet: een precedent	4
BEWAPENING & ONTWAPENING	De veiligheid en de oorlog "privatiseren" NATO's nieuw strategisch concept	5 27
DUITSLAND	Een nieuwe buitenlands politiek onder Joschka Fischer?	6
JAPAN	Tamagotchi in ademnood	8
RUSLAND	Rusland vanuit vakbondsstandpunt	10
VERKIEZINGEN	Op maat gesneden... "Vrije verkiezingen" en democratie	12-14
VREDESNOBELPRIJS	Nobelprijs voor de Vrede voor John Hume en David Trimble	14
VLUCHTELINGEN	Als je uit je land vlucht...	16
DOSSIER	- De Wereldbank in dienst van de sterkere De wereldbank	19 20
GEO-POLITIEK	Cuba, Europa en de seminaristen VN-inspecties Irak	24 25
MENSENRECHTEN	Over een paar verjaardagen	26
BEWEGING	NAVO's nieuwe strategie	27
NOORD-ZUID	Bedenkingen bij twee rampen en de voorbij gestreefde...	28
ARBEID	Over geweld en syndicale strijd	30
BELGIË	België in de wereld	31
TERUGBLIK	De "muiters" van 1917 in de grote oorlog	32
VERENIGDE STATEN	De gesmoorde Indiaanse stem	34
OPVOEDEN TOT VREDE	Nieuw museum in Ieper	35
25 JAAR GELEDEN VREDE	VREDESFONDS	36
VREDESINITIATIEVEN		37
VOOR DE VUIST	Zin of onzin ... akkoord	39

Verleenden hun medewerking: Georges Spriet - Willy Courteaux - André De Smet - Ludo De Brabander - Hans Peter Richter (Duitse vredesraad) - Barbara Hagel (Zweden) - Yvan Grosjean - Frans Frison (Ierland) - Marie-Jeanne Vanmol - Antoine Uytterhaeghe - Victor Stuyck - William de Bruyn - Jenny Van Icboghe - René Van Nerum - Joanne Provost - Merel De Smet.

vrede

sedert 1957
tweemaandelijks tijdschrift
vrede vzw
studie- en informatiecentrum
internationale politiek, vredes- en
ontwikkelingsproblematiek

redactie - beheer - publiciteit
galgenberg 29 - 9000 gent
prk. 000-0956015-80
tel (09) 233 46 86
fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngonet.be
internet:
www.democratisch.links.be/vrede

leesgeld:

110 fr.: los nummer
600 fr.: 6 nummers per jaar
700 fr.: instellingen met factuur
800 fr.: Nederland en E.U.
1.000 fr.: rest van de wereld

43 gulden op postbankgiro nr. 5267830
van Ad Woudenberg / VREDE postbus
92311 1090 AH Amsterdam

steunabonnement: 1.000 fr.
abonnementendienst: L. Verwest
vrede wordt gedrukt op
kringlooppapier
offset druk:
Nevelland, B.W., 9850 Nevele

redactie:

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Victor Stuyck, Ludo De
Brabander, Marie-Jeanne Vanmol, Antoine
Uytterhaeghe
redactiesecretaris: L. Bollaert.
hoofdredacteur: André De Smet.
verantwoordelijke uitgever:
Michel Vanderborgh
Beukendreef 15, 9401 Poilare Ninove

De ondertekende artikels beantwoorden niet
noodzakelijkerwijze aan ons standpunt.
Overname van artikels is slechts toegelaten
mits bronvermelding en toezending van een
presentexemplaar.

Het recht van de sterkste

Militaire macht gebruiken om de economische lange-termijnperspectieven gaaf te houden, dat is buitenlandse politiek van de VS. Dat is wat Operatie Woestijnvos tegen Irak in de praktijk bracht.

De Golfoorlog stopte acht jaar geleden. Sindsdien is Irak onderworpen aan een gruwelijk embargo: een vreselijke hypotheek op de toekomst van het land. Niet alleen is het embargo een hindernis om de kaspotte infrastructuur herop te bouwen, niet alleen is het een gunstige voedingsbodem voor allerlei fanatismen, niet alleen haalt het elk perspectief op verbetering onderuit, maar het is ook rechtstreeks verantwoordelijk voor de dood van zovele kinderen en ouderlingen. Voor de bevolking is het resultaat nagenoeg hetzelfde als van een oorlog: dezelfde vernieling, dezelfde obstakels voor toekomstperspectieven van het land. Men vindt in het VN-handvest geen enkel artikel dat de moord en foltering van een bevolking toelaat.

De Golfoorlog had niks van doen met het respect voor het internationaal recht. De argumentatie voor de militaire opbouw, dat Koeweit bevrijd moest worden van de baarlijke duivel die het land had geannexeerd, bleek al gauw een fabel. Het was er Washington om te doen een absolute controle over de strategische oliereserves uit te bouwen. Daarom wilde het Pentagon er een uitgebreide permanente militaire aanwezigheid. Dat laatste kan maar als men de "gastlanden" er kan van overtuigen dat het absoluut nodig is vreemde troepen op hun grondgebied toe te laten. Daarom heeft men nood aan regelmatige crisisuitbarstingen. Kwestie van warm houden dus, om die aanwezigheid te bestendigen. Een interessant instrument om crisissen uit te lokken vormt de wapeninspectie. Volgens krantenberichten heeft de leider van het VN-inspectieteam doelbewust het rapport gemanipuleerd (zie pagina 26) en Clinton aldus een nieuwe crisis op een schoteltje aangeboden. Het moment van Operatie Woestijnvos kwam ook goed uit: toevallig moest politiek Washington beslissen of de afzettingsprocedure voor president Clinton zou worden ingezet.

Door hun optreden hebben Washington en Londen zich doelbewust buiten het kader van de Verenigde Naties geplaatst. Dat past volledig in het nieuw strategisch concept van het Pentagon. Zolang de VS-belangen gediend worden door de VN wordt de Veiligheidsraad gerespecteerd, van zodra dat niet meer zo is wordt ie opzij geschoven. Allerlei redenen van dreiging of "humanitaire imperatieven" zijn dan goed om de wereldopinie uit te leggen dat een

militair optreden wel echt moet, ondanks de VN. Dit zal zich nog herhalen, indien Washington erin zou slagen dergelijk strategisch concept op te dringen aan de NATO-partners. De Verenigde Staten beschikken over 250.000 manschappen buiten hun grondgebied. Ze zijn aanwezig in Azië, het Midden-Oosten, Centraal- en West-Europa. Er zijn plannen om de Panama-basissen te vervangen door andere locaties in Centraal en Zuid-Amerika. Zeg maar een geglobaliseerde Amerikaanse troepenverspreiding in een geglobaliseerde economie.

De Verenigde Staten hebben lak aan het internationaal recht. Men hanteert het argument dat de Iraakse bedreiging met massavernietigingswapens het grote gevaar uitmaakt voor de regio. Men vergeet maar al te gemakkelijk dat er een ander land in de regio over massavernietigingswapens beschikt. Israël beschikt minstens over 200 atoombommen, het beschikt over de raketten om die enkele honderden kilometers verder te laten neerkomen. Het lapt alle VN-resoluties

aan z'n laars, zet de wereldgemeenschap voortdurend voor schut en krijgt royale steun voor dit alles (en militaire contracten). Juist, een politiek van twee maten en twee gewichten.

Het new-thatcherisme van Tony Blair is even volgzaam naar de VS toe als het authentieke thatcherisme. België betreurt maar heeft begrip.

Dat kan toch niet voor democraten. In plaats van begrip op te brengen voor de machtspolitiek van een supermogenheid zou men toch volle respect moeten eisen voor het internationaal recht, voor de internationale instellingen.

Kennelijk durft men niet in te gaan tegen de dominantie van Washington uit vrees voor een negatieve weerslag op diplomatiek en economisch vlak. Sommigen menen dat een mogelijke grotere onafhankelijkheid t.o.v.d. VS. zou kunnen waar gemaakt worden door een hechtere Europese samenwerking op de internationale scène. Maar dan moeten we eerst toch enkele voorwaarden scheppen: democratische controle vooreerst, én een zekerheid dat dergelijk Europees beleid aan de verzuchtingen van de wereldbevolking wil tegemoet komen, die streeft naar vrede, democratie en ontwikkeling.

Laat ons in dit laatste jaar van de 20ste eeuw verder werken om krachten te verzamelen die werk willen van maken van het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren, van een veiligheid die steelt op samenwerking in plaats van militaire dominantie.

Georges Spriet

Pinochet: een precedent

De arrestatie van de Chileense ex-dictator in Engeland heeft een wereldomvattende schok veroorzaakt. Terzijde gelaten wat de aanhangers van Pinochet erover denken, tekenen zich twee reacties af. Aan de ene kant tevredenheid en enthousiasme bij de progressieve publieke opinie, aan de andere kant de opgestoken vinger van het juridisme dat waarschuwt voor een gevaarlijk precedent waarvan de gevolgen niet te overzien zouden zijn. Het loont wellicht de moeite, die waarschuwing op zijn waarde te toetsen. Ze uit humanitair enthousiasme wegwuiven, lost niets op.

Het is inderdaad een precedent. Dat precedent heeft wel een bijzonder karakter. Het gaat namelijk niet over een dictator die nog aan de macht is, maar één die opnieuw een democratie heeft ingevoerd, en, voor hij dat deed, voor zichzelf en zijn medestanders onschendbaarheid heeft afgedwongen. (Opgemerkt mag hierbij worden, dat die "onschendbaarheid" een binnenlandse aangelegenheid is die in het buitenland niet geldt.) In nog een tweede opzicht is de situatie zonet volkomen uitzonderlijk dan toch wel niet alledaags. De meeste dictators of staatshoofden van een autoritair regime volgen meestal andere dictators op. Als men vandaag, naar aanleiding van de Pinochet-affaire, de vraag stelt of men in het buitenland dan ook Fidel Castro zou moeten arresteren als uitgeweken Cubanen dat zouden eisen, dan is er in zijn geval dit wezenlijk onderscheid, dat Castro geen democratisch regime heeft omvergeworpen (zoals Pinochet wel heeft gedaan (red.)) maar een corrupte dictatuur. Dat er daarnaast ook andere verschillen zijn, laten we hier terzijde: geen enkele situatie is ooit identiek aan een andere.

Tegen de arrestatie van Pinochet wordt ook het argument aangevoerd dat dictators minder geneigd zullen zijn afstand te doen van de macht als ze daarna bloot kunnen staan aan vervolgingen. Dit mag dan een argument lijken dat hout snijdt, maar in de praktijk is het aan de botte kant. Er zijn weinig voorbeelden van een dictator die vrijwillig de macht afstaat ten gunste van de democratie. Franco is daarvan een goed voorbeeld.

Maar kan men tegenwerpen, Pinochet heeft dat wél gedaan. Hij heeft op eigen initiatief de democratie hersteld. Is dat niet prijzenswaardig en heeft hij daarmee geen amnestie verdiend?

Om die vraag te beantwoorden moeten we eerst de politieke situatie in Chili voor en na Pinochet bekijken. Chili gaat er prat op dat het sinds 200 jaar een democratie heeft. Maar Chili is ook een Latijns-Amerikaans land, en het bestaan van die politieke democratie heeft voor de sociale en economische verhoudingen niet dezelfde effecten gehad als in het kapitalistisch Europa. Chili bleef al die tijd een duale kastenmaatschappij met een voor Zuid-Amerikaanse begrippen omvangrijke bourgeoisie die tot bloei was gekomen in die politieke democratie, maar die democratie alleen maar gedoogde zolang ze voor die bourgeoisie nuttig was.

Chili is overigens niet het enige voorbeeld van een dergelijke ontwikkeling. Een land als Mexico kende meermaals revoluties die telkens opnieuw de macht in handen speelden van de heersende kaste. Die revolutie heeft Chili niet gekend. De democratie leek daar dus stevig gegrondvest. Maar de zandige ondergrond ervan werd duidelijk, toen de socialist Allende via democratische verkiezingen aan de macht kwam. Dit was een daverende breuk met het hele verleden van de Chileense democratie, en in de ogen van de bourgeoisie niets minder dan een linkse revolutie.

Dit was het tweede spook van het communisme (na Castro)

dat in Latijns-Amerika rondwaarde. Zo zagen ook de Verenigde Staten dat, die meteen de nodige maatregelen troffen om Chili economisch te destabiliseren en tegelijk hun steun verleenden aan de putsch van het leger onder leiding van Pinochet.

In feite was deze putsch dus eigenlijk geen poging om in Chili definitief een dictatuur te vestigen, maar om de oude machtsverhoudingen in de Chileense kastenmaatschappij te herstellen. Pinochet voerde een economische politiek (die van de "Chicago-boys") die erop gericht was de bourgeoisie te versterken door ze èn rijker èn omvangrijker te maken. Op die manier verschaftte hij de Chileense maatschappij een burgerlijke basis die, naar hij meende, sterk genoeg was om een terugkeer naar een Allende-experiment te verhinderen. Dat verklaart waarom Pinochet vandaag in Chili nog een aanhang heeft van 40% van de bevolking. Wie de televisiebeelden van Chileense protestbetogingen heeft gezien, zal het ook opgevallen zijn dat Pinochet een opvallend grote vrouwelijke aanhang heeft. Het klassenonderscheid was bij de beelden over de voor- en tegenbetogingen ook duidelijk genoeg.

Als men vandaag over de "Chileense democratie" spreekt mag het duidelijk zijn dat die democratie er alleen is omdat ze door de militairen en de bourgeoisie geduld wordt, met andere woorden, zolang ze ten dienste staat van de welvaart van de hogere kaste.

Als president Frey in verband met de arrestatie van Pinochet zijn bezorgdheid uitspreekt over de "democratie" die door die arrestatie in het gevaar kan komen, legt hij meteen een bekentenis af over de limites waarbinnen die democratie kan functioneren.

Tot slot: is dit precedent gevaarlijk, niet alleen voor de Chileense democratie, maar ook voor de verdere ontwikkelingen in de internationale betrekkingen? Men kan een begrip als "precedent" echter niet afzonderen uit zijn specifieke context. Jawel, op zichzelf bekeken kan dit "gevaarlijk" zijn. Anderzijds stelt men vast dat de hele geschiedenis zich ontwikkeld heeft door het creëren van precedenten, die op het ogenblik dat ze gevestigd werden "gevaarlijk" werden genoemd. De afschaffing van de slavernij, de toegang van de vrouw tot het doktersberoep, de wetten tegen kinderarbeid, het algemeen stemrecht, de erkenning van de juridische evenwaardigheid van de vrouw..., alles werd in de tijd toen het idee voor het eerst geopperd werd als gevaarlijk uitgeroepen en de sombere voorspellingen over de chaos die de wereld tegemoet ging als dit of dat precedent werkelijkheid zou worden, zijn in de geschiedenis nog nooit van de lucht geweest.

Hoe de zaak Pinochet nu verder ook afloopt (en de kans zit erin dat hij toch nog wordt vrij gelaten): het precedent is er nu al. Een bloedige ex-dictator is gearresteerd geweest. De wereldopinie heeft er kennis van genomen, heeft erover gediscussieerd. En in de hele discussie over de vraag of men Pinochet mocht berechten of niet, is er niemand geweest (behalve dan de aanhang van Pinochet zelf) die Pinochet een weldoener voor zijn land heeft genoemd. Zelfs de juristen met de opgestoken vinger hebben zich niet verder gewaagd dan het afstoffen van juridische argumenten en het waarschuwen voor "gevaarlijke precedenten".

Voor het grote tribunaal van de wereldopinie is Pinochet veroordeeld. Het is een symbolische triomf voor de rechten van de mens.

W.Courteaux

De veiligheid en de oorlog "privatiseren"

Begin november heeft president Clinton bekend gemaakt dat de Amerikaanse regering besloten heeft het Amerikaanse bedrijf Dyncorp in te schakelen om de 150 Amerikanen te leveren voor de "pacificatie-opdracht" van de O.V.S.E. in Kosovo.

Voorheen had Washington reeds de firma Military Professional Resources onder de arm genomen voor de opleiding van Bosnische regeringssoldaten in het kader van de Dayton akkoorden. Gelijktijdig worden dit soort militaire multinationale firma's ingeschakeld voor privé, meestal geheime clandestiene opdrachten.

Deze bestaan meestal uit het bewaken van oliepíplijnen, boortorens, diamant e.a. mijnen enz. Om deze te beschermen worden ook al eens landmijnen uitgezet wat niet verhindert dat dezelfde firma's, in opdracht van internationale organisaties, met het uitvoeren van ontmijningsopdrachten belast worden.

Bovendien leverden ze in het verleden, meestal in Afrikaanse landen, huurlingen om conflicten uit te vechten. Vanzelfsprekend laten deze firma's, die nauwe banden hebben met de uitbating van diamant e.a. mijnen, niet na in deze landen lucratieve economische exploitaties op te zetten. Dit soort militaire firma's, waarin gewezen militaire bevelhebbers een belangrijke rol spelen, zijn dan ook zelf grote multinationals geworden die in alle takken van de economische wereld inspraak hebben. In het Amerikaanse tijdschrift Foreign Policy, pleit een zekere Shearer, voormalig V.N.-adviseur voor Liberia en Rwanda, en tegenwoordig vorser van het Londens "Institute for Strategic Studies" voor een uitbreiding van deze formule.

Op 24 juni 1997, werd in Washington, op initiatief van het Defense Intelligence Agency (DIA), de inlichtingsdienst van het Pentagon, een gesloten symposium georganiseerd met als thema: "de privatisering van de veiligheid in de Afrikaanse sub sahara". Onder de deelnemers waren er de vertegenwoordigers van de huurlingenfirma's, maar ook de gewezen staatssecretaris voor Afrika van president Bush, Herman Cohen, militaire bevelhebbers; toplui van verschillende inlichtingsdiensten, Amerikaanse militaire attachés uit

Afrikaanse landen, maar ook potentiële klanten zoals de vertegenwoordigers van oliemaatschappijen als Texaco en Exxon.

En... hou u vast ook vertegenwoordigers van humanitaire organisaties als World Vision, Unicef, het Hoog Commissariaat voor vluchtelingen.

De organisator van het symposium, William Thorn, verantwoordelijk van DIA voor Afrika, wees er op dat de privé krachten doeltreffend en loyaal moeten zijn. De zienswijze van de Amerikanen kennende weten we wat dit "loyaal t.o.v. Amerika betekent".

Hoofddoel van het symposium bleek echter het nemen van maatregelen om "de niet geregistreerde firma's, de nieuwkomers, van de markt te houden" en de landen die het spelletje niet willen meespelen onder druk te zetten.

De hogergenoemde Shearer ging er, in zijn reeds geciteerd artikel, ook al van uit dat gezien de meeste regionale conflicten in Afrika plaats hebben, waar noch de V.S. noch West-Europa strategische belangen laten gelden, het niet langer nodig is een onderscheid te maken tussen het optreden van klassieke troepen en huurlingen van particuliere ondernemingen die, tegen betaling, de legitieme regeringen een handje komen toesteken.

Bovendien wordt er hierbij van uitgegaan dat de dood van een landgenoot (herinner u de para's in Rwanda) in het buitenland niet zonder invloed is op de eigen openbare opinie, terwijl niemand zich over de dood van een huurling zorgen maakt.

V.N.-huurlingen conventie

In december was het negen jaar geleden dat de algemene vergadering van de Verenigde Naties, een "Internationale Conventie tegen recrutering, gebruik, van huurlingen" goedkeurde.

Om de conventie in werking te stellen moet de tekst door 22 landen van de 186 lidstaten geratificeerd worden. Op dit ogenblik hebben slechts 16 landen deze stap gezet.

Dit zijn: Azerbeidzjan, Barbados, Wit-Rusland, Kameroen, Cyprus, Georgië,

Italië, Moldavië, Mauretanië, Saoedi Arabië, de Seychellen, Suriname, Togo, Turkmenistan, Oekraïne en Oezbekistan.

Het valt op dat zich onder deze landen, met uitzondering van Italië, geen westerse of andere grote landen bevinden. Ook België heeft tot heden de tijd niet gevonden om dit verdrag te ratificeren. Toeval, nalatigheid of...

Ons land heeft er nochtans belang bij gezien de nog recente affaire Tavernier die in Congo - Zaïre in het kamp van Mobutu een legertje leidde dat onze regering in diskrediet bracht.

De Peruaanse speciale V.N.-gezant voor het huurlingenprobleem, Enrique Bernals Ballestros zet de VN-lidstaten aan zo snel mogelijk tot de ratificatie over te gaan. Hij wijst er hierbij op dat iedere dag uitstel de beteugeling en de regulering van de huurlingenfirma's steeds moeilijker maakt. Een zaak is hierbij duidelijk. Hoe meer tijd er voorbijgaat, hoe beter deze privé huurlingenlegers, dank zij de steun van sommige staatsapparaten, de militaire hiërarchie en de zakenwereld hun positie zullen versterken. De commerciële grenzen zijn op weg om afgeschaft te worden. De staten die deze verdedigen worden als "kettlers" van de nieuwe religie van de globalisering beschouwd.

De progressieven mogen niet nalaten rekening te houden dat het probleem van de huurlingenlegers, de privatisering van oorlog en veiligheid, in nauw verband staan met de steeds groeiende macht van de multinationals (zie de recente monsterfusies) en de steeds grotere invloed van internationale instellingen zoals het I.M.F., de Wereldbank, de OESO, de Wereldhandelsorganisatie, de MAI en noem maar op. Dat de regering van de V.S., ondanks de V.N.-beslissingen, niet aarzelt om op firma's die huurlingen uitbesteden, een beroep te doen, wijst er op dat ze aan de besluiten van de V.N. haar voeten veegt.

André De Smet

Bron:

Vrede nr. 393 - maart-april 1998.

De Wereld Morgen, juni 1998.

De Standaard, 20/10 en 6/11.

Mercenaires S.A.

Philippe Caplan - François Misser.

Uitg. Desclée de Brouwer - Paris 1998.

Zie ook blz. 18 - Nagels met koppen.

Een nieuwe buitenlandse politiek onder Joschka Fischer? De Duitse vredesbeweging twijfelt sterk

"Het gaat er niet om een 'groene' buitenlandse politiek te ontwikkelen, maar om een buitenlandse politiek te voeren van de Federale Republiek Duitsland", zo klonk het uit de mond van de kersverse Duitse Minister van Buitenlandse Zaken, Joschka Fischer. Het Groene boegbeeld wilde daarmee benadrukken dat in grote lijnen het buitenlands beleid van Duitsland niet zal veranderen. De Duitse Groenen hebben daarmee de radicale oppositie geruimd voor het 'pragmatisch' beleid van een machtspartij.

De 'fundi's', een weinig flatterende verzamelaar voor iedereen die zich uiterst kritische opstelt bij de Duitse groenen, hebben definitief de duimen moeten leggen. Het Duitse regeerakkoord met de SPD werd door een grote meerderheid van de Groenen goedgekeurd.

Een van de moeilijke punten was het standpunt rond de NAVO. In het regeerakkoord staat: "De nieuwe Bondsregering ziet het Atlantische bondgenootschap als een noodzakelijk instrument voor de stabiliteit en veiligheid in Europa evenals voor de opbouw van een blijvende Europese vredesorde". De pacifistische stroming van de Duitse Groenen fulmineerde sterk tegen deze steunbetuiging aan de NAVO, maar het was roepen in de woestijn. Nog tijdens de regeringsvorming werd al duidelijk hoezeer Joschka Fischer zich zou houden aan zijn nieuw NAVO-vriendelijk imago.

De Duitse regering zegde haar medewerking toe voor eventuele luchtacties tegen de Servische president Milosevic indien deze zich niet zou houden aan de afspraken voor een vredesregeling in de opstandige provincie Kosovo. De zogenaamde fundi, Ludger Volmer, riep op om "op te staan tegen de autoriteiten" en tegen het advies van Fischer in, tegen te stemmen rond de Duitse deelname aan luchtacties. Maar 28 van 48 groene afgevaardigden gaven groen licht voor de inzet van 14 Tornado-gevechtsvliegtuigen en 500 soldaten, indien de NAVO tot actie zou overgaan. De Groene leiding heeft haar pragmatische koers verdedigd als had zij

"geen andere keuze". De Groenen vormen in de nieuwe Duitse regering slechts een kleine fractie en daarom moest veel water in de wijn worden gedaan, zo heette het. Joschka Fischer verstopt zich achter deze ongelijke machtsverhoudingen om verder de lof te zingen over de NAVO.

Voor de nieuwe Bondsregering blijft het Amerikaanse leiderschap noodzakelijk omdat Europa niet in staat zou zijn om problemen van veiligheid en defensie alleen aan te pakken. In de Bondsdag verdedigt nu enkel nog de PDS een consequente anti-NAVO-houding.

Kritiek van de Vredesbeweging

Op de jaarlijkse bijeenkomst van de Duitse vredesbeweging te Kassel (5 en 6 december) werd het 'nieuwe' buitenlands - en veiligheidsbeleid (BVB) zwaar op de korrel genomen. De vredesmilitanten zijn duidelijk ontgoocheld over de bocht die de coalitiepartijen hebben gemaakt.

"Al tijdens de electorale campagnes van SPD en Bündnis 90/Die Grünen, zagen we dat de afstand met de vredesbeweging in zake het BVB groeide", aldus dr. Peter Strutynski van de universiteit Kassel en één van de organisatoren van het jaarlijkse Vredesforum in Kassel. "De pre-electorale discussies werden overwegend beheerst door sociale en economische thema's. Bepalend voor de nederlaag van de conservatieve CDU/FDP-regering, was het verlies van vertrouwen door de kiezers, wegens het onvermogen van de regering om de massale werkloosheid, armoede en sociale uitsluiting te bestrijden. De oppositie, en meer bepaald de SPD, kon zich opwerpen als de verdediger van de belangen van de werknemers en minderbedeelden. Alle andere thema's, van ecologie tot vrede, waren van ondergeschikt of van geen enkel belang."

Het is alvast duidelijk dat de verkiezingen geen plebisciet waren voor of tegen een bepaalde vredespolitiek. Maar afgezien daarvan komt de politieke geloofwaardigheid van SPD en Groenen in het gedrang. Beide partijen hebben in 1997 nog het peperdure project 'Eurofighter' (een uiterst gesofisti-

ceerd gevechtsvliegtuig, een investering van 500 miljard fr. - zie Vrede nr. 329) afgewezen. De Eurofighter vormde geen thema in de verkiezingscampagne. Dit stilzwijgen is verontrustend. De geloofwaardigheid speelt ook rond de inzet van Duitse troepen in het buitenland. Nog niet zolang geleden maakten de huidige coalitiepartners deze afhankelijk van een strikt VN-mandaat. Bovendien verzetten ze zich nog altijd tegen de omvorming van het Duitse leger in een interventieleger. De sociaal-democraten en groenen hebben altijd gepleit voor een inkrimping van de troepensterkte.

Peter Strutynski: "Groenen en SPD hadden een aantal gemeenschappelijke punten. Jammer dat tijdens de verkiezingscampagne en later ook tijdens de coalitie-onderhandelingen die punten in het niets verdwenen".

Het BVB: vooral continuïteit

Het Duitse regeerakkoord bevat zowel positieve als negatieve punten m.b.t. het BVB. Eerst de positieve elementen:

1. de nieuwe leidraad is "preventie" ("crisispreventie", "vreedzame conflictoplossing")
2. de belofte om de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) te versterken
3. het opwaarderen van het vredesonderzoek
4. de "volledige afschaffing van alle massavernietigingswapens". Meer in het bijzonder "de verdere reductie van atoomwapens" en het opgeven van het *First Use*-concept (dat de NAVO het recht geeft om als eerste atoomwapens in te zetten bij het uitbreken van een conflict).

Met betrekking tot dit laatste onderdeel van het regeerakkoord haalde Strutynski zwaar uit naar de nieuwe Minister van Defensie, Rudolf Scharping: "Het is een schande dat de Minister van Defensie zich deze passages uit het regeerakkoord niet meer herinnert en zijn collega's in het kabinet (i.c. Joschka Fischer, nvdr) in de rug aanvalt. Moeten onze Defensie-ministers nog altijd de knieval maken voor de vertegenwoordigers van de VS-regering en op alles wat in Washington besloten wordt, ja en amen zeggen?"

Vaagheid

Volgens Peter Strutynski is het grote probleem dat de formulering van de positieve punten uit het regeerakkoord veel te vaag is uitgevallen. Bijvoorbeeld het begrip *preventie*: "Bij nader inzien blijkt de regering ook het leger te betrekken bij de preventie." Een ander voorbeeld: goede voornemens worden zelden financieel of materieel ondersteund. Peter Strutynski: "Het is niet voldoende om te zeggen: 'meer personeel en betere financiële ondersteuning van de OVSE'. Lippendienst alleen is niet voldoende, er moeten ook duidelijke cijfers opgeplakt worden." Hetzelfde geldt voor het vredesonderzoek. "Dat moet concreet vastgelegd worden, zoals bijvoorbeeld: 'de uitgaven voor vredesonderzoek moeten minstens zo hoog zijn als de uitgaven voor militair onderzoek'". In sommige punten ontbreekt het ook aan een consequente lijn. Zo wil de Bondsregering zich inzetten voor "kernwapenvrije zones", maar laat ze in het midden waar die moeten komen. "Ook bij ons in Centraal-Europa? Is de regering ook bereid om niet langer deel te nemen aan de nucleaire taken van de NAVO? Is ze ook bereid zich effectief in te zetten voor een wereldwijde afschaffing van atoomwapens? Op dergelijke vragen moet de vredesbeweging een antwoord eisen van de Bondsregering", aldus Peter Strutynski.

Slechte punten voor het regeerakkoord

Peter Strutynski heeft vooral negatieve kritiek voor het BVB van de Bondsregering: "De regering praat graag over *continuïteit* en *vernieuwing*. Blijkt evenwel dat het vooral om continuïteit gaat. Rond praktisch alle belangrijke onderdelen van het BVB spreekt men in termen van militaire veiligheid. De in de jaren '90 ingezette militarisering van de internationale betrekkingen wordt verder gezet."

Dat valt af te leiden uit:

1. de politieke en ideologische verdediging van de NATO ("het onderhouden van het transatlantische bondgenootschap"), WEU (West Europese Unie) en de militaire aanwezigheid van de VS
2. het blijven vasthouden aan de "nieuwe opdrachten" van de Duitse strijdkrachten in de wereld
3. het verder zetten van de bewapeningsprogramma's
4. het stilzwijgend verder werken aan het Eurofighter-programma, wellicht het meest in het oog springende kiezersbedrog van Rood/Groen
5. de opleiding en bewapening van de Speciale Commandotroepen en Crisisinterventietroepen en daar-

uit FRAITAG - Berlijn

- mee de opbouw van een structurele aanvalscapaciteit van het Duitse leger
6. de beslissing om verder te werken aan de opbouw van een Europese Defensie-industrie (cfr. Eurofighter met GB, Italië en Spanje; de op til zijnde fusie tussen British Aerospace en het Duitse DASA als embryo voor een nieuwe Europese defensie-industrie, dixit Schröder; de Europese defensieplannen voor een Europese luchtvaartonderneming EUROCO)
  7. de amper gewijzigde wapenexportpolitiek.

Stilzwijgen

Ook bij wat niet vermeld wordt kunnen bepaalde beleidlijnen worden vermoed. In het regeerakkoord staat bijvoorbeeld niets over de militaire dienstplicht of over het inkrimpen van de strijdkrachten. Evenmin een woord over een mogelijke gelijkstelling van burgerdienst (13 maand) aan legerdienst (10 maand), noch over de extreem-rechtse tendensen in het Duitse leger. Er wordt evenmin geantwoord op het protest van de Duitse vredesbeweging tegen de inrichting van nieuwe militaire oefenterreinen, zoals 'Freie Heide' bij Wittstock, 'Offene Heide' bij Colbitz-

Letzlingen en 'Nordhorn Range'. Nochtans verzekerde huidig Defensie-minister Rudolf Scharping destijds de Vredesbeweging - ter gelegenheid van een demonstratie van de 'Burger-initiative Freie Heide' - het volgende: "Wanneer de SPD de verkiezingen wint en de meerderheid vormt in de Bondsdag, zal hier van oefenterrein geen sprake meer zijn". "Waarom aarzelt de regering dan om deze belofte onmiddellijk in de praktijk om te zetten?", aldus Peter Strutynski.

Het is tekenend dat de Groenen in Europa, en meer in het bijzonder in België, Joschka Fischer en co de hemel in prijzen, maar daarbij vergeten dat er een militair luik aan het regeerakkoord hangt. Volgend jaar bestaat de NAVO 50 jaar. Wanneer wordt de passiviteit rond het Europees en Atlantisch veiligheidsbeleid doorbroken? Er worden hier heel wat kansen gemist. Wat hier gemakshalve wordt afgedaan als een nederlaag van de fundi's tegenover de realo's, is veel meer een militaire bocht ver weg van een veiligheidspolitiek op niet-militaire basis. En dat terwijl de Verenigde Naties het jaar 2000 willen aangrijpen voor een nieuwe 'cultuur van vrede'.

Ludo De Brabander

Tamagotchi in ademnoed

Als de media het over Japan hebben gaat het meestal over economie of elektronisch speelgoed. De economische situatie is ooit wel beter geweest en de Tamagotchis liggen ergens verloren in de speelgoedmand. Laten we een en ander even van nabij bekijken.

De economische ontwikkeling

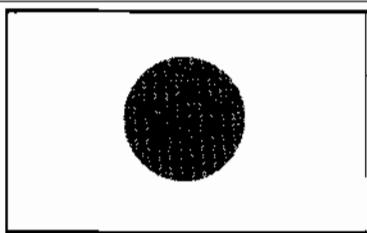
Japan heeft in de naoorlogse geschiedenis slechts twee keer een daling gekend van het Bruto Nationaal Product. De eerste keer in 1974 na de oliecrisis en nu sedert 1997. Door de verhoging van de verbruikerstaks boven 5% en door de hogere kosten voor de gezondheidszorg daalde het privé-verbruik. Daarbij komt dan nog de vertrouwenscrisis in het bankwezen. De meeste Japanse banken hebben zich nog niet van hun dubieuze kredieten kunnen ontdoen, die ze tijdens de hoogconjunctuur hadden opgehoopt. Reeds in 1991 en 1992 kenden we daardoor een crisis in de «bubble economy» (beurs- en speculatieve kringen- red.). De immobielienprijzen waren zo onvoorstelbaar hoog dat de boel ineens stortte. Dat beleven we nu opnieuw. Het heeft ook van doen met het gebrek aan controle. Slechts 23% van de aandelen zijn niet in handen van banken of ondernemingen. Die banken en ondernemingen zijn dermate met mekaar vervlochten dat er haast geen controle meer is. Vandaag werkt men aan een herstructurering van de banksector, maar er zullen nog veel conflicten en faillissementen volgen.

Bovenop deze binnenlandse situatie krijgen we dan de «Aziatische crisis». In 1994 ging er nog 40,5 miljard dollar investeringen naar landen als Indonesië, Maleisië, Zuid-Korea, Thailand en de Filipijnen. In 1996 was dat zelfs 92,8 miljard dollar, maar in 1997 vielen de buitenlandse investeringen terug naar 12 miljard US-dollar. Japans aandeel hierin is behoorlijk groot. Vooral sedert het akkoord van 1985 tussen USA en Japan kwamen er reuze directe investeringen vanuit Japan naar deze landen. De VS dwongen Tokio tot deze overeenkomst in de periode toen Washington een groot tekort in haar handelsbalans kende. De yen verloor toen zo'n 30% tegenover de dollar. Bij de ineenstorting van de Aziatische markten wordt Japan dus rechtstreeks zwaar getroffen.

De VS hebben de Japanse bankcrisis uitgebuit. In Der Spiegel (46/1998) zei de Japanse politicus Shintaro Ishihara daarover het volgende: «In het kader van de globalisering van de financiële markten beslist Washington dank zij de macht van de dollar over wat als «free and fair» geldt. Het is duidelijk dat de VS in het casinokapitalisme via de vroegtijdige liberalisering van hun eigen financiële markt, de plak zwaaien. Mocht men de winstgerichte Ameri-

kaanse Standard in Azië invoeren, struikelt onze economie zoals een maîtresse wiens voeten zijn vastgebonden. Ook ik ben voor faire regels. Dat de Amerikanen het niet fair houden, bewijst het faillissement in november 1997 van Yamaichi, toen Japans vierde grootste makelaar. Eerst onderhandelde Noord-Amerikaanse makelaarsondernemingen zoals Merrill Lynch om Yamaichi over te nemen. Toen ze dan kennis namen van Yamaichi's schulden, wijzigden ze hun strategie. Het zou goedkoper zijn Yamaichi op te slokken als het eerst kapot is gemaakt. De VS-rating bureaus Standard & Poor en Moody's kelderden vervolgens Yamaichis plaats in de ranglijst: de ondergang is bezegeld. Later wordt dan een groot deel van het filiaalnetwerk van Yamaichi door Merrill Lynch openlijk overgenomen. Dat Yamaichi-directeur Shohei Nozawa in het openbaar weende, was eigenlijk uit zuivere ontsteltenis over de koude brutaliteit van de Amerikanen». Ishihara bestempelde het Internationaal Muntfonds (IMF) in datzelfde interview als een bezettingsmacht van de Verenigde Staten.

Het conjunctuurprogramma dat minister-president Obuchi op 16 november 1998 indiende, spreekt over 330 miljard Duitse mark. Maar het scepticisme blijft. Een derde van dit budget is bedoeld voor reuze bouwwerken. De bouwindustrie, de politieke partijen en de administratie vormen in Japan een soort maffia-achtige structuur. Er zullen dus nog meer tunnels, kunstmatige eilanden uit verwerking van afval en beton worden geconstrueerd, nog meer autosnelwegen en overgedimensioneerde bruggen. Slechts 14 miljard DM gaan naar tewerkstellingsmaatregelen. Er worden ook verbruiksgoederenbonnen met korte vervaldatum verspreid.

Japan - Landenprofiel
Oppervlakte 377.800 km²
Hoogste punt Fuji 3776 m

Voornaamste geografische kenmerken Honshugebergte.
 Mikunigebergte. Chugokugebergte.
 Veel vulkanen

Klimaat tropisch in het zuiden; koel en gematigd in het noorden
Aantal inwoners 125.156.000 inwoners
Bevolkingsdichtheid 332 inwoners per km²
Bevolkingsgroei 0,3% per jaar
Geboortecijfer 12 per 1000 inwoners
Sterftecijfer 8 per 1000 inwoners
Levensverwachting Mannen 76, vrouwen 82 jaar
Kindersterfte 5 per 1000 levend geboren
Urbanisatiegraad 77% van de bevolking
Geboortegemiddelde 2 kinderen per vrouw
Leeftijdsgroepen 0-14 jr 18%, 15-59 jr 64%, 60+ jr 17%
Etnische groepen Japanners 99%, Koreanen, Chinezen
Talen Japans, Koreaans, Chinees
Godsdienst Shintoïst 92%, boeddhist 7,7%, christen 0,8%
Bodemgebruik Landbouwgrond 11%, grasland 2%, bebost 67%
Werkgelegenheid Landbouw 7%, industrie 34%, diensten 59%

*De laatste verkiezingen :
 De zetelverdeling van de verkiezing van 13.7.98 :*
 Liberaal Democratische Partij 103 (-15)
 Democratische Partij 47 (+9)
 Onafhankelijken 25 (+12)
 Communistische Partij 23
 Komei 22
 Sociaal Democratische partij 12
 Andere 3 partijen 7

Wat hierbij opvalt is de goede prestatie van de oppositiepartij van de Democraten, die zich van de liberale LDP had afgesplitst. De sociaal-democraten die ooit de belangrijkste oppositiepartij uitmaakten, verschrompelden naar een onbeduidend niveau. Ze waren ooit de verdedigers van art. 9 van de Japanse grondwet, dat het leger en militaire instellingen verbiedt en uiteraard de inzet van militairen. Ze kregen nu de rekening gepresenteerd voor hun bochtenwerk. Obuchi werd premier, terwijl het een bijzonder onopvallend figuur is. De regeringspartij wilde duidelijk geen sterke man aan het hoofd.

Veiligheidspact met de VS

Reeds in 1960 werd een veiligheidsverdrag afgesloten tussen Japan en de Verenigde Staten, dat Japan tot het grootste «onzinkbare vliegdekschip van de USA» maakte. Op 17 april 1996 werd dit verdrag geactualiseerd. Volgens de nieuwste richtlijnen van juli 1997 zal Japan een belangrijke rol spelen in de Noord-Amerikaanse veiligheidsstrategie. Japan betaalt 70% van de kosten voor onderhoud van de VS-troepen op Japans grondgebied. Japan verplicht zich ertoe alle militaire optreden van de VS te ondersteunen, specifiek in de Aziatische zone van de Stille Oceaan. De VS verkrijgen lucht- en marinebasissen, logistieke faciliteiten en ook gegarandeerde voorziening in brandstof.

In Okinawa bevinden zich 70% van alle Japanse VS-marinebasissen. Okinawa werd slechts in 1972 aan Japan teruggegeven. Grondeigenaars werden gedwongen huurovereenkomsten met het Amerikaanse leger te tekenen. In 1995 weigerden ze nieuwe contractverlengingen. Zelfs de gouverneur van Okinawa, Ota bevond zich in het weigeringskamp. De regering daagde Ota voor de rechtbank, won het proces en Ota moest inbinden. Volgens het nieuwe veiligheidspact kunnen nog meer militaire basissen in Okinawa worden geïnstalleerd. Vanop Okinawa vertrokken de vliegtuigen voor hun raids tegen Korea, tegen Vietnam, en nu recenter ook tegen Irak.

Om de gemoederen onder de bevolking te bedaren werd wel een bepaalde basis gesloten, maar ergens anders richtte men een nieuwe in. Midden in een koraalrif werd een modern militaire constructie gezet: een zogenaamde 'heliport'. Boven water kunnen de helikopters landen en vertrekken, op en onder water kunnen schepen en duikboten aanmeren. Het verzet van de bevolking groeit echter. Een officiële opi-

niepeiling onder de Okinawa-bevolking geeft een duidelijke meerderheid aan, die tegen de militaire basis is.

Waar zit de civiele maatschappij?

Net zoals in Europa is de vredesbeweging verzwakt. In 1960 was er een massamobilisatie tegen het veiligheidsverdrag met de VS. In 1968 kwamen er miljoenen tegen de oorlog in Vietnam op straat. In 1987 kende Japan grote anti-atoommarsen. Nadat de sociaal-democraten hun tegenstand opgaven en akkoord gingen om «zelfverdedigingsstrijdkrachten» op te richten, lijkten heel wat mensen te hebben afgehaakt. De grootste vredesorganisatie is de Japan Peace Committee, van communistische inspiratie.

Anders dan bij ons hebben de gemeenten en steden een groot inspraakrecht in Japan. Bij de gemeenteraadsverkiezingen slagen steeds meer leden van de civiele maatschappij erin een zetel te bemachtigen. Men slaagde er ook in een wetsontwerp in het parlement te brengen om de slachtoffers van de aardbeving van 1995 schadeloos te stellen.

In maart van 1998 werd een «NGO-wet» gestemd. Daarbij kunnen de basisorganisaties rechtspersoonlijkheid verkrijgen waardoor ze verdragen met overheden kunnen afsluiten en subsidies kunnen verkrijgen.

Besluit

Zowel op economisch vlak als qua veiligheidsbeleid wordt Japan door de Verenigde Staten gedictieerd. Je zou haast kunnen zeggen dat Japan een kolonie is van de Verenigde Staten. De politieke klasse is zeer bereidwillig tegenover Washington. De Japanse vredesgrondwet is enkel nog een vel papier. Aan de basis vormt zich een verzet maar voorlopig is dat nog zwak.

Hans-Peter Richter
Duitse Vredesraad,
en Duits-Japans Vredesforum

(dit vredesforum wil door uitwisselingsprogramma de civiele maatschappij van beide landen bij mekaar brengen. Ook Belgische vredesvrienden kunnen met onze «Gruppen der Bürgerbewegung» naar Japan reizen. Meer informatie via e-mail a-hpr@t-online.de, of via Vrede vzw)

Wist je dat ...

... vijf kapitalistische landen (V.S., Japan, Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië) 172 van de 200 grootste multinationals onder elkaar verdelen. Hun verkoopcijfers stegen van 3.000 miljard dollar in 1982 tot 5.900 miljard in 1992 en hun deel van het mondiaal product steeg van 23,2 tot 26,8 %.

... de maffiagroep "La Costa Nostra" in Sicilië geleid wordt door een kern die 180 clans groepeerd, waaronder 5.500 directe en 3.500 sympathiserende leden.

... de schade die in 1996 aangebracht werd door de economische criminaliteit door Interpol geschat wordt op 500 miljard dollar.

... in Baskenland 40 % van de jongeren onder de 25 jaar werkloos is.

... 31 % van de Baskische bevolking Baskisch spreekt en 53 % slechts enkele woorden van die taal kent.

... in vijftien jaar tijd de erkende boekenwinkels in Vlaanderen geslonken zijn van 370 naar 270 en waar Vlaanderen een boekwinkel heeft per 25.000 inwoners, telt Nederland er één per 10.000 inwoners.

... uit een studie, uitgevoerd in opdracht van de Unie van Europese omroepen, gebleken is dat, b.v. in Duitsland, in de commerciële TV-zenders 86 % van de programma's uit Amerika komt en 8,5 % van Duitse makelij is daar waar dit in openbare T.V.-zenders een verhouding is van 10 % Amerikaans en 78,8 % Duitse producten.

... in 1997 voor de economische crisis in Thailand er vijftien tot twintigduizend straatkinderen waren in dit land en, volgens prof. Somphung Jitradab hun aantal in 1998 met 10 % tot 15 % gestegen is.

... tijdens de financiële crash van Wallstreet in 1929 niet minder dan 659 banken failliet gingen, dat er in 1930 1.352 waren en in 1931 reeds 2.294.

... er als gevolg van de economische ineenstorting in Duitsland in januari 1930 zo'n 3,2 miljoen werklozen waren, in januari 1931 reeds 4,9 miljoen en in februari 1992 niet minder dan 6,1 miljoen.

Rusland vanuit vakbondsstandpunt

Om dit thema gaf Vsevolod Mozjajev, hoofd internationale betrekkingen van de Russische vakbondsfederatie VOVR te Stockholm een zeer interessante lezing.

letwat vakbondsgeschiedenis

De vakbeweging in Rusland groeide samen met de revolutionaire gebeurtenissen van 1905-1907.

Meteen al kwamen een aantal eigenschappen naar voor:

- De vakbond was altijd op industriegrondslag georganiseerd, d.w.z. een eenheidsvakbond voor een bedrijf en binnen een industrietak.
- Van bij het prille begin legde de vakbond ook de politieke werkzaamheid aan de dag, b.v. in de revoluties van 1905 en 1917. Meteen nadat de Oktoberrevolutie het gehaald had werd partij gekozen voor de bolsjewieken. Reeds het eerste A1-Russisch Vakverenigingen-Congres besloot onder §1 dat de vakvereniging in Rusland onder leiding van de communistische partij zal werken.

Dat besluit weerspiegelde zich in de hele latere ontwikkeling. In de 30er jaren nam de vakbond er een hele reeks taken bovenop bij, deels als halve staatsinstelling met tal van mogelijkheden ter beïnvloeding van het leven in de industrie van de Sovjet-Unie. Zo nam de vakbond b.v. in 1933 verantwoordelijkheid op zich voor werknemersbescherming en voor toezicht. Maar nooit was de vakbond een deel van het staatsapparaat.

In 1989 had de vakbond 6.000 betaalde en 4 miljoen vrijwillige veiligheidsafgevaardigden op het werk, met uitgebreide bevoegdheden om de arbeidsveiligheid te verzekeren.

Zo'n 300.000 keer per jaar legde zo'n veiligheidsafgevaardigde ergens in het land de productie stil om de arbeidsveiligheid te waarborgen. Dat wees enerzijds op de onloochenbare gebreken in de productie, maar anderzijds ook op de hoge status en de belangrijke rol die de vakbond in de Sovjet-Unie speelde.

Sedert de 70er jaren beheerde de vakbond ook de staatsverzekeringsfondsen met ouderdomspensioenen, ziekteverzekering en arbeidsschadeverzekering. Het overschot werd gebruikt voor een breed gamma aan gezondheidsprojecten:

In 1989 bezat de vakbond 16.000 sanatoria en rustverblijven, waar jaarlijks 16,4 miljoen mensen konden recreëren. De arbeiders betaalden 30 % van de kosten en de vakbond 70 %.

Tegenwoordig heeft de vakbond nog maar 400 van die verblijven, met plaats voor 1 miljoen mensen per jaar... Het zijn veelzeggende cijfers!

Mozjajev stelt dat na de oorlog de CPSU ook t.o.v. de vakbond soms commanderend optrad, en de vakbondrechten inkromp. Maar het Sovjetstelsel van vakbond-medebeheer kon altijd voor tal van landen model staan. De Sovjetvakbond heeft veel gedaan om de leef- en arbeidsvoorwaarden van de mensen te verbeteren, ook al is een deel van die geplande verbeteringen nooit de tekenplanken ontgroeid.

De perestrojka aan het werk

M.b.t. de rampzalige en chaotische toestand die zich nu in Rusland uitgebreid worden hevige discussies gevoerd over waar en waarom het precies scheef ging.

Zat het wel snor met de *perestrojka*? Velen stellen dat de *perestrojka* de toestand verergerd heeft. Mozjajev zelf denkt dat een *perestrojka* noodzakelijk was, maar dat de veranderingen op verkeerde wijze doorgevoerd zijn. Niet in het minst op sociaal gebied. Waarom? Rond 1980 begon de ontwikkeling achter te blijven. Het was nodig de democratie in het land uit te bouwen, om de hele ontwikkelingsspiraal nieuw leven in te blazen. Het was nodig dat de mensen meer betrokken en geïnteresseerd werden. Er waren zeker marktmechanismen nodig. Maar in tegenstelling tot het klassieke portret bereikte de *perestrojka* niet iedereen. Gorbatsjov, die in sommige westerse kringen zo populair is, begreep niets van vakbondswerking. Ook Mozjajev zelf probeerde hem de toestand te beschrijven, maar hij had overduidelijk geen belangstelling voor de vakbond. Hij had kritiek op de hele beweging en wilde alleen maar nieuwe vakverenigingen hebben.

Dat proces werd dan in 1987 ingeleid, met het ontstaan van de eerste "autonome" vakbond: die heette *Sozprof* en was op het Poolse *Solidarnosc* gericht. Maar die kreeg nooit enige slagkracht, daar de meerderheid van de werkende mensen in de traditionele vakbeweging bleven.

De politieke leiderskring om Gorbatsjov probeerde de vakbond opzij te drukken en rechten te ontnemen, en dat hield in dat de vakbond de mensen minder diensten kon verlenen. Dat was een uitwerking van de *perestrojka*.

Daar moet eerlijkheidshalve bij vermeld worden dat de vakbondsleders zich zeker niet altijd van hun opdracht bewust waren. Tijdens de eerste grote mijnwerkersstaking in Siberië, de Donetsk en Noord-Rusland was het niet de vakbond die aan de spits stond, integendeel, de vakbond nam afstand van de stakers! En in de eerste ernstige onderhandelingen met de regering zat de vakbondleiding op de regeringsbanken. Dat was geen toeval, maar het resultaat van vele tientallen jaren gewoonte. Zo werd op de stakingsgolf een nieuwe, onafhankelijke vakbond opgebouwd, eerst onder mijnwerkers en metaalarbeiders. Die omvatte net alle takken, maar organiseerde een goed deel van de werknemers.

Toen in 1989 de regering al tegenover grote delen van de arbeidersklasse stond, verlieten grote groepen industriearbeiders de traditionele vakbonden. Toen besloten wij in ernst onze werkwijze te veranderen.

'n Historische verandering

§1, wat sedert 1917 de leidende rol van de CPSU vastlegde, werd uit de statuten gehaald. De vakbeweging omschreef zich als niet-politiek, onpartijdig en vrij van alle druk van buitenaf. Dat was principieel van belang voor wat ging volgen.

Een andere stap was dat Rusland, wat zolang de Sovjet-Unie bestaan had geen eigen republiek-organisatie gekend had, nu een eigen statuut kreeg. In de herfst van 1989 werd dan het *Verbond van Onafhankelijke Vakbonden in Rusland* opgericht, het VOVR.

Als een daad met grote politieke gevolgen volgde in 1991-1992 de ontbinding van de Sovjet-Unie. Zelfs over die historische afbreuk heersen tegenstrijdige opvattingen. Sommigen stellen dat een groot volk onafhankelijk werd, vele anderen stellen dat het leven in Sovjet-tijden beter was. Ook deze vragen kunnen het best met feiten beantwoord worden.

De hele Sovjet-Unie kapseisde ineens. De traditionele, langjarige relaties tussen de gewezen Sovjetrepublieken waren met een pennentrek wegge-

veegd. Dit bracht mee dat het economisch niveau binnen het GOS met 80 % zonk.

In 1997 was het BNP in de voormalige Sovjet-Unie tot 50 % gezonken van het niveau van 1991 (ontbinding van de USSR). Op die tijdsperiode was de industriële productie met 51,4 % gekrompen. In Sovjet-tijden bedroeg het BNP zo'n 77 % van het BNP van de VSA; in 1977 was het tot 15 % ervan gezakt. De lichte industrie was met 85 % gezonken.

De buitenlandse schuld bedraagt tegenwoordig meer dan 50 % van het Russische BNP en wordt op 135-170 miljard \$ geraamd. Ongeveer 72 miljard \$ wordt door buitenlandse banken gefinancierd.

40 % van het Russische BNP komt uit de schaduwsector. Investerings nemen af. Toen de Sovjet-Unie ineenzakte, waren er van buitenaf grote beloften en van binnenuit grote hoop inzake buitenlandse investeringen. Feit is dat buitenlandse investeringen amper 4 % uitmaken van de hele Russische industrie. De sociale problemen schreeuwen ten hemel.

Het doorsneeloon van arbeider en bediende ligt op 167 \$. In januari 1998 waren er officieel 6,4 miljoen werklozen, en sindsdien zijn ze nog toegenomen. Maar het ILO (*Internationaal arbeidsbureau*) stelt dat de werkloosheid aanzienlijk hoger ligt. 4 miljoen mensen zijn dakloos. Er zijn minstens 1 miljoen wezen.

Volgens het officiële landverslag van de Russische regering voor de VN leeft 60 % van de Russen nu slechter of veel slechter dan in 1991, toen de Sovjet-Unie ophield te bestaan. 10 % kreeg het beter.

In Sovjet-tijden hadden de 10 % van de bevolking die het best leefden een viermaal hoger loon dan de 10 % onderaan de piramide. Nu ligt die inkomensspanning op zestienmaal. En dan rekenen we volgens de officiële cijfers. Als we alle inkomsten mee berekenen, komen we op een verhouding van zevenentwintig maal! Dat zijn niveaus die je met Latijns-Amerika kan gelijkstellen.

30 % van de werkende mensen in Rusland heeft een loon onder het bestaansminimum.

De consumptieprijzen stegen 26 keer in 1992, 10 keer in 1993, 3 keer in 1994 - en de lonen volgden nooit in hetzelfde ritme.

Privatisering

In 1992-1994 werd een omvangrijke privatisering doorgedrukt van bedrijven in staats eigendom. Volgens de officiële statistieken zijn 74 % van alle ondernemingen in niet-staatshanden. Maar die stellen wel minder dan 50 % van de werknemers tewerk. Voor de privatisering gaf men twee redenen op: de effectiviteit verhogen en een nieuwe mid-

denklasse scheppen. Geen van deze doelstellingen is bereikt. De productiviteit ligt laag en geen enkele nieuwe middenklasse is al tot stand gekomen. In plaats daarvan kwam er een overvloed aan banken en een nooit geziene criminaliteit. Er is zowat geen enkel geval van privatisering wat niet gepaard ging met smeergelddbetalingen en andere misdrijven. Men kan zelfs stellen dat in het land een nieuwe, criminele klasse tot stand gekomen is.

De geprivatiseerde bedrijven brengen hun werknemer geen voordeel. In 43 % ervan is geen vakbond te vinden because niet toegestaan. In de staatsbedrijven zijn slechts 12 % buiten de vakbond.

Dat alles doet uiteraard het misnoegen mee toenemen.

Het land beleefde al twee grote stakingsgolven: in 1992, in de zware industrie met de mijnwerkers en binnen de metaalnijverheid, en in 1995 met zowel de zware industrie als de ambtenaren in openbare sectoren. Nu dit jaar rolde op 7 oktober de derde protestgolf over het land, de grootste in de geschiedenis. 37 miljoen mensen namen aan acties deel. 20 miljoen sloten zich bij demonstraties en andere protestmanifestaties aan, 17 miljoen staakten voor hun baan. Alle categorieën werkende mensen waren bij acties betrokken.

Deze keer werd de staking - voor het eerst - door het VOVR geleid. Sedert oktober 1994 heeft de vakbeweging onder de leuze "*Loon, Werk en Recht!*" geprobeerd het voortouw van het massaprotest te nemen. In het Russisch beginnen die woorden alle drie met de letter *3 (Z)*, en de "*33*" ziet men dan ook op affiches en spandoeken over heel het land.

Tegelijkertijd breiden leuzen en eisen zich steeds meer naar politiek niveau uit, los van het feit of de VOVR-leiding dat nu wil of niet. Er is sprake van een "kloof" tussen de vakbeweging en vooral de (grote) *Communistische Partij van de Russische Federatie*.

Mozjajev wil het woord "kloof" niet gebruiken, maar beklemtoont dat de vakbeweging zijn zelfstandigheid wil markeren, en tegelijk ook op uiteenlopende niveaus samenwerkingsverbanden aangaat met uiteenlopende linkse krachten. In Moskou had het VOVR weliswaar besloten om op 7 oktober alleen met eigen sprekers aan te treden, maar in de meeste andere steden van het land beklommen zowel vakbondssprekers als communisten of vertegenwoordigers van andere organisaties het spreekgestoelte.

Het meest schrijnende onrecht waartegen miljoenen protesteren is dat velen nu al maanden lang hun loon niet uitbetaald krijgen, sommigen al een jaar lang niet meer.

Het gaat om de tegenwaarde van 14 miljard \$ aan achtergehouden lonen.

De staat staat voor 4,8 miljard \$ in het krijt bij de gepensioneerden, en voor 4,5 miljard \$ aan achterstallende bij de studenten.

De huidige werkloosheid treft 8,3 miljoen mensen, d.i. 11,4 % van de actieve bevolking. Minstens 5 miljoen zijn technisch werkloos.

Met de grote *krach* in augustus-september van dit jaar sprongen de consumptieprijzen met 64 % omhoog. Alleen tussen januari en augustus van dit jaar zakten het BNP weer met 2 % weg, en ging de industriële productie met 2,6 % omlaag. Vergelijk je augustus 1998 met augustus 1997, dan is het BNP op een jaar tijd met 8,2 % gezakt en de industriële productie met 11,5 %.

Met die achtergrond wekte het weinig verbazing dat de Russische staatsmacht gedwongen was zich bankroet te verklaren en zijn betalingen uitstelde. Miljoenen mensen verloren al hun spaarcentjes. De volkswoede richt zich nu vooral tegen president Jeltsin.

Op de vraag uit de zaal, welke wegen de vakbeweging voorstelt om op langere termijn de reuzenproblemen van Rusland op te lossen, kwam geen antwoord. Op korte termijn wil de vakbond regeringsleider Primakov "*een kans*" geven. Het VOVR steunt de opvatting dat een zekere inflatiestijging moet toegelaten worden, om allereerst de achterstaande lonen, pensioenen en studietoelagen te beginnen uitbetalen en de mensen een kans op overleven te bieden.

De vraag welke politieke rol het VOVR zichzelf in de toekomst ziet spelen, beantwoordde Mozjajev erg voorzichtig. Bij de presidentsverkiezingen van 1995 was het VOVR - een massaorganisatie met 45 miljoen leden - met een eigen "*Arbeidersverbond*" opgekomen. Maar met slechts 1,8 % van de stemmen was dat op een grote nederlaag uitgelopen. De leden verdeelden hun stemmen over uiteenlopende politieke partijen. Tenzij er ondertussen iets dringends gebeurt zullen de volgende parlementsverkiezingen in 1999 plaatsvinden. Het VOVR wil weer opkomen - maar Mozjajev zelf stond eerder sceptisch. Vermoedelijk omdat er geen enkel duidelijk politiek programma gevonden wordt wat kiezers zou kunnen aantrekken.

De eisen die de vakbeweging stelt en waarrond eensgezindheid bestaat zijn:

- Weg met het beleid wat meebrengt dat de werkende mensen hun loon niet krijgen.
- Weg met Jeltsin, verkiezing van een bewaarde president.
- Reële invloed voor de werkende mensen.

Barbara Hagel
(in: "*Riktpunt*" 27.10.98)
uit het Zweeds vertaalds door
Yvan Grosjean

Op maat gesneden...

“Vrije verkiezingen” en democratie

Regeringen, politici en media hebben tijdens de laatste jaren, tot verveling toe herhaald, dat democratie synoniem is van

- 1) vrijemarkteconomie;
- 2) individuele mensenrechten en
- 3) vrije verkiezingen.

We willen hier niet blijven stilstaan bij de verschillende en tegenstrijdige aspecten van de vrijemarkteconomie. Evenmin bij de dubbelzinnige interpretaties van de mensenrechten. Dit werd nog recent aangetoond na de Aziatische financiële en economische crisis, gevolgd door deze in Rusland, waar duidelijk is aangetoond dat het de kleine mensen zijn die de gebroken potten betalen.

Het lijkt ons echter noodzakelijk eens de aandacht te vestigen op wat men “vrije verkiezingen” noemt en op de feiten waarover de media zich nooit vragen stelt.

Flagrant hierbij is het groot aantal kiezers dat in verschillende landen eenvoudigweg niet meer naar de stembus gaat.

Beginnen we met de Verenigde Staten. Jaar na jaar ziet men het aantal opkomende kiezers dalen. In '60 waren er dit nog 63 %. In '64 (62 %), in '68 (61 %), in '72 (55 %), in '76 (54 %), in '80 (53 %), in '84 (53 %), in '86 (50 %), in '92 (55 %), in '96 (49 %) om in '98, op 4 november j.l., te stranden op een opkomst van 38 % van de ingeschreven kiezers.

Bij een referendum in Hongarije in '97 kwam slechts 49,24 % van de kiezers opdagen.

In Ierland, bij de presidentsverkiezingen in '97, ging slechts 48 % van de kiezers stemmen.

Voor het parlement in Polen kwam dit zelfde jaar slechts 47,4 % van de kiezers opdagen.

In Pakistan in '97, voor de parlementsverkiezingen, gaven van de 55 miljoen kiezers er niet minder dan 40 miljoen verstek.

Bij de recente senaatsverkiezingen in Tsjechië in '98 nam slechts 20,4 % van de ingeschreven kiezers aan de stemming deel.

Voor een referendum in Zwitserland, een paar weken geleden, waren er slechts 37,5 %. Een ander voorbeeld zijn de recente gedeeltelijke parlementsverkiezingen in Frankrijk.

In de tweede ronde in Nice was er slechts een deelname van 29,36 % in het departement l'Eure 48,58 % en in de Côte-d'Or 35,12 %.

Bovengenoemde gegevens zijn slechts een greep over deelname aan verkiezingen waaraan de media meestal slechts weinig aandacht schenken. Laat staan zich vragen stellen.

Wat betekent dit soort vrije verkiezingen waaraan een klein deel van de kiezers deelnemen? Het is duidelijk dat in landen waar geen stemplicht betaalt een steeds groter deel van de bevolking aan de kant blijft staan. Ze voelen zich gefrustreerd, ontgoocheld, gemarginaliseerd en hebben geen enkel vertrouwen meer in de politici.

Steeds meer mensen voelen zich, in deze neo-liberale maatschappij waar geld en macht primeert, de uitgestotenen.

Is het niet noodzakelijk dat de regeringen zich hierover ernstig gaan bezinnen willen ze voorkomen dat een belangrijk deel van de bevolking hun hoop stelt in autoritaire regimes? Is dit ook geen vingerwijzing voor de doordravers, diegene die enkele kortzichtige partijbelangen nastreven, die de kiesplicht in ons land willen afschaffen?

Het behoud van het principe van de verplichte verkiezingen blijft voor de minst bevoordeligden in de maatschappij een belangrijk element om te eisen dat ook met hun rekening gehouden wordt.

A.D.S.

Spanje - Baskenland - 25/10/98

Nadat de ETA op 16 september had aangekondigd haar terroristische activiteiten te stoppen (er vielen 800 doden en 1000 gekwetsten) en door haar politieke arm, Herri Batasuna met andere nationalistische partijen het Akkoord van Lisara werd afgesloten werd met belangstelling uitgekoken naar de verkiezingen voor het regionaal parlement waarbij 75 volksvertegenwoordigers moesten verkozen worden.

Met een opkomst van 70,7 % van de kiezers, ongeveer 10 % meer dan in 1994 werden alle records gebroken.

Met 27,9 % van de uitgebrachte stemmen en 21 zetels (- 1) kwam de oude traditionalistische nationale Baskische partij (PNV) als eerste uit de bus.

Twee andere partijen zorgden voor de verrassing. De conservatieve volkspartij (PPE) van de Spaanse premier Maria Aznar met 20,1 % 16 zetels (+ 5) en Euskal Herriarrok (Wij de Baskische burgers), de voortzetting van Herri Batasuna met 17,9 % en 16 zetels (+ 3).

De socialisten noteerden met 17,5 % en 14 zetels (+ 2) eveneens een gunstige uitslag.

De kleinere partijen gingen als gevolg van de extreme polarisatie achteruit.

Het Eusko Alkartapuna (EA), een gematigde nationalistische partij, behaalde 8,7 % en 6 zetels (- 2).

De Isquerda Unidas, aangevoerd door de communisten, bekam 5,7 % en 2 zetels (- 4) zoals tevens Unida Alavasa, een kleine conservatieve partij die zich moet tevreden stellen met 1,2 % en 2 zetels (- 3).

Verenigde Staten - Parlement - 3/11/98

De Amerikanen gingen naar de verkiezingen in wat men de “middeltijdse” verkiezingen noemt, d.w.z. verkiezingen die half weg vallen van de regerende presidentstijd.

Bij deze verkiezingen moesten alle leden van het Huis van Afgevaardigden (435), 34 van de vijftig senatoren en 36 van de 50 gouverneurs verkiezen.

Daarnaast nog zesduizend staats- en lokale verantwoordelijken en een uitspraak doen in 235 referenda.

Door de zaak Monica Lewinsky-Clinton die er aan voorafging waren de verwachtingen dat de republikeinen die hier rond een grote campagne hadden gevoerd hieruit ook winstpunten zouden boeken. Bovendien was er het feit dat er een 64-jarige traditie bestaat die wil dat de partij van de president bij tussentijdse verkiezingen afgestraft wordt. Alleen de verkiezingen in 1934, onder president Franklin

D. Roosevelt, maakte hierop een uitzondering. Er werd dus met belangstelling uitgekeken naar de uitslag. Tegen alle verwachtingen in wonnen de democraten in het huis van afgevaardigden vijf zetels en verloren de republikeinen er vijf wat nu een verhouding maakt van 233 voor de republikeinen en 211 voor de democraten. Hieruit is gebleken dat de democraten bijzonder op de stemmen van de zwarten, Spaanssprekenden e.a. minderheden hebben kunnen rekenen.

Voor de senaat bleven de verhoudingen dezelfde: 55 republikeinen en 45 democraten.

Wat de gouverneurs betreft moesten de republikeinen er één inleveren en behaalden de democraten er 17 op de 36 te verkiezen kandidaten. Er werden twee onafhankelijke gouverneurs verkozen. Grote verrassing was de overwinning in de staat Minnesota van de onafhankelijke kandidaat Jesse - The Body - Tontura een gewezen professioneel catcher die met 37 % van de stemmen verkozen werd.

Ander opvallende resultaten waren de overwinning van de democraat Gray Davis met 58 % in Californië waar de democraten na 16 jaar terug aan de macht komen, de overwinning van de republikeinse familie Bush, de twee zonen van de gewezen president. George W. Bush met 69 % als gouverneur van Texas en zijn broer Jeb Bush met 55 % als gouverneur van Florida.

George Bush meldt zich reeds aan als kandidaat voor het presidentschap in 2000.

In Illinois moest de eerste zwarte verkozen democratische senator Carol Moseley-Braun met 46 % tegen 52 % de duimen leggen voor de republikeinse senator Alfonso d'Amata, voorzitter van de bankcommissie van de senaat en mede ondertekenaar van de embargo-wet tegen Cuba, te New York t.o.v. van de democraat Charles Schumer die 54 % van de stemmen behaalde.

Deze verkiezingscampagne werd eens te meer gekenmerkt door persoonlijke laster en scheldpartijen via de vele T.V.-spots en door de ontzaglijke bedragen die de kandidaten aan hun campagne hebben besteed wat heel wat vragen oproept.

Zwitserland - Referendum - 29/11/98

De kiezers moesten zich over drie problemen uitspreken. Dit gaf volgende resultaten. Het voorstel voor de liberalisering van drugs en de mogelijkheid om zich deze voor persoonlijk gebruik aan te schaffen werd door 73,91 % van de kiezers verworpen.

Het voorstel om de Zwitserse autoriteiten toe te laten een project voor de spoorwegen te financieren van 750 miljard frank, inbegrepen twee tunnels onder de Alpen, kreeg met 63,6 % het akkoord van de kiezers.

Het voorstel om het verbod op te heffen van nachtwerk voor vrouwen in de industrie om aan de noden van de economie te voldoen kreeg de zegen van 63,4 % van de kiezers.

Men merkt dat men met referenda alle kanten kan uitgaan. Hierbij moet genoteerd worden dat slechts 37,5 % van de ingeschreven kiezers aan het referendum deelnam.

Canada - Quebec - 1/12/98

Deze deelstaatverkiezingen stonden bijna hoofdzakelijk in het teken van een mogelijke onafhankelijkheid voor Quebec. De verkiezingen in Canada verlopen volgens het meerderheidsstelsel. Dit betekent dat per district de partij met de meeste stemmen de zetel behaalt.

Zo behaalde de Parti Québécois van premier Lucien Bouchard met 42,94 % van de stemmen 75 zetels (-2). De liberale partij van Jean Charest, die gesteund wordt door de federale premier Jean Chretien die tegen de afscheiding is, bekwam 43,62 % en 48 zetels (+1). De Action Démocratique behaalde met 11,8 % slechts 1 zetel.

Een zetel werd niet toegewezen door de dood van de kandidaat.

80 % van de kiezers nam aan de stemming deel.

Quebec is een van de vier provincies die in 1867 de Canadese Federatie oprichten.

De provinciale regeringen, die voor een periode van vijf jaar verkozen worden zijn o.m. belast met onderwijs, gezondheidszorg en sociale zekerheid.

In Quebec spreekt 82 % van de bevolking Frans, 9 % Engels en 9 % andere talen.

De meeste inwoners zijn, o.m. omdat de economie in grote mate op de Verenigde Staten is afgestemd, tweetalig.

In 1980 en 1995 werden reeds referenda voor de onafhankelijkheid van Quebec gehouden waarbij echter hiervoor nooit een meerderheid werd gehaald.

Venezuela - President - 6/12/98

Het was de gewoonte in Venezuela dat de twee grote partijen, de sociaal democraten (Democratisch Alternatief - AD) en de christen democraten (COPI) om beurten aan de macht kwamen. Maar alles bleef zoals het was: corruptie en kapitaalvlucht, vriendjespolitiek en 70 % van de bevolking die in armoede leefde.

Dank zij de olieexport was Venezuela in principie een rijk land. Tussen 1976 en 1995 bracht de petroleumexport 270 miljard dollar op. Als vergelijking is het interessant te weten dat het Marshallplan destijds, voor gans Europa 13 miljard dollar bedroeg.

Het kleine Venezuela met zijn 26 miljoen inwoners noteerde dus een inkomen dat 20 maal hoger lag dan het Marshallplan voor gans Europa.

Maar de Venezuelanen bleven arm, Caracas was en is omgeven door krotwoningen.

Tegenover deze neoliberale politiek kwam een jonge kolonel e.a. jonge militairen op 4 februari 1992 in opstand. Deze mislukte echter en Chavez verdween in de gevangenis tot hij in 1994 werd vrijgelaten. Sindsdien hing hij het uniform aan de haak en begon hij als burger een grote volksbeweging uit te bouwen die de steun kreeg van alle linkse en progressieve formaties.

De strijd tegen de corruptie, de privatiseringen, de neoliberale politiek werden het doel van deze volksmacht die zich de "Beweging voor een vijfde republiek" noemt.

Bij de wetgevende verkiezingen op 8 november waren reeds een derde van de zetels in het parlement behaald.

Bekommerd om de groeiende sympathie voor Hugo Chavez Frias bij de armen en de brede volkslagen gaven de twee grote partijen er de voorkeur aan hun stemmen te verenigen op een onafhankelijke kandidaat, de favoriet van de traditionele politieke en economische elite, Henrique Salas Römer.

Hugo Chavez won met 56,5 procent van de stemmen tegen 39,5 procent voor Römer.

Chavez en de brede volksbeweging mogen zich zeker aan een harde tegenwerking verwachten.

Het zal er van afhangen hoe de brede bevolking betrokken wordt voor een nieuwe politiek wil hij er in slagen aan dit verzet het hoofd te bieden.

Gabon - President - 6/12/98

Het ligt er vingerdik op dat de verkiezingen, in deze gewezen Franse kolonie, gemanipuleerd werden. De invloed van de multinationale petroleummaatschappij "Total", en de nauwe banden tussen president Bongo met de vroegere Franse elite doen heel wat vragen oprispen.

In 1993 werd Bongo, die al dertig jaar president is, bij de eerste pluralistische verkiezingen met 50,3 %, of een paar duizend stemmen overschot, verkozen.

Op 6 december kreeg de uitredende president echter

Verkiezingen

66,55 % van de stemmen.

De twee oppositiekandidaten kregen onderscheidelijk 16,5 % en 13,41 % van de stemmen.

Voorheen bestond er een nationale kiescommissie die samengesteld was uit de meerderheid en de oppositie. Deze maal werd deze echter afgeschaf en het was het ministerie van binnenlandse zaken die alles in handen hield en controleerde. Het aantal kiezers steeg plots met 100.000 om 595.000 te bereiken op amper 1 miljoen Gabonezen. Op de dag van de verkiezingen was dit reeds opgelopen tot 626.200 ingeschreven kiezers.

Een Franse advocaat, Mr. Boungi raadgever van president Chirac maar tevens juridisch raadgever van het staats-hoofd, zijn excellentie El Hadji Omar Bongo, had deze laatste verwittigd dat hij een groep waarnemers voor de verkiezingen zou vergezellen.

De lijst met een twaalfstal hoge Franse magistraten en advocaten maakte hij aan Bongo bekend en deelde hem tevens mede dat hij de ambassadeur van Frankrijk in Libreville (hoofdstad van Gabon) hiervan op de hoogte bracht. De krant "Le Monde" publiceerde de tekst van deze brief waarin hij Bongo aanspreekt met "papa".

Die zonderlinge en "objectieve waarnemers" waren in Gabon op kosten van de president en circuleerden in presidentiële wagens.

Komt daarbij dat de oppositie geen inspraak kreeg in de media en dat de president, op kosten van de gemeenschap, met een helikopter het land afreisde.

De twee andere belangrijkste oppositiekandidaten, Pierre Mamboundo - voorzitter van de Hoge Raad van de Weerstand en de pater Paul Mba Abessole van de nationale beweging van houthakkers en burgemeester van Libreville zeggen terecht dat er bedrog gepleegd werd en eisen de vernietiging van deze verkiezingen.

Informatie en commentaar: André De Smet

TOP...PUNT

Het Vaticaan heeft een vijftigtal experten uit de ganse wereld samengebracht om te onderzoeken of de kerk zijn autokritiek moet maken over de inquisitie.

Het is gedurfd. Want het is goed er zich aan te herinneren dat het in 1230 was dat een inquisitietribunaal de opdracht kreeg de kettters te vervolgen.

De opdracht werd ook eeuwen lang uitgevoerd. Het is onmogelijk de ongelukkigen te tellen die werden gemarteld, verbrand, gevierendeeld, onthoofd of opgehangen om niet in God geloofd te hebben.

Dit heeft de kerk niettemin nooit gehinderd om het proces van anderen te maken.

Een dominicaan, Guy Bedouille, lid van het wetenschappelijk comité van het symposium legt het in afwachting als volgt uit:

"Het juridisch systeem was zo dat het niet alle garanties voor de mensenrechten scheen te geven zoals deze, tenminste theoretisch, in deze dagen gewaarborgd zijn".

Pater Guy Bedouille voegt hier aan toe: "Zoals in alle systemen zijn er hier ook afwijkingen geweest..."

Met andere woorden, het was slechts een misverstand...

Vredesnobelprijs

Nobelprijs voor de Vrede voor John Hume en David Trimble

In de dagen vóór de namen van de laureaten van de Nobelprijs voor de Vrede 1998 bekend werden, werd hier gespeculeerd op de kandidaturen van John Hume en Gerry Adams, John was zonder enige twijfel een van de cruciale architecten van het vredesproces, dat nog steeds verder naar zijn bekroning hinkt. Wie met de naam van Gerry uit de bus kwam, moet wel blind zijn voor de realiteiten van de Noord-Ierse toestanden. Hume deed het grondwerk, en Gerry werd met of tegen zijn zin door al de fasen van het lang aanslepende proces gemanoeuvreerd, en zette uiteindelijk schoorvoetend zijn naam onder het akkoord van Belfast. Terwijl hij nog steeds zijn banbliksems afschiet op de Unionisten, die hij beschuldigt de bepalingen van het akkoord verkeerd te interpreteren, weigert hij halsstarrig een van de grote struikelblokken, waarop het proces vooralsnog kan schipbreuk lijden, uit de weg te ruimen, namelijk de inlevering van de wapens. Men kan zich de vraag stellen, of

Adams werkelijk enige invloed heeft op zijn paramilitaire vleugel. En op zijn achterban. Gerry en zijn naaste medewerkers mogen dan gewiekste politiekers zijn - en ik zou zelfs toegeven dat hij misschien wel meent wat hij zegt - als hij verkondigt dat de republikeinse beweging niets meer te winnen heeft met gewapende actie. Maar dat blijkt niet het geval te zijn met de gewone volgelingen van Sinn Fein. Hun politieke visie is gebaseerd op de mythes die vastgelegd zijn in bloedorstige balladen. Zij aanvaardden niet dat in de geschiedenis van Ierland sinds de komst van de Normandiërs, nooit iets gewonnen werd in gewapend conflict, en dat alle verwezenlijkingen de vrucht zijn van moeizame onderhandelingen, en compromissen.

(...)

Als men begint in te zien dat een militaire overwinning onmogelijk is, komt men tot het keerpunt voor de vredesbe-

sprekingen. De dialoog tussen Adams en Hume kwam op gang, maar ondanks de beste intenties van John Hume, kon hij niet beletten dat het resultaat leidde tot een pan-nationalistisch blok van provisional IRA-Sinn Fein, de Fianna Fall Regering in Dublin, en katholiek Iers Amerika. Nauwelijks de basis voor een compromis met de tegenpartij. Al die tijd ging de gewapende actie voort, zelfs na het eerste wapenbestand, en tot de dag van vandaag. Want degenen die nu onder andere namen de zgn. republikeinse traditie voortzetten werden allen zonder uitzondering in de kampen van provisional IRA opgeleid en getraind, politiek en militair. Ook de bommenleggers van Omagh. De situatie is vandaag, dat enerzijds Gerry Adams zegt dat het geweld een zaak is van het verleden, over en gedaan. Maar anderzijds heeft hij steevast geweigerd te zeggen De oorlog is nu gedaan. En provisional IRA houdt nog steeds vast aan het standpunt dat het Akkoord van Belfast on-

aanvaardbaar is als een basis voor een duurzame regeling. Zelfs de overweldigende beslissing van de bevolking van noord en zuid, om de akkoorden goed te keuren, beschouwt provisional IRA niet als een uiting van de volkswil, en niet bindend voor de republikeinen.

Is het dan te verwonderen dat de tegenpartij blijft aandringen op de inlevering van de wapens door alle paramilitaire organisaties. Voor de republikeinen is de oorlog klaarblijkelijk nog niet gedaan. Bewijze Omagh, en de voortdurende praktijk van de kogel in de knie en andere republikeinse fraaiheden tegen andersdenkenden. Het is dus maar goed dat de jury van de Nobelprijs Gerry heeft genegeerd. Hij hoeft nog steeds te bewijzen dat hij een man van de Vrede is. John Hume heeft dat meer dan eens gedaan in het verleden. En het is nu te hopen dat de grote eer die hem te beurt is gevallen, de reputatie van de SDLP ten goede zal komen. Al de inspanningen ten spijt, is het Sinn Fein en niet de Social Democratic Labour Party die het meest heeft geprofiteerd van de euforie van het akkoord van Belfast. Het is de vraag, of hij zich wel gelukkig had gevoeld op een podium te staan naast de man die hij in het verleden meermaals onverbloemd een racist heeft genoemd. Om dan niet te spreken van de reacties van de unionistische opinie.

Wat David Trimble betreft, voor hem kon de nominatie niet op een beter ogenblik gekomen zijn. De man heeft nu al maanden kordaat geworsteld tegen de invloeden binnen zijn partij en bij zijn voornaamste concurrent, de DUP van dominee Paisley, die slechts één doel voor ogen hebben, namelijk te verhinderen dat het akkoord van Belfast verwezenlijkt wordt. Het hele succes van het Vredesproces rust nu op de schouders van Trimble en Seamus Mallon, zijn adjunct en vicevoorzitter van de SDLP.

De toekenning van de Vredesprijs aan David Trimble is een passende bekroning van zijn duurzame inspanningen om het vredesproces over alle hindernissen te loodsen, niettegenstaande de inspanningen van de ultra's in het unionistische kamp, en van Gerry Adams,

Martin McGuinness en Cie die niets onverlet laten om zijn positie te ondermijnen. Vandaag nog ontspoorde een ontmoeting tussen Trimble en Adams over de organisatie van de voorlopige Executive op de halsstarrige weigering van Sinn Fein wat maar ook toe te geven inzake het probleem van de wapens. Nochtans werden de eisen van

het spel: Sinn Fein eist wel toegeven, maar is niet bereid om er zelf te maken.

En de weerslag in de Republiek: de Vredesprijs "voor Ierland" was nieuws voor een paar dagen, daarna ging alle aandacht weer naar de Gaelic voetbal kampioenschappen. Stel je voor dat

Gantoise de kampioenschappen zou winnen, en dat heel Gent in het midden van de nacht en in de regen op de straat zou komen om de helden (in een open koets) in de stad te verwelkomen. Dat is wat hier de massa's op de straat brengt. Betogingen voor sociale eisen brengen met moeite enkele honderden getrouwen op de been. De boeren hebben doorgaans meer succes, wanneer ze weer eens voor MEER GELD naar Dublin oprukken. Maar misschien komt daar binnenkort verandering in: de beslissing of Democratic Left en de Labour Party hun krachten gaan bundelen wordt nog voor Kerstmis verwacht... Wat er precies uit de bus komt is nog af te wachten. Persoonlijke gevoelens en grieven zullen nog wel voor problemen zorgen. Naar ik verneem bestaat er tussen beide partijen overeenstemming over een breed gemeenschappelijk programma. Als het gelukt, dan staat Ierland voor de grootste politieke gebeurtenis van de eeuw. Voor de laatste 75 jaar (sinds de oprichting van de Vrijstaat) heeft de arbeidersklasse het veld moeten ruimen voor rechtse, nationalistische en populistische partijen. In een fameuze uitlating zei de Valera destijds: Labour moet wachten. De arbeidersklasse heeft lang genoeg gewacht. De mythe van de klasseloze maatschappij is voorbijgestreefd, het klassebewustzijn komt steeds terker tot uiting. Het is tijd dat de werkende klasse in het politiek bestel de ruimte inneemt die nu bezet wordt door voetbalsupporters en boeren met de bedelnap. Maar daartoe moet de nationalistische splijtzwam zijn voedingsbodemp kwijtspielen, met name het sectaire conflict in Noord-Ierland. Voor de toekomst van LINKS in Ierland is het essentieel dat het vredesproces slaagt.

F. Frison
Dublin, 30 okt. '98

Sinn Fein van den beginne af aan ingewilligd: vervroegde vrijlating van paramilitaire gevangenen, geleidelijke terugtrekking van Britse troepen, om er maar een paar te noemen. Ze zijn lang vóór de streefdata van het akkoord in gang gezet. Vandaag lees ik in de Irish Times een bijdrage van David Trimble over de gevaren die het akkoord bedreigen. Hij haalt uit een artikel van de hand van Martin McGuinness de volgende verklaring: "dit akkoord is geen vredesverdrag", en verwijst naar de onderliggende boodschap in Sinn Fein uitspraken: "als we niet krijgen wat we willen, dan grijpen we terug naar de wapens". En dat verduidelijkt waarom Sinn Fein/IRA zich zo vinnig verzet tegen de inlevering der wapens. Eens te meer staat het hele proces op

ting zei de Valera destijds: Labour moet wachten. De arbeidersklasse heeft lang genoeg gewacht. De mythe van de klasseloze maatschappij is voorbijgestreefd, het klassebewustzijn komt steeds terker tot uiting. Het is tijd dat de werkende klasse in het politiek bestel de ruimte inneemt die nu bezet wordt door voetbalsupporters en boeren met de bedelnap. Maar daartoe moet de nationalistische splijtzwam zijn voedingsbodemp kwijtspielen, met name het sectaire conflict in Noord-Ierland. Voor de toekomst van LINKS in Ierland is het essentieel dat het vredesproces slaagt.

Als je uit je land vlucht...

Gebrekkige analyses van de oorzaken van de vluchtelingenstromen in de wereld dwingen de internationale gemeenschap grote sommen geld te besteden aan hulpmiddelen voor de tegemoetkoming van urgente noodtoestanden. Een beleidsvisie op lange termijn ontbreekt. Elke hulporganisatie heeft zijn eigen agenda. De cruciale redenen waarom mensen vandaag op de vlucht slaan worden niet aangepakt.

De concentratie van vluchtelingen in kampen of juist de dynamiek van de vluchtelingenstromen komen de ideologische, economische en geostrategische doeleinden van politieke machthebbers en private instanties ten goede.

Schuldenlast weegt het zwaarst door in Afrika

De meeste vluchtelingen komen uit de Derde Wereld. Een groot deel wordt door Afrika geproduceerd. Het is dan ook het continent waar de overgrote meerderheid lage-inkomenslanden een zeer grote schuldenlast dragen. De secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kofi Annan, beschrijft de schuld dan ook als 'een molensteen die om de nek van Afrika hangt en die ontwikkeling en economische groei tegenhoudt'. De regeringen aldaar geven bij elkaar vier keer zoveel geld uit aan schuldbetalingen als aan onderwijs en gezondheidszorg. Dit onderkennen de Westerse landen en het IMF en de Wereldbank, bij wie de Afrikaanse landen de meeste schulden uit hebben staan.

De schuldenlast van de derde wereldlanden brengt migratiestromen op gang

Deze schuldeisers verlenen leningen onder de voorwaarden van meer vrije markt en minder staat. De sociale gevolgen op korte termijn zijn voor de burgerbevolking katasstrofaal: werkloosheid, honger, armoede, milieudegradatie, desintegratie van de politieke macht waardoor de kansen op conflicten toenemen. Door de economische en sociale desintegratie wordt eerder militaire macht dan overleg gebruikt om

politieke tegenstellingen op te lossen. Een derde van de landen in sub-Sahara Afrika zijn verwickeld in oorlog welke de burgers hun gronden en bestaansmiddelen ontnemen. Elke massale menselijke migratie begint met zoets als de verdeling van een korenveld. Spanningen zullen toenemen wanneer het stuk land te klein wordt om de families te voeden en jonge mensen het dorp verlaten om op zoek te gaan naar een zeldzame job. Demagogische politici maken hier dankbaar gebruik van. Zij spelen in op het gevoel van onveiligheid om haat en verdeeldheid tussen de bevolking te zaaien en gewapende conflicten uit te lokken om hun macht veilig te stellen.

De beperkte definitie van vluchteling

Economische en politieke redenen die verantwoordelijk zijn voor het op gang brengen van massale migratiestromen zijn nauw met elkaar verbonden. Nochtans kan alleen persoonlijke vervolging - en indirect oorlog - een reden zijn om als vluchteling te worden erkend. Alle andere cruciale redenen waarom mensen vluchten worden door het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen bij de Verenigde Naties (HCR) niet aanvaard. Daardoor zijn de werkelijke cijfers van dat deel van de mensheid dat geen vaste verblijfplaats heeft veel groter dan het aantal vluchtelingen dat HCR onder haar hoede heeft. Begin 1997 was dat wereldwijd 22 miljoen mensen waarvan 13,2 miljoen als vluchteling worden erkend, bijna 5 miljoen mensen die binnen hun eigen landsgrenzen ontheemd zijn en 3,3 miljoen repatrianten, mensen die het HCR terug naar hun land begeleidt. Niet alleen zijn er meer mensen die vluchten dan in het verleden, maar er keren er ook meer terug naar huis: ongeveer 1,2 miljoen mensen keerden terug naar Mozambique sinds het hoogtepunt van het conflict in 1992 en van de 1 miljoen vluchtelingen uit Ethiopië keerden er sinds 1991 600 000 terug naar Ethiopië. Dit zijn allemaal vluchtelingenstromen binnen de Derde Wereld waarvan slechts een klein deel er in slaagt Europa te bereiken.

De vluchtelingenstromen worden opgevangen door de omringende armste staten in de derde wereld.

De omvang van de reële migratiestromen

Meer dan 125 miljoen mensen verblijven buiten hun land van herkomst. Daarvan zijn er 100 miljoen legale migranten. Maar er zijn ook meer dan 10 miljoen illegale migranten en 27 miljoen mensen op de vlucht in hun eigen land. Elk jaar zijn er dan nog eens 10 miljoen mensen die gedwongen worden te verhuizen voor aanleg van bruggen, dammen en wegen. Landgrenzen die hertekend worden settelen mensen in een nieuwe staat die ze ontvluchten om naar hun eigen land terug te keren omdat ze zich daar veiliger voelen. Jaarlijks verhuizen dan nog eens 20 tot 30 miljoen mensen van het platteland naar de steden.

De internationale politiek en de vluchtelingen: enkele voorbeelden

De ideologische rol

Tijdens de Koude Oorlog vergroot Generaal Zia Ul-Haq zijn geloofwaardigheid in het westen door de opvang van de Afghanen op de vlucht voor de troepen uit de Sovjet-Unie. Hij wint de sympathie van de Reagan regering maar haalt zich ook niet de aversie van de Sovjet-Unie op de hals door te stellen dat de opvang van vluchtelingen een zuivere humanitaire daad is. Hij refereert naar de Islamitische gastvrijheid waardoor hij ook de positieve aandacht trekt van de rijke oliestaten.

Door de opvang van Rwandese vluchtelingen krijgt Mobutu opnieuw steun en hulp van de internationale gemeenschap tot groot ongenoegen van de Zaïrese oppositie. Langs de andere kant komen de leden van de vorige Rwandese regering en hun leger in ballingschap de vluchtelingen overtuigen niet naar Rwanda terug te keren. Zij strooien geruchten rond over represailles tegen teruggekeerde vluchtelingen of zij terroriseren de vluchtelingen die toch weer naar huis willen gaan. Naar de buitenwereld toe lijkt het dan alsof

de vluchtelingen zich niet willen onderwerpen aan het nieuwe regime in Kigali en de oude regering verhoogt zijn credibiliteit door te stellen dat de vluchtelingen voor hen kiezen.

Tijdens de Koude Oorlog ontvangt de Verenigde Staten automatisch vluchtelingen uit Cuba, Vietnam en USSR terwijl asielzoekers uit Haïti en El Salvador systematisch worden teruggewezen omdat ze uit landen komen die expliciet anti Sovjet-Unie zijn.

De Amerikanen steunen actief de contra's in Nicaragua en sporen de vluchtelingenkampen in Honduras en Costa-Rica aan om deze rebelbeweging te ondersteunen. Het is een voorbeeld hoe de VS druk uitoefent op een land dat volgens hen te communistisch geïnspireerd is.

De economische rol

De geschiedenis van de recente catastrofes in Somalië, Rwanda en Soedan tonen aan dat grootschalige hulpinterventies urgente noodsituaties tijdelijk verlichten maar langs de andere kant een belangrijke rol spelen in de verlenging van het conflict. Niet-gouvernementele organisaties zijn nog niet bereid dit in te zien omdat hun reden van bestaan afhankelijk is van deze conflictsituatie. Zij moeten ter plekke aanwezig zijn om fondsen te kunnen verwerven en hun bestaan te legitimeren. Zij stellen zich niet de vraag of ze de situatie verslechteren of de oorlog verlengen.

Het conflict in Soedan duurt reeds 16 jaar. De laatste 9 jaar leidt de internationale gemeenschap Operation Lifeline Sudan (OLS), de grootste hulpoperatie in de geschiedenis. In 1989 veroorzaakt een hongersnood de dood van honderdduizenden mensen. Het zuiden van Soedan is een ontoegankelijk gebied zo groot als Engeland, zonder infrastructuur, wegen, elektriciteit. Het kan alleen vanuit het luchtruim via helikopters bereikt worden die moeten landen op een netwerk van slecht onderhouden landingsstroken.

Deze moeilijke werkomstandigheden verplichten OLS tot een labyrint van bureaucratie met duizend stafmedewerkers, kantoren in Nairobi en een meer vooruitgestoken basis, Lokichokio in het noorden van Kenia dat nu één van de drukste luchthavens van Afrika is. Ongeveer 35 hulporganisaties, elk met hun eigen agenda, maken deel uit van het OLS-consortium.

Tussen 1993 en 1995 besteden de Verenigde Naties en de ngo's een gemiddelde van \$200 miljoen. Sinds 1989 betekent dat een kost van \$2 biljoen en toch is de bevolking van Zuid-Soedan niet beter beschermd tegen honger. Het luchtruim boven Zuid-Soedan wordt gecontroleerd door Khartoum. Elke vlucht boven dit gebied moet 48 uur op voorhand worden aangevraagd. De regering heeft de macht elke toegang tot het luchtruim te verbieden. Zij heeft aldus elke vlucht van januari tot eind maart 1998 boven het getroffen gebied verboden. Het is het cruciale moment voor de levering en het planten van zaaigoed om de volgende oogst te garanderen. Het vliegverbod is natuurlijk niet van kracht voor de militaire vliegtuigen uit Khartoum die de rebellensteden Torit en Kapoeta in het verre zuiden verder bombarderen.

Geen enkele OLS-ambtenaar protesteert tegen het regime dat uithongering als oorlogswapen gebruikt. Aldus worden de hulporganisaties stille medewerkers van de militaire dictatuur. Om de hongerlijdenden te kunnen helpen, om toegang te kunnen krijgen tot de slachtoffers van de militaire agressor zijn de hulporganisaties verplicht de bezettingstroepen in het zuiden te voorzien van voedsel. Deze militaire eenheden zouden allang opgedoekt zijn zonder het graan van OLS. Voedsel betekent immers macht in Soedan.

Hulporganisaties werken onder het principe van neutraliteit. Zij maken geen onderscheid tussen moordenaars en hun slachtoffers. Zij roepen op voor een staakt het vuur. Of de status quo rechtvaardig of onrechtvaardig is, heeft geen belang. Tot nu toe is er nog geen enkele hulporganisatie die zich heeft teruggetrokken wegens de wreedheden van hun lokale partners. Alleen wanneer de eigen medewerkers worden bedreigd of in zeldzame gevallen worden gedood is er sprake van opschorting van hulpverlening.

De grote humanitaire operaties hebben catastrofes nodig om hun inkomen te verzekeren. Het zijn bureaucratieën die huizen in buildings met permanente staff en grote public relation-afdelingen. Hun grootschalige acties zijn het onderwerp van grote media-campagnes die een vloed van publieke gelden losmaken en de gouvernementele instanties onder druk zetten.

De geostrategische rol

Vluchtelingenkampen zijn gelegen in de nabijheid van de conflictzones.

Zij genieten bescherming en zijn daarom van enorm strategisch belang voor de guerrilla. Zij geven bescherming en bevoorrading aan de verzetsbeweging. Langs de andere kant oefent deze een zekere macht uit over de bevolking waaraan zij haar legitimiteit ontleent. Dat is het geval in Afghanistan, Cambodja, Nicaragua en Angola. Het is het geval van het Soedanees bevrijdingsfront (SPLA) in Ethiopië en de Palestijnse vluchtelingenkampen in Libanon.

Vluchtelingen, een mensheid zonder vaste verblijfplaats

Migranten, vluchtelingen, asielzoekers, ontheemden, depo, inads zijn categorieën die staten, internationale- en privé-instellingen hanteren bij de opvang, begeleiding en uitwijzing van vluchtelingen. Daardoor krijgen ze zowel administratief als in de hoofden van de mensen een apart statuut met negatieve weerklank: 'de vreemdeling'. De vluchtelingen zijn echter geen aparte bevolkingsgroep. Zij zijn dat deel van onze medemensen op deze planeet die geen vaste verblijfplaats hebben. Zij zijn op zoek naar respect voor hun fundamentele rechten en in die zin hebben zij recht op onze bescherming en gastvrijheid. De kloof tussen armen en rijken moet gedicht worden. Niet de armoede maar de rijkdom moet bestreden worden. Geld moet besteed worden om in deze landen waar het sociale netwerk is wegge gevallen de civiele maatschappij terug op te bouwen. Enkel dan kan de bevolking verzet bieden aan de politiek van de demagogen en het geweld afwenden.

4 januari 1999
Marie Jeanne Vanmol

Bronnen:
Les réfugiés. Instrument politique dans le tiers monde, Christophe Comblin. GRIP 1995.
The hour of departure: Forces that create refugees and Migrants, Hal Kane. Worldwatch Paper 125, June 1995.
Klein Kasteeltje 1997 Jaarrapport.
Africa's famine is very big business, Kevin Toolis. Guardian Weekly sept. 1998.
De vele gedaanten van het schulden-spook, Dorien Derksen en Hans Spruijt. Internationale Samenwerking, jan. 1999.
Poverty Nadine Gordimer International Day for the Eradication of Poverty 17 oct. 1997.
Forced Displacement in Africa between War and Peace. Statement by Mrs Sadako Ogata, Tokyo 20 oct. 1998.

Nagels met koppen

■ ENKELE VAN DE GROOTSTE HUURLINGEN FIRMA'S

Defensie Systems (Groot-Brittannië) (4000 medewerkers over de ganse wereld)
 Military Professional Resources (MPR) V.S.
 Dyncorp Leadership (V.S.)
 Sandline International (Gr.Br.)
 Executive Outcomes (Zuid-Afrika en Groot-Brittannië)
 Candel Consulting (België)
 Ronco Corporation (V.S.)
 International Rescur Committee (VS) met Henry Kissinger in beheerraad.
 Omeg Support (Z.A.)
 Silver Shadow (Israël)
 Stability Control Agence (Z.A.)
 Ghurkha Security Guards (G.B.) met zetel in New Jersey
 Sablon Tradin (Z.A.)
 Vinnel Corporation (VS)
 Africa Security
 Lev'dan (Israël)
 A.B.A.C. (Fr.)

Vele van deze firma's hebben hun zetel in belastingvrije eilanden. Men schat dat zo'n 100.000 huurlingen in de wereld aan het werk zijn. Het zaken-cijfer van de huurlingen firma's in de Verenigde Staten bedraagt 52 miljard dollar terwijl door de V.S.-regering 30 miljard dollar uitgegeven wordt voor de verschillende politiekorpsen.

■ VOORZIENE ECONOMISCHE GROEI IN DE EUROPESE UNIE IN 1999:

In de geïndustrialiseerde wereld werd steeds beweerd dat economische en financiële crisis in Oost-Azië, Rusland en Latijns-Amerika geen enkele invloed zou hebben op de economische groei.

Vandaag bekend de Europese Commissie dat de wereldgroei gehalveerd wordt van 4,1 % in 1997 naar 2 % in 1998. De wereldhandel zal volgens de commissie dalen van 9,6 % naar 4,7 %.

Voor enkele Europese landen worden volgende voorspellingen gedaan. (tussen haakjes de vroegere voorspelling)

Land	nieuwe voorspelling	2,5 %	(3 %)
België	" "	2,2 %	(2,9 %)
Duitsland	" "	2,6 %	(3,1 %)
Frankrijk	" "	2,1 %	(3 %)
Italië	" "	2,7 %	(3,2 %)
Nederland	" "	1,3 %	(2,2 %)
Groot-Brittannië	" "	2,4 %	(3 %)
Europa (15)	" "	2,6 %	(3,2 %)
Euro-landen (11)	" "		

■ **SPECULANTEN:** Het is een publiek geheim dat speculanten een belangrijke impact hebben op de financiële markten. De regeringen, de politieke leiders, weten dit maar ze kijken een andere kant uit. Sommigen zoals Tony Blair (zie onze vorig nummer) zijn zelfs zo brutaal dat zij dit soort kapitaalverhandelingen verdedigen.

Volgende verklaring van de Japanse vice-minister van Financiën, Eisuku Sakakibira, afgelegd op 30 oktober, is dan ook niet zonder belang:

"Het idee dat de markt oppermachtig is om alle problemen op te lossen is vals. De Aziatische financiële crisis heeft plaats gehad omdat Azië met een bijzonder probleem geconfronteerd werd. Het probleem bestaat erin dat het globale kapitalisme toelaat dat kapitalen zich over de ganse wereld verplaatsen in functie van de winst mogelijkheden". De Japanse regering voorziet een daling van -1,8 % van het BBP voor het fiscaal jaar 1998.

In 1997 bedroeg dit -0,7 % en voor 1999 wordt een opgang verwacht tot 0,8 %.

■ **KATHOLIEKEN:** Volgens dezelfde bron is het aantal katholieken in de wereld als volgt verdeeld: van de wereldbevolking: 17,34 %. Vervolgens in Afrika 14,73 %, Amerika 62,88 %, Azië 2,95 %, Europa 41,36 % en Oceanië 27,94 % van de plaatselijke bevolking.

■ **RELIGIES IN DE WERELD:** Volgens de gegevens van het Vaticaanse persbureau Fides zou de representativiteit van de religies in de wereld er als volgt uitzien:

Christenen	1.976.600.000
(waarvan katholieken)	995.128.000
Moslims	1.076.600.000
Zonder religie	980.250.000
Hindoes	790.500.000
Boeddhisten	390.600.000
Atheïsten	240.900.000
Nieuwe religies	150.800.000
Primitieve godsdiensten	93.700.000
Sikhs	20.900.000
Joden	19.920.000

■ DE GROTEN UIT DE FARMACEUTISCHE INDUSTRIE

Verkoop in 1997 in miljarden dollar.

Merck (VS)	11,3
AVENTIS * (Fr.-D.)	11,2
Glasc -Wellcome (G.B.)	10,9
Novartis (Zw.)	0,8
B.M.S. (VS)	9
J&J - (VS)	8,6
Pfizer (V.S.)	8,3

■ DE CHEMISCHE PRODUCTEN VOOR DE LANDBOUW

Verkoop in 1997 in miljarden dollar.

AVENTIS * (Fr.-D.)	4,5
Novartis (Zw.)	4,2
Monsanto (VS)	3
Zeneca (Gr.Br.)	2,7
Du Pont (VS)	2,5
Bayer (D)	2,3

(*) AVENTIS is de nieuwe naam van de multinational na de recente monsterfusie tussen het Duitse bedrijf Hoechst met het Franse bedrijf Rhône-Poulenc en zal 95.000 loontrekkenden hebben en een zaken-cijfer van 684 miljard frank.

■ DE TOP TIEN VAN DE OLIE-INDUSTRIE BEURKAPITALISATIE

(in miljarden dollar)

Exxon - Mobil: * (VS)	8588,87
Royal Dutch - Shell * (Gr.Br.-Ned)	5.779,75
British Petroleum - Amico * (VS-Gr.Br.)	2.304,77
Chevron (VS)	2.006,17
ENI (It)	761,15
Total-Fina* (Fr.-Belg.)	1.552,41
Elf Aquitaine (Fr)	1.216,58
Texaco (VS)	1.154,7
Arco (VS)	802,2
Repsol (VS)	604,57

(*) recente fusies.

■ VOLGENS ZAKENCIJFER 1997

in miljarden dollar

Royal Dutch - Shell (Gr.Br.-Ned)	128,2
Exxon (V.S.)	120,3
BP-Amoco (VS-Gr.Br.)	107,5
Mobil (VS)	65,9
Total-Fina (Fr.-Belg.)	51
Texaco (V.S.)	45,2
Elf (Fr.)	43,6
Chevron (VS)	40,5
Eni (Ital)	37
Asc.Richfield (VS)	19,3

■ PRIMAIR ENERGIEVERBRUIK IN BELGIË IN 1997

(tussen haakjes in 1985)

Aardgas: 22,3 % (21 %)
 Aardolie: 42 % (51 %)
 Kernenergie 18,8% (5 %)
 Vaste brandstof (kolen): 15,1 % (22,5 %)
 Andere: 1,8 % (0,5 %)
 In absolute cijfers steeg het primair energieverbruik in België tussen 1979 en 1997 met 19 %.

De Wereldbank in dienst van de sterkere

De Wereldbank kan en mag alleen leningen verstrekken aan regeringen, d.w.z. aan de centrale banken.

Het is tijdens het voorzitterschap van Mac Namara (1968/81) dat men de "Mac Namara - strategie" in toepassing heeft gebracht, waarbij de marktprincipes sterker op de voorgrond traden en de centrale monitoring van het overheidsbeleid in de landen die van de WB geld leenden toegepast werd.

Met deze nieuwe filosofie kwam duidelijker tot uiting - voor diegenen die eerlijkheidshalve de waarheid wilden toegeven - dat deze bank een instrument is in dienst van de sterkere. Ze treedt arrogant op en ze zal zeker niet bekritiseerd worden door de regeringen van de rijke industriestaten. Bijgevolg hebben haar falen en valse profetieën geen groot belang. Daarom is de Wereldbank zo machtig, ze beschouwt zich als een gids die de economische wetmatigheden kent, de waarheid in pacht heeft en zich tot doel stelt de onzekere mensheid te begeleiden. Ze deelt beloningen uit aan diegenen die zich onderwerpen aan haar gezag en slaat de weerspanningen in de ban.

Kortom de projecten van de WB en het IMF werken goed voor de elites "het is de wet van de homo economicus".

De Wereldbank heeft zich nooit geprofileerd als een publieke instelling in concurrentie of conflict met het privé kapitaal (multinationals), maar eerder als een agent, belast met het ondersteunen van de financiële penetratie in de ontwikkelingslanden en de zg. transitlanden in Centraal-Europa, Rusland en het Gos.

De projecten die ze hebben gefinancierd met leningen, hebben grote markten geopend voor de buitenlandse leveranciers van uitrustingen, een domein waar de grootste ondoorzichtigheid heerst.

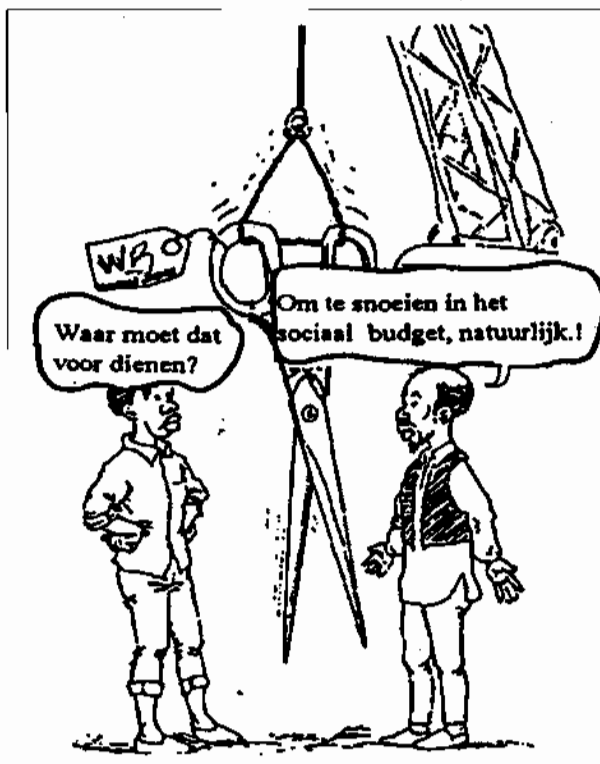
De bank treedt hier in vele gevallen op als waarborg tegen mogelijke nationalisaties. Ze subsidieert indirect de grote industriële groepen door de infrastructuur van wegen, spoorlijnen en havenexploitatie te financieren met haar leningen, terwijl ze geen oog heeft voor kleinschalige projecten waarbij de bevolking meer baat zou hebben.

Het door haar opgelegd beleid veroorzaakt in de landbouw van vele ontwikkelingslanden een breuk met de autonomie van de nationale landbouwwereld (typisch hiervoor is de groene revolutie), waarover het land afhankelijk wordt van de buitenlandse leveranciers van zaaigoed, meststoffen en pesticiden. Haar voorkeur voor wegeninfrastructuur t.o.v. het spoor dwingt tot hoger oliegebruik, waardoor deze landen afhankelijker worden van de olie-import. Dit leidt tot

verhoging van het handelsdeficit. Vele landen ondergaan door het rooien van het tropisch woud voor de houtexport een ernstige aantasting van hun leefmilieu.

De Wereldbank is ook niet kieskeurig om niet-democratische landen te steunen die op goede voet stonden en staan met Washington. Zo konden de regimes van Mobutu, Marcos, Pinochet, Suharto, en de Tonton Macouts, enz. steeds op de welwillendheid en begrip van de bank rekenen.

Men kan zich de bedenking maken dat men de Wereldbankpolitiek moet zien in de strategische beslissingen van Washington en de economische en politieke moedergillen van het Witte Huis.

De structurele aanpassingsprogramma's, door de Bretton Woods instellingen (WB-IMF) opgelegd, leiden tot een sociale dumping in het zuiden, Centraal-Europa en Rusland. Deze staten worden aldus verplicht zich zonder verdediging en bescherming op de wereldmarkt te profileren. Dergelijke politiek maakt dat de multinationale ondernemingen kunnen delocaliseren, waarbij men productiemogelijkheden met verminderde arbeidskost schept. Men verplicht de regeringen te bezuinigen in hun uitgaven met als resultaat inkrimping in de sociale sectoren. De regeringen die gedwongen worden een beroep te doen op de diensten van deze bank krijgen de "aanbeveling" over te gaan tot het privatiseren van hun economische kroonjuwelen in staatsbezit en het afbouwen van de staatsambtenarij, waardoor zeer vele mensen hun job verliezen en de diensten naar de burger toe nog gebrekkelijker verlopen.

De Wereldbank heeft ook een ideologische functie, ze is bedoeld als tegenmacht voor de planeconomie.

De rijke industriestaten hebben alle profijt bij het huidige gevoerde bankbeleid. De ontwikkelingslanden en deze in transit, zijn voor meer dan 25 % van hun exporten, voor 1/5 van hun grondstoffen en voor de helft van hun olie-uitvoer aangewezen op deze staten. De helft van de export van de landen uit het zuiden gaat voor 60 % naar het noorden, en 50 % van hun invoer komt uit de industrie-staten.

De Wereldbank ligt de laatste jaren onder groeiende kritiek, daarom is het voor haar van groot belang zich zelf een menselijker imago te geven. Hievoor gebruikt ze in haar retoriek naar buiten een meer sociale aanpak en zegt ze dat men meer aandacht moet hebben, bij de door haar gefinancierde projecten, voor sociale en educatieve problemen, alsook voor mensenrechten.

We stellen ons de vraag of deze voornemens wel te lijmen zijn met de praktijk van de WB en het IMF wanneer zij deze landen verplichten te besparen in staatsdiensten en prijs-subsidiëring verbieden. Zij dwingen de landen hun grenzen te openen voor het casino-kapitaal en kortetermijninvesteringen, waarbij de lokale economie moet opboksen tegen de buitenlandse concurrentie die de lokale markt overspoelt. Hoe kan een regering in deze context haar sociale sector uitbouwen?

Dit alles leidt tot grotere werkloosheid en bedreiging van de bestaanszekerheid voor vele inheemse gezinnen. Het resultaat is dat de regeringen de sociale problemen niet kan oplossen, waardoor het land geconfronteerd wordt met sociale springstof. Om hieraan het hoofd te kunnen bieden gaan de regeringen over tot het beperken van de mensenrechten.

Men kan op de nieuwe politiek van de bank volgende slogan plakken: "Luister naar mijn woorden - maar kijk niet naar mijn daden".

In wezen blijft de Wereldbank oude wijn in nieuwe zakken, want ze blijft tegen het principe van prijscontrole en subsidiëring en dat is in tegenspraak met haar dogma.

Ook is ze tegen het invoeren van een wettelijk vastgelegd minimumloon, waardoor de lage lonen gerechtvaardigd worden. Zo scheidt men armoede in de plaats van ze te bestrijden.

Op deze wijze legitimeert men de strategie van het dominerend kapitaal. In de praktijk kunnen we vaststellen dat veel van het investeringskapitaal financiële beleggingen zijn in de niet productieve sectoren, vooral kortetermijnbeleggingen op zoek naar snelle winst.

Het gevaar in de huidige ontwikkeling is dat een dergelijk door de WB opgedrongen economische politiek de noord-zuid relatie ernstig verstoort. Dit moet leiden tot een vijandigheid, zoals het sluiten van de grenzen door 10% van de mensheid voor de 90% anderen.

Men kan zich ook de vraag stellen en moeilijk aanvaarden dat de Wereldbank politiek de ecologie van onze planeet mag vernielen door volledig voorbij gestreefde economische modellen?

Dit alles doet me terugdenken aan de brief van Pierre Galand over de WB, waarin hij stelde dat er geen ruimte is om deze internationale financiële instelling te humaniseren. Gelijk heeft hij wanneer hij schrijft dat de Wereldbank de meest arrogante instelling is op onze planeet, het is zij die de voorwaarden vastlegt. Men kan zich verder afvragen: "Is haar houding cynisme, of is het de bewuste politiek van bedrog"? De bank is en blijft het instrument in dienst van een groeimodel dat steunt op competitie en concurrentie en niet op samenwerking.

Haar concept over groei gaat niet samen met ontwikkeling, hierdoor worden de ongelijkheden steeds tergender, het aantal armen en hongerigen is enorm en stijgend. Om het cynisch te zeggen: "ze sterven zonder protest of verontwaardiging op te wekken".

Deze bijdrage willen we besluiten met een bemerking van José Saramago, de Nobelprijswinnaar voor literatuur 1998, waarin hij zegde: "het is onze plicht, alhoewel we geen hoop hebben dat iemand ons antwoordt, deze vragen te stellen".

Antoine Uytterhaeghe, 14.11.98

De wereldbank

De Wereldbank, de tweelingzus van het IMF, heeft sedert het einde van WO II haar stempel gedrukt op het globale economisch beleid, dat door Jan met de pet niet waargenomen kan worden.

De laatste jaren wordt deze internationale financiële instelling steeds vaker met de vinger gewezen en verantwoordelijk gesteld voor de dramatische gevolgen van de door haar opgedrongen economische politiek.

Zoals het IMF is ze het resultaat van de samenkomst van 50 regeringsverantwoordelijken in een klein dorpje Bretton Woods in de VS-staat New Hampshire. Op deze conferentie ondernamen de deelnemers een poging het monetair en financieel systeem te restaureren. De conferentie werd gedomineerd door twee grootmachten, het Verenigd Koninkrijk, dat toen reeds al duidelijk de sporen van zijn teruggang vertoonde, en de Verenigde Staten in volle opgang op het einde van de oorlog. Beiden hadden vooral de bekommernis hun marktaandeel te vergroten.

Wat op het spel stond was in feite de nieuwe configuratie van de economische wereldmacht.

De VS zochten doorheen deze conferentie geen partners maar cliënt-staten, waarbij het Britse diplomatieke concept van machtsevenwicht het onderspit moest delven.

De akkoorden van Bretton Woods waren bestanddelen van de pax-americana die men de wereld wilde opdringen. Het doel was de naoorlogse economie en zijn samenwerking met de financiële wereld gestalte geven. Het resultaat was niet een monetair systeem dat de juiste middenweg koos van evenwicht tussen de rijke en arme landen, ze bevestigde de dominante hegemonie van de expansievoornemens van de sterkere.

De resultaten van de Bretton Woods bijeenkomst getuigen van het gewicht van de VS-koloss. In 1945 verzekerde de VS 45% van de wereldproductie in reële termen. Voor de periode van 1940 tot 45 steeg de nationale productie in de VS met 100%, de werkloosheid was met 1,3% zeer laag.

De rest van de wereld, een economische chaos, was drooggelegd in zijn goudinkomsten. Met haar militaire

Waar gaat het WB-geld (IBRD&IDA) naar toe

Fiscaal jaar 1998 totaal bedrag 28.593,9 \$ US (miljoen)		Leningen per sector voor het jaar 1998 totaal bedrag 28.593 \$ (miljoen)			
Regio		Financiële sector	22%	Multi-sector	6%
Afrika	2.873\$	Transport	11%	Industrie & TIT Mijnbouw	5%
Oost-Azië en de pacifiek	9.623,2\$	Opvoeding	11%	Sociale sector	5%
Centraal-Europa - Rusland - Centraal-Azië	5.224\$	Landbouw	10%	Stedel. Ontw.	5%
Latijs-Amerika & Caraïben	6.039\$	Gezondheidszorg	7%	Milieu	3%
Midden-Oosten - Noord-Afrika	968\$	Energie	7%	Drinkwater	2%
Zuid-Azië	3.864,4\$	Openbare sector	7%		

macht en haar economisch gewicht wilde de VS een nieuwe wereldorde opdringen.

Zoals we reeds stelden was het Verenigd Koninkrijk zeer verzwakt uit WOII gekomen. Haar goudreserves waren op zijn laagst, haar export bedroeg nog 1/3 van voor het begin van de oorlog. Toch was ze het grootste obstakel voor de Amerikanen. Van het Britse concept van preferentiële handelsregelingen die de handel regisseerde in het Britse Rijk, bleef na de oorlog niet veel over.

Het IMF is opgevat voor het verlenen van krediet op korte termijn, de Wereldbank verleent leningen op lange termijn. Maar in 1945 volstond geen van beide internationale financiële instellingen om de globale doelstellingen van de VS-expansie te bevredigen. Daarom moest de pax-americana meer kracht bijgezet worden met het Marshallplan en de Truman-doctrine.

Om zich door de openbare opinie in Europa en elders aanvaardbaar te maken had het Marshallplan een elixir nodig. Het anti-communisme en de fictie van "het rijk van het kwaad" was hiervoor het best geschikt.

Om de Europese tekorten te financieren werd niet van het IMF en WB gebruik gemaakt, maar wel van de marketing agent van het Marshallplan, waardoor de meeste Europese staten in de greep van de VS kwamen.

De door de VS verstrekte leningen moesten met interest terugbetaald worden en de VS kon nieuwe markten op het Europese continent binnenhalen.

Wanneer we het resultaat van de Bretton Woodsgesprekken nader bekijken, dan kan men stellen dat de kaste van financiële potentaten de termen van het IMF en Wereldbank akkoord hebben gedictieerd.

Om hun doelstellingen te bereiken kreeg het tweespan de rol toebedeeld van gendarm van het internationaal kapitaal. Dit vooral in de Derde Wereld, later ook in Centraal-Europa en Rusland.

De Wereldbank intern bekeken

Wil men tot de Wereldbank behoren, dan moet men eerst toetreden tot het IMF. De landen die toetreden tot de Wereldbank duiden hun vertegenwoordiger aan. Dit is meestal de minister van financiën of een ambtenaar aangeduid door de regering. Zij bepalen het beleid van de instelling, aanvaarden nieuwe lidstaten of schorsen leden.

De Wereldbank wordt bestuurd door een raad van gouverneurs en de in Washington opererende Directieraad.

De raad van gouverneurs komt éénmaal per jaar samen, het dagelijks beleid wordt toevertrouwd aan de directieraad. Ieder land wordt in het WB-hoofdkwartier vertegenwoordigd door een directielid. De rijke aandeelhouders zoals de VS, Japan, VK, Duitsland en Frankrijk hebben hun eigen directeur. Al de anderen worden vertegenwoordigd door 19 directieleden die door hun respectievelijke landengroep gekozen worden. China, Rusland, Saoedi-Arabië vertegenwoordigen zichzelf in deze groep.

Het dagelijks bestuur van 24 leden komt tweemaal per week samen.

De taak van bankdirecteur wordt toegewezen aan de grootste aandeelhouder, de VS. Het mandaat van bankvoorzitter heeft een looptijd van 5 jaar en is hernieuwbaar.

Het quota van het aandeel voor iedere lidstaat is verschillend, het wordt bepaald door hun economisch gewicht. Ze storten daarvan slechts 5% bij de toetreding, de rest de zg. "on-call" kan eventueel opgevraagd worden bij grote bankverliezen en betalingsmoeilijkheden van de bank ten opzichte van haar crediteuren. Dit gewaarborgde kapitaal kan alleen maar aangesproken worden voor het betalen van obligatiehouders, niet om administratieve kosten te bekostigen of om leningen te verstrekken.

De Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (IBRD) is het belangrijkste onderdeel van de WB, ze beheert 3/4 van de leningen van de Wereldbank. De statuten van de IBRD bepalen dat de uitstaande leningen

en uitgaven het gecombineerd kapitaal en reserves niet mogen overschrijden. Het nodige kapitaal vergaart ze door verkoop van obligaties op de internationale financiële markt aan privé-banken, pensioenfondsen en het publiek. Aan de landen die bij haar geld lenen, rekent de WB interesten aan die hoger zijn dan deze die zij moet betalen aan haar crediteuren. De door haar verstrekte leningen moeten terugbetaald worden in 15 tot 20 jaar. De landen krijgen doorgaans de eerste drie tot vijf jaar vrijstelling voor de schuldaflossing en interesten.

De andere actieve pool van de Wereldbankgroep is de IDA. Deze werd opgericht in 1960 om bijstand te verlenen aan landen die te arm zijn om leningen aan te gaan op de internationale financiële markt aan de gebruikelijke voorwaarden en rente. De IDA wil ons doen geloven dat zij groei promoot en zo de armoede bestrijdt; ze verstrekt zg. renteloze leningen en geeft politieke en economische adviezen. De ontleners moeten alleen een kostenvergoeding van 1% betalen op het geleend bedrag. De terugbetaling is gespreid over een periode van 35 tot 40 jaar met vrijstelling voor de eerste 10 jaar.

Ongeveer 40 landen dragen bij tot het IDA-kapitaal. Om de drie jaar wordt het kapitaal aangevuld. De belangrijkste donorstaten zijn de rijke industrielanden. Op deze wijze is het mogelijk de armste onder de ontwikkelingslanden ook aan de sterke economische machten te onderwerpen en hun wil op te dringen.

Antoine Uytterhaeghe

14.11.98

DE WERELDBANKGROEP

IBRD - De Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling
Verstrekt leningen en ontwikkelingsbijstand aan kredietwaardige landen. Het stamgewicht in de Raad van Gouverneurs is afhankelijk van het onderschreven kapitaal dat voor ieder land bepaald wordt in verhouding met economisch aandeel in de wereld-economie en op de internationale financiële markt.

IDA - Internationale Ontwikkelings Associatie
Verstrekt interestvrije leningen aan niet kredietwaardige landen. Voor haar kapitaal is ze afhankelijk van bijdragen van de rijke landen. De landen die leningen krijgen van het IDA moeten 1% betalen als kosten op het geleend kapitaal.

IFC - Internationale Financiële Corporatie
Promoot de groei van de ontwikkelingslanden, geeft steun en advies aan de privé-sector. In samenwerking met andere investoren, investeert het IFC in commerciële ondernemingen via leningen en deelname in het bedrijfskapitaal.

MIGA - Multilateraal Waarborg Investeringsfonds
Helpt en moedigt het buitenlandse investeren aan in de ontwikkelingslanden door waarborg te verstrekken aan de buitenlandse investeerders tegen verliezen, veroorzaakt door niet-commerciële risico's. Het verschaft eveneens adviezen aan regeringen om buitenlandse investeerders aan te trekken. Het geeft aan de buitenlandse investeerders de nodige informatie over de opportuniteiten om in de ontwikkelingslanden te investeren.

ICSID - Internationaal Centrum voor Investeringsbetwistingen
Helpt de internationale investeerders met raad en arbitrage bij betwistingen met de overheid van het gastland.

Steeds minder geld voor de derde wereld

Internationale koepelorganisaties vestigen er in hun jaarlijks rapport, Reality of Aid, de aandacht op dat de ontwikkelde landen steeds minder geld besteden aan ontwikkelingshulp.

In 1997 besteedden deze 47,58 miljard dollar (1.620 miljard frank wat acht miljard dollar of 14 % minder is dan het vorige jaar). Dit brengt de hulp meteen op het laagste niveau dat ooit uitgereikt werd.

Voor de 21 donorlanden van de OESO zou deze hulp nog slechts 0,22 % van het Bruto Binnenlandse Product bedragen.

Dit betekent een gestadige terugloop sinds 1985, toen de hulp nog 0,35 % bedroeg.

Daarboven komt nog dat vele landen ontwikkelingshulp koppelen aan leveringen door de eigen nationale industrie (dit is niet meer het geval voor België). Het is goed er aan te herinneren dat op voorstel van de V.N. de geïndustrialiseerde landen zich in de zeventiger jaren er toe verbonden hadden 0,7 % van hun BBP aan ontwikkelingshulp te besteden. Verbintenis die ze eveneens herhaalden tijdens de conferentie van Rio in 1992.

Het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking (NCOS)

dat de 11.11.11.-campagne organiseert en zijn medewerking verleende aan de opstelling van hogergenoemd rapport, wijst er op dat de armoede kan bestreden worden en een oplossing kan gebracht worden aan de belangrijkste basisonden van de armste bevolkingsgroepen. Dit zou kunnen verwezenlijkt worden met een bijdrage van 40 miljard dollar (1.380 miljard frank) extra gedurende de e.v. tien jaar. Ter vergelijking wordt hierbij gewezen naar de industrielanden die eerder dit jaar op één week tijd 57 miljard dollar ($\pm$ 2.000 miljard frank) samenbrachten om de financiële crisis in Zuid-Korea af te wentelen.

Reality Aid wijst er op dat slechts één vijfde van de totale hulp naar de armste landen gaat en van een povere kwaliteit is, terwijl de geldstroom naar de rijkere ontwikkelingslanden toeneemt.

De internationale NGO-koepelorganisaties wijzen bovendien op de structurele hinderpalen in de wereldeconomie zoals de schuldenlast, de verlaging van de prijs van de grondstoffen en afnemende controle op de kapitaalstromen. Donorlanden misbruiken ook hun hulpprogramma's als een middel om markten te veroveren en initiatieven van de multinationale ondernemingen te ondersteunen, terwijl de meeste derde wereldlanden afhankelijk zijn van steun om hun sociale werking te financieren. Ook de instellingen zoals een Wereldbank lijken de ontwikkelingslanden te beschouwen als een veiligheidsnet voor de liberalisering van de wereldhandel.

Het rapport besluit met op te werpen dat, zoals het nu gaat, de ontwikkelingshulp een politiek instrument is waarvan het noorden zich bedient. (ads)

Ongelijkheid neemt toe in Latijns-Amerika

Uit een rapport van de Inter Amerikaanse Ontwikkelingsbank blijkt dat Latijns-Amerika het continent is waar de ongelijkheid het grootst is. De rijkste tien procent van de bevolking beschikt over de helft van het nationale inkomen, de armste vijftig moeten het met minder dan tien procent doen. De kloof bestaat niet alleen tussen de 0,0001 % superrijken en de anderen maar tevens tussen de 30 % armsten en de 10 % welgestelde burgers die een inkomen hebben dat minstens achtmaal hoger is dan voor het geheel van de

armsten samen.

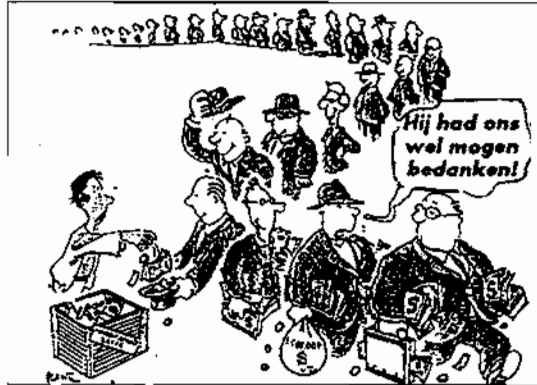
Enkele landen als Costa Rica, Jamaica en Uruguay blijken het relatief beter te stellen dan de andere landen. Guatemala en Brazilië zijn er het ergst aan toe.

De buitenlandse schulden van alle Latijns-Amerikaanse landen samen is reeds opgelopen tot 640 miljard dollar (35 % van het regionale Bruto Binnenlands Product (BBP)).

Men verwacht dat de schuld van Brazilië voor eind 1998 nog zal opgelopen zijn met 27 miljard dollar daar waar de afbetalingsinstrenten van de schuld nu reeds 7 % van het BBP uitmaken.

Sinds begin '98 is in Mexico de Peso eveneens met nog eens 20 % gedaald t.o.v. de dollar. Als gevolg van de Aziatische crisis en de onzekerheid van de financiële markten is tussen januari en september de beurs gezakt met

33 % in Chili, 39 % in Brazilië, 41 % in Mexico, 47 % in Argentinië, 48 % in Columbia en 69 % in Venezuela. In een recent rapport wees de Braziliaanse bisschoppenconferentie er op dat hun land mag vermeld worden als dit met de grootste ongelijkheden. Om hieraan te verhelpen wijzen de bisschoppen op noodzakelijke oplossingen: het recht op grond, op onderwijs, op cultuur en informatie, recht op arbeid en een leefbaar inkomen en tevens op gezondheidszorg, sociale zekerheid en woonst.

Met zo'n eisen lopen ze wel de kans dat men ze "communisten" noemt. (ads)

16,5 % van de V.S.-bevolking leeft in armoede

"Arm zijn betekent niet alleen over geen voldoende inkomsten beschikken maar eveneens verhinderd zijn om deel te nemen en bij te dragen aan het leven van de gemeenschap" verklaarde Sakiko Fukuka-Parr, directrice van het bureau van het wereldrapport voor de menselijke ontwikkeling. Het is de Verenigde Staten die in dit opzicht de grootste tegenstellingen oplevert.

Ondanks dat dit land over het hoogste inkomen per inwoner beschikt leeft 16,5 % van de bevolking in armoede. Ondanks een periode van economische vooruitgang en een beperkte werkloosheid is 1/5 van de Amerikaanse bevolking analfabeet en 13 % heeft een levensverwachting die onder de zestig jaar ligt.

Onder de geïndustrialiseerde landen volgt na de V.S., Ierland met 15,2 % van de bevolking die in armoede leeft, gevolgd door Groot-Brittannië met 15 % op de derde plaats.

Met 11,8 % staat Frankrijk op de tiende plaats terwijl slechts 7 % van de Zweden onder de armoede-grens leven.

TOP..PUNT

De Franse staatsonderneming Electricité de France (EDF) heeft de Britse elektriciteitsgroep London Electricity voor ongeveer 2 miljard pond (116 miljard frank) overgenomen.

London Electricity was reeds, zoals de regionale stroombedrijven die bij de privatiseringen in 1990 ontstonden door Amerikaanse ondernemingen, overgenomen.

Het Amerikaanse nutsbedrijf Energy betaalde begin vorig jaar hiervoor 3 miljard pond (174,5 miljard frank). Energy zal dus aan de verkoop, na anderhalf jaar, maar eventjes 40,6 miljard frank verdienen. Een bagatel!

EDF is het grootste elektriciteitsbedrijf in Europa, dat 17 % van haar productie naar het buitenland uitvoert waarvan 6 % voor Brits verbruik.

Na de MAI, oorlogsverklaring van multinationals aan NGO's

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) die in het geheim vier jaar dokterde aan de voorbereiding van een Multilateraal Akkoord voor Investerings (MAI) heeft na het verzet van de openbare opinie en hun NGO's en sommige regeringen, bijzonder de Franse, haar nederlaag erkend.

De opdracht die de OESO van de multinationals gekregen had om in de toekomst te kunnen: "investeren waar en wanneer ze willen, zo weinig mogelijk lasten te dragen, zich te bevoorraden en te verkopen waar ze het voordeligste achten en geen tegenwerking te ondervinden op sociaal, fiscaal en ecologisch vlak" is op een sissie uitgedraaid. De OESO legt hier zich nu bij neer. De zaak wordt doorgewezen naar de Wereld Handels Organisatie (WTO). Hier zijn het echter niet alleen de 29 rijke OESO landen maar praktisch alle landen van de wereld die een woordje kunnen meepraten om hun eigen belangen te verdedigen.

De multinationals willen echter tegen een andere "vijand" de strijd aanbinden.

Op 18 september 1998, toen bekend was dat het MAI het niet kon halen kwamen de kopstukken van 450 multinationale ondernemingen te Genève samen

voor een Geneva Business Dialogue. Gastheer was de invloedrijke grote baas Nestlé. Tevens een van de topmannen van de European Round Table of Industrialists (ERT) en mede initiatiefnemer van het jaarlijks Economisch Wereldforum van Davos.

Uit het hieronder gepubliceerde uittreksel van hun slotverklaring van Genève blijkt duidelijk waar voor hun de schoen wringt: "Het opduiken van groepen activisten dreigt de openbare orde, de legale instituties en het democratisch proces te verzwakken. Er moeten regels tot stand komen om de legitimiteit te verduidelijken van deze niet gouvernementele activistische organisaties die beweren de brede sectoren van de burgerlijke maatschappij te vertegenwoordigen".

Het is om te lachen wanneer multinationals over openbare orde, legale instituties en democratisch proces spreken... Maar meteen is het duidelijk dat de multinationals al hun krachten, en al hun invloed bij de regeringen gaan aanwenden om de groeiende invloed van de Niet Gouvernementale Organisaties (NGO) en zo het verzet van de openbare opinie aan banden te leggen.

Waakzaamheid is dus geboden. Een verwittigd man is er twee waard. (ads)

Benetton en de kinderarbeid in Turkije

De wereldbekende Italiaanse firma Benetton heeft zijn macht en invloed veroverd dank zij extravagante, zelfs provocatorische affiches. Benetton gaat er van uit dat zij de realiteit van onze samenleving, hoe afschuwelijk ook, niet uit de weg mag gaan... ook al plaatst ze onderaan - als publiciteit en in kleine letters - de naam van de firma. Op 12 oktober beschuldigde de krant Courere della Serra, een firma die in Turkije voor Benetton werkt, kinderen van 15 jaar tewerk te stellen onder schandalige omstandigheden.

De Turkse vakbond DISK bevestigde dit en wees er op dat in de fabriek Bermuda, een ondernemer van Benetton, één derde van de 200 à 250 arbeiders jongeren waren van 13 tot 15.

Per stuk betaald werkten deze jongeren in twee ploegen van 8 tot 20 uur en van 20 tot 8 uur. Dit alles zonder sociale dekking en in ongezonde werkplaatsen.

De gemaakte producten werden verkocht aan 10 tot 15 maal de waarde van de betaalde lonen. De leider van de Turkse groep 'Cem Boyner', die ook als kopman van de Turkse politieke partij "de Turkse beweging voor een nieuwe democratie" die in 1995 op de politieke scène verscheen, verklaarde zonderling genoeg dat hij geschokt was toen hogergenoemde feiten werden bekend gemaakt.

Onder druk van de Turkse en Italiaanse vakbonden werden onderhandelingen gevoerd.

Benetton heeft zich aldaar verbonden kinderen onder de 15 jaar niet meer tewerk te stellen, de sociale rechten te eerbiedigen en zich noch door religieuze, etnische of seksuele discriminatie te laten beïnvloeden bij de aanwervingen.

Van zijn kant maakte Cem Boyner, de onderaannemer van Benetton, een oproep bekend tot de andere Turkse industriëlen om tot een "propere productie" te komen.

Ali Riza Karduz, hoofdredacteur van de krant Sabah, wees er in een editoriaal op dat in Turkije zo'n 5 miljoen kinderen tussen de 12 en de 18 jaar in het land zijn tewerkgesteld.

Hij vestigde er hierbij de aandacht op dat in Turkije vele families die de kosten van het onderhoud en de opvoeding van hun kinderen niet kunnen betalen bedrijven aflopen om hun kinderen te werk te stellen om zo in hun bestaan te kunnen voorzien. (ads)

3.517 veroordeelden wachten in de Amerikaanse "Gangen voor de dood"

Zijn naam was Andrew Lavern Smith, 32 jaar. Hij had het treurige privilege om op 18 december 1998, als 500ste ter dood veroordeelde sinds 1976, te zijn terechtgesteld. De doodstraf maakt in de Verenigde Staten deel uit van het wettelijk arsenaal van straffen, die in 38 van de 50 staten wordt uitgevoerd.

In absolute cijfers staat Texas, waar de zoon van de gewezen-president Bush gouverneur is, aan de top in de statistieken. In verhouding tot het aantal inwoners is het de staat Virginia die vooraan staat.

In de "gangen van de dood" wachten nog, over gans het land, 3.517 ter dood veroordeelden naar hun terechtstelling: in Californië 513, in Texas 387, in Florida 387, in Pennsylvanië 222, enz. Uit een opiniepeiling, uitgevoerd in opdracht van het "Informatiecentrum over de doodstraf", blijkt dat 77 % van Amerikanen zich ten gunste van de doodstraf uitsprekt. Niettemin geven 44 % de voorrang aan een levenslange opsluiting tegen 41 % die onvoorwaardelijk de toepassing van de doodstraf eisen.

En toch groeit het verzet tegen de doodstraf. Tijdens een recent colloquium in november j.l. in de North Western

University Law School (rechtsfaculteit van Chicago), werd vastgesteld dat van de op dat ogenblik 480 uitgevoerd executies sinds 1976 er niet minder dan 75 waren, waarvan achteraf het bewijs werd geleverd dat de terechtgestelde onschuldig was. Het colloquium wees er tevens op dat de ter dood veroordeelden meestal armen waren of deel uitmaakten van minderheidsgroepen, in hoofdzaak zwarten.

Enerzijds omdat ze niet over de middelen beschikten om zich te verdedigen en dus afhankelijk waren van een pro deo advocaat, en anderzijds omdat alle tegenstanders van de doodstraf door de overheid expliciet uit de jury geweerd worden.

Hierbij werd ook duidelijk dat gehandicapten en jongeren niet gespaard worden.

Dit was o.m. het geval in Virginia waar de zwarte, Allen Wright, 24 jaar, door de psychiaters onberekenbaar was verklaard. Bovendien was Wright slechts 17 jaar toen hij zijn misdaad pleegde. Er zijn op dit ogenblik 76 lidstaten van de Verenigde Naties waar de doodstraf nog wordt uitgevoerd. Ook in China komt die nog veelvuldig voor. (ads)

Cuba, Europa en de seminaristen

Robert Robaina is minister van buitenlandse zaken van Cuba. Hij behoort tot de jongere generatie van leiders die al verscheidene jaren geconfronteerd worden met de moeilijkheden om Cuba uit haar delicate socio-economische en politieke situatie te redden. Hij was in juli in Brussel waar hij de tijd had genomen om met de Coördinatie voor de opheffing van de blokkade tegen Cuba te discussiëren. We waren erbij, en publiceren hier een gesprek dat werd opgenomen in Avancées.

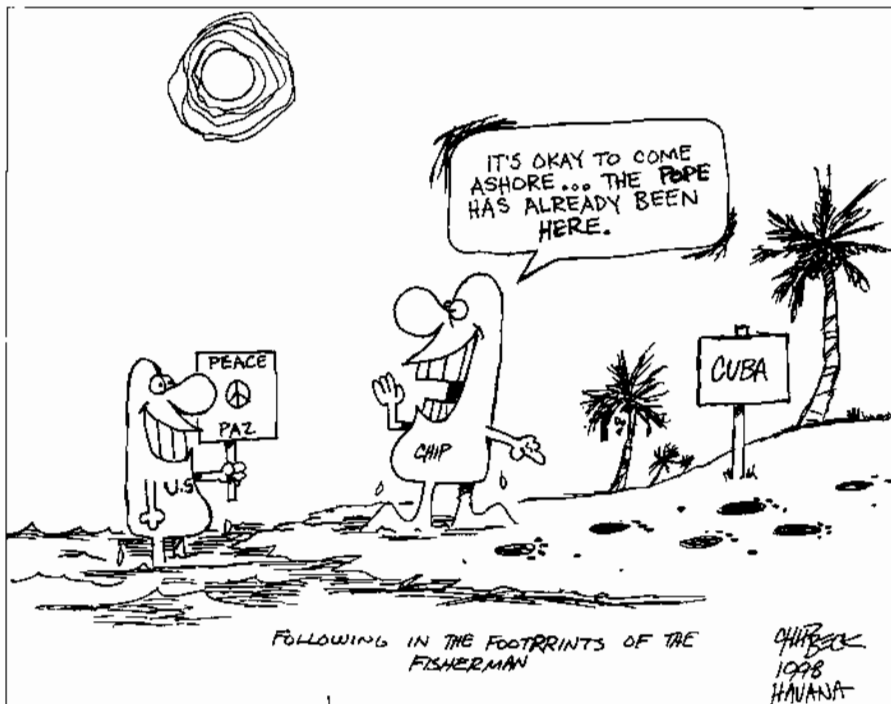
Je blijft horen over mogelijke sociale troebelen op Cuba?

Dat is nu al meer dan 38 jaar dat men de val van Cuba voorspelt. Maar onze revolutie heeft heel diepe wortels in de bevolking. Alle analyses hebben het steeds over de hoeveelheid petroleum, de grootte van de suikeroogst, maar men vergeet steeds een element: de Cubaan zelf. Ons menselijke potentieel is zo rijk, zo gekwalificeerd, de bevolking is politiek betrokken én bereid de onafhankelijkheid en de soevereiniteit van het land te verdedigen.

Er is nu een nieuwe campagne aan de gang die spreekt over een interne sociale beweging die de stabiliteit zou ondermijnen. Maar het ergste is voor ons achter de rug. Een paar jaar geleden zaten we veel dieper in de put: 1992-93 en 1994. Sedertdien is er een economische heropleving. Natuurlijk zijn er nog behoorlijk wat problemen op Cuba die

niet zijn opgelost. We hebben problemen rond de huisvesting, we hebben niet de gewenste variëteit aan levensmiddelen, ons transportsysteem is beperkt, ook de energie. Maar wat we hebben, verdelen we. Dat is het grote

vinden. De basis is en blijft een sterke implicatie van de overheid in bepaalde sectoren, waar we niet op zullen toegeven. De overheid heeft haar plichten: onderwijs, gezondheidszorg, basisdienstverlening. Op deze punten is er geen privatisering mogelijk. Nochtans denken we dat buitenlandse investeringen belangrijk zijn om onze economie te reactiveren. Op voorwaarde echter dat de overheid dit proces kan regelen en onder controle houden. We hebben het zelfstandigenwerk al geliberaliseerd in 140 sectoren en we hebben in onze socialistische plan-economie elementen van de markteconomie moeten inbrengen.

TO: MICHEL Palm CHP!

Kom maar aan land ... de paus is hier al geweest.

Volg de voetstappen van de visser.

verschil met de rest van Latijns Amerika. Maar wij worden steeds met Europa vergeleken, niemand vergelijkt ons met de ons omringende landen.

Ja, de toestand is gespannen, complex, moeilijk. Maar we gaan vooruit. Wij zoeken oplossingen vanuit ons revolutionair proces dat we niet bereid zijn op te geven. Men duwt het neo-liberalisme naar voor als een te volgen model. Maar dan worden de rijken alleen maar rijker, en de armen armer. Dat willen wij niet. Wij zijn trots op onze onafhankelijkheid en zijn bereid deze te verdedigen.

Cuba zoekt een compromis tussen het socialisme en de markteconomie?

Het eerste wat we zoeken is een economie voor onze markt. Midden een veranderende wereld hebben we getracht een nieuw economisch model te

Voor ons is het belangrijk niet langer afhankelijk te zijn van een enkel economische partner, zoals dat in het verleden het geval is geweest. Vervolgens willen we niet meer afhankelijk zijn van een welbepaalde economische sector. We zijn veel te lang blijven teren op de suikerproductie alleen. Vandaag hangen we niet meer in de eerste plaats af van de suiker maar wel van het toerisme. In tweede instantie van suiker, en dan van nikkel, koffie, tabak, etc..

Om Cuba te kunnen redden moesten we een economisch model ontwikkelen dat verschillende karakteristieken heeft. Gelukkig geeft het nu positieve resultaten. Alle economische sectoren groeien, behalve de suiker omwille van klimatologische omstandigheden. Alsof al onze problemen nog niet voldoende groot zijn, moest het dit jaar nog omgekeerd regenen ook! Maar het totaal beeld geeft positieve groeifijers.

Hoe bekijkt u het pausbezoek?

Dat was een spectaculair bezoek. Het heeft voor de wereld aangeleerd dat men bij ons in alle rust een religie kan belijden, een mis opdragen. Het was natuurlijk een vreselijke ontgoocheling voor diegenen die verhoopten dat het pausbezoek dingen in beweging zou brengen die het land zouden destabiliseren.

Voor ons was het een zeer positief bezoek. Onze werkrelaties met de kerken baseren zich op respect en overstijgen deze gebeurtenis. Wij kunnen veel van de kerken leren, en zij moeten van ons een boel zaken leren begrijpen. Zo bijvoorbeeld in verband met hun ongevoegen dat er geen privé-scholen kunnen bestaan op Cuba. Ook toch nog even aanstippen dat niet het katholicisme de grootste godsdienst is bij ons. Wat zouden wij moeten doen als alle religieuze groepen privé-scholen openen? Er zijn geen privé-scholen op Cuba, religieuze of andere. We voeren besprekingen rond dit punt met de kerk die seminaristen wil opleiden. We zoeken naar een oplossing dat de seminaristen Cubanen zouden zijn, en dus niet van ergens anders moeten komen. Het pausbezoek heeft er toe bijgedragen een klimaat van vertrouwen te scheppen, een klimaat van gezonde relaties op basis van wederzijds respect.

Wat denkt u van de Europese politiek tegenover de VS?

Ik verheug me erover dat Europa de blokkade veroordeelt. Maar dat is niet

genoeg. Er zijn 148 landen van de VN die dat doen. Maar om het werkelijk te veranderen hebben we meer nodig dan stemmen.

Europa verwerpt de wet Helms-Burton. Maar toch was ze bereid hieromtrent een regeling te ondertekenen met de VS. Het enige wat ik uit gans de zaak op kan maken is dat die regeling de schandalige extra-territorialiteit van Helms-Burton niet oplost.

Die wet bezorgt ons heel wat nadeel. Ze is trouwens helemaal niet toe te passen. We hebben door deze wet heel wat economische achterstand opgelopen. Cuba is het enige land dat zich in stilte moet openen voor de wereld. Het enige land waar de ondernemingen er op uit zijn hun aanwezigheid te verzwijgen om geen last met de VS te krijgen. Op Cuba zijn er heel wat buitenlandse ondernemingen, maar ik mag hun naam niet noemen. 650 zijn er op Cuba, waarvan 350 gemengde ondernemingen. We hebben prouductie en promotie-overeenkomsten met de 15 lidstaten van de Europese Unie. Bovendien zijn 6 van de 7 landen van de G-7 aanwezig op de handelsbeurs van Havana. Raad 's welk land er niet bij is....

Krijgen we nu niet twee soorten Cubanen: die met en die zonder dollars?

Er doen zich nieuwe fenomenen voor op Cuba, die ons zeer zeker niet goed lijken, maar die inherent zijn aan het cir-

culeren van de dollar, aan het groot aantal buitenlandse investeerders, aan de aanwezigheid van toeristen. Soms vraagt men ons waarom we in vredesnaam het toerisme kozen. Maar wij hebben niet gekozen. We zijn ertoe verplicht geworden door de omstandigheden. Er komen deviezen uit voort, werkgelegenheid, ontwikkeling van een nieuwe infrastructuur. We trachten een toeristische industrie te ontwikkelen die ons in staat stelt ons land te redden.

En daar zijn duidelijk risico's aan verbonden. Voor ons is het belangrijk dat we tegenover deze risico's, onze capaciteit kunnen behouden van dialoog, overtuigingskracht en contact met de bevolking. Alleen door een permanente dialoog met het volk zal elke transformatie, elke beslissing op steun en participatie kunnen rekenen. Op die manier willen we eigenlijk gezamenlijk beslissen hoe we uit onze moeilijkheden kunnen geraken.

En we zullen dat maar kunnen als we de essentie van onze revolutie kunnen vrijwaren: het permanente contact van onze leiders met de bevolking; alsook de toegankelijkheid van onze gezondheidszorg, ons onderwijs, onze wetenschap. Dit zijn de absolute pijlers van de Cubaanse revolutie. Daarop zullen er geen toegevingen komen, daarover zullen we nooit onderhandelen.

met dank overgenomen uit Avancées.

VN-inspecties Irak

Volgens de krant Libération van 18 december '93 heeft inspectieleider Richard Butler met opzet alarmistische conclusies verbonden aan zijn rapport, waarvoor Bill Clinton een reden kreeg aangeboden om te kunnen bombarderen.

De krant maakt gewag van uitspraken van VN-diplomaten die menen dat Richard Butler z'n rapport met opzet dusdanig heeft opgesteld dat het een crisis zou veroorzaken. Dit rapport is in hoofdzaak het werk van de missieleider zelf: hij gebruikt de informatie die de technische inspecteurs hem hebben verleend, op basis van de terreininspecties. Zo had Richard Butler slechts de (zeldzame) incidenten opgenomen in zijn rapport waarbij inspecteurs tegenover de Irakezen stonden. Hij heeft met opzet het totale aantal inspecties verzwegen die zonder enige belemmering wel zijn kunnen uitgevoerd worden. Het gaat 'm om 300 inspecties,

aldus de cijfers van Bagdad die door Unscorm werden bevestigd.

Een van z'n medewerkers omschreef het als volgt: "De voorzitter van deze speciale commissie (Butler dus, red.) is tot dezelfde conclusie gekomen als de Amerikanen: het is zijn stellige overtuiging dat door de houding van Irakezen, Unscorm een inefficiënte organisatie is. Nog langer een Unscorm-dorp Potemkine in stand houden heeft geen zin".

De feiten zelf die worden aangehaald zouden de leden van de Veiligheidsraad niet in se hebben verbaasd. Deze werden trouwens wekelijks op de hoogte gehouden van de evoluties. Wat wel verbazing wekte was de strengheid van de conclusies. Tot de Britten toe waren verrast door de toon. Nochtans zouden de experts op het terrein zeker niet unaniem zijn in hun oordeel.

En ook de lezing van het rapport brengt niet iedereen tot dezelfde conclusie. "Irak wordt verweten geen inspectie toegelaten te hebben op een plaats die door Iraanse moedjahedin wordt gecontroleerd, maar waar uiteindelijk toch een akkoord was over bereikt. Ze zouden ook de toegang tot de lokalen van de Baath partij ontzegd hebben, terwijl de discussie ging over het toelaten van 4 inspecteurs of van 12," aldus nog een anonieme bron uit VN-kringen in Libération.

Een diplomaat zou het als volgt hebben uitgedrukt: "Grosso modo valt het besluit van het rapport zo samen te vatten: het bewijs dat de Irakezen iets te verbergen hadden is het feit dat Unscorm niets heeft gevonden. Tegenover dergelijke argumenten is de discussie niet eenvoudig".

G.S.

Over een paar verjaardagen

De universele verklaring van de rechten van de mens

Sedert 1948 hebben veel regeringen de universele verklaring ondertekend, doch de naleving is een andere kwestie. Bovendien zijn heel wat Afrikaanse en Aziatische landen in chaotische toestanden terechtgekomen. In het vroegere Zaïre (nu opnieuw Congo) gaat bijna ongemerkt een vreselijke burgeroorlog verder en van mensenrechten is voorlopig geen sprake meer.

Het is begrijpelijk dat de woordvoerder van Amnesty International in Vlaanderen op de VRT duidelijk de ontevredenheid van de mensenrechtenorganisatie uitsprak. President Kabila bijvoorbeeld geniet voorlopig nog van een zeer beperkt vertrouwen van de Belgen dat hoofdzakelijk ingegeven is door de bezorgdheid over de veiligheid van enkele duizenden landgenoten die nog in Centraal-Afrika verblijven. Op dit vlak was het voor Mobutu heel wat gemakkelijker want in ons land was het vertrouwen in de Zaïrese leiders bijna tot een burgerdeugd verheven. Iedereen herinnert zich de historische liefdesverklaring van de premier die Dehaene voorafging tegenover het Zaïrese volk en zijn leiders.

Op het eerste gezicht zijn de VS veel opener dan de Europeanen.

"Wij hebben vreselijke fouten gemaakt in Zuid-Amerika tijdens de kodeloorlog" verklaarde Madeleine Albright, minister van buitenlandse zaken, toen zij tijdens een lezing over mensenrechten herhaaldelijk werd aangesproken over vervelende gebeurtenissen uit het verleden. Afgezien van het feit dat de VS nog geen stelling gekozen hebben over de zaak Pinochet en het publiek er nog best zou kunnen om de oren geslagen worden met het staatsgeheim over de documenten die beschikbaar zijn, afgezien van de manier waarop de VS gewoonlijk omspringen met hun vertelden (soms eerlijk en soms niet) afgezien van alles dat gebeurd is tegen de elementaire democratie en de mensenrechten, is één zaak zeker: vertrouwen in een eerlijke democratische houding, ook buiten de grenzen, en respect voor

de onafhankelijkheid van andere volkeren is zeker nu nog niet de regel.

Vrede is de moeder van alle mensenrechten

Of het nu over politieke rechten of economische rechten gaat, of eenvoudig op het recht om te leven niets kan gewaarborgd worden zonder vrede. Vroeger toen de oorlogen beperkt bleven tot een klein groepje aan de top en tot de arme mensen die het slachtoffer waren van plunderingen, conscriptie enz... werden de machtigen en de rijken dikwijls gespaard omdat er speciale regels voor hen werden toegepast die zelfs hun weerslag vonden in diplomatieke geplogenheden.

Men kan alleen maar vaststellen dat sedert wereldoorlog één de toestand van de gewone mensen alleen maar rechtelozer en ook anderzins onzekerder is geworden. Burgeroorlogen zijn bijna altijd vuile oorlogen waarin alleen massamoordenaars zichzelf onstrafbaarheid toekennen. De uitdrukking "terrorist" blijft steevast voorbehouden aan de verliezende vijand.

Voor vrede is er vanzelfsprekend geen verjaardag...

En de NAVO die zich een vredesaureool wil opzetten

Oorspronkelijk was de NAVO een onvervalste organisatie voor het voeren van de oorlog tegen nazi-Duitsland bisszum bitteren Ende. Tot daar het normale leven van de NAVO. Na de overwinning werd de kans goed geacht om met de Sovjetunie af te rekenen die voldoende verzwakt leek om als slachtoffer te fungeren.

Gelukkig heeft het pragmatisme in de Verenigde Staten ook nog voldoende veerkracht. Het is nooit tot een uitbarsting van anti-communisme gekomen, uitgenomen dan in de VS zelf.

Reagan stelde zich wel krijgshaftig op en verklaarde dat de VS de bewapeningswedloop zouden opvoeren tot de Sovjet-Unie zou bezwijken onder het gewicht of moeten afhaken.

Al bij al zijn wij met zijn allen tijdens de koude oorlog door het oog van een naald gekropen. Allengs zijn de VS overgeschakeld naar vredesbewaker met dien verstande dat zij zich de rol van leading country hebben aangemeten. Achtereenvolgens zijn Iran, Libië en nog anderen als landen met een "terroristisch" regime uitgeroepen, meestal zonder redelijk bewijs. Het is natuurlijk dat de leden van de Amerikaanse ambassade werden gegijzeld te Teheran doch het is ook juist dat de Shah die het land regeerde en onderdrukte optrad als een soort proconsul. Het is dus ook normaal dat de Islamiëten wilden onderhandelen met de directeur van het circus en niet met de clown. Op dit ogenblik, vele jaren later proberen de V.S. de Iranen voor hun kar te spannen om de gezamenlijke erfvijand, het Irak van Saddam Hoessein definitief uit te schakelen.

In Europa is de samenwerking nogal acceptabel al bewijzen sommige uittalingen dat de Amerikanen het normaal zouden vinden dat wij de beschaving terugschreeven door de doodstraf opnieuw in te voeren. Een woordvoerder van buitenlandse zaken die weliswaar sprak in de naam van zijn regering meende dat de Italiaanse regering de gevluchte Koerdenleider best zou uitleveren aan de Turkse regering die ten slotte bevoegd was. Dat de doodstraf in Turkije gewoon wordt toegepast door de militaire dictatuur die slechts een burgerlijke regering gedoogd onder haar toezicht wist de Amerikaan normaal wel doch hij vond het niet relevant. In werkelijkheid is het moeilijk een onpartijdige rechter te vinden voor een Koerd, de leider van een volk zonder grondgebied sedert Koerdistan na wereldoorlog I verdeeld werd over vier landen maar dat interesseert de VS niet. Men wil Turkije sparen omdat het in de Middellandse Zee een belangrijk steunpunt is voor de NAVO (lees de V.S.). De Koerden zijn een volk van 40 miljoen dat weigert te sterven.

7/12/98
Victor Stuyck

NAVO's nieuw strategisch concept

In 1999 bestaat de NAVO 50 jaar (net zoals de Wereldvrede Raad en Vrede trouwens) en dat zal gevierd worden. 24 april wordt er in Washington een grootse festiviteit opgezet, zeg maar publiciteitsevenement. In de aanloop naar deze dag bereidt men een nieuwe strategie voor: de vorige dateerde nog van onder de Sovjetunie van Gorbatsjov. Deze nieuwe visie moet de NAVO aanpassen aan de globaliseerde wereld...

De Verenigde Staten hebben grootse plannen met de NAVO. U kon in ons vorig nummer al lezen hoe, in onze kijk op de ontwikkelingen, de NAVO zich opwerpt als dé allereerste veiligheidsstructuur. Allereerste, uiteraard op het militaire vlak, maar nu ook op het politieke.

Nieuw strategisch concept

De Verenigde Staten hebben een NAVO nodig die niet langer aan een gebiedsomschrijving gekluisterd zit (verdediging van het grondgebied van de zestien lidstaten). Washington wil een nieuw strategisch concept laten goedkeuren, waarbij de NAVO het centrale element wordt van de nieuwe Amerikaanse visie op een globaal beleid. In feite wordt de NAVO de hoofdrolspeler in het wereldgebeuren, onder VS-leiderschap. De NAVO moet zowat de militaire garant zijn van de economische globalisering.

In Kosovo dreigde de NAVO met een militair optreden, ook al had de VN-Veilighedsraad daar geen toestemming toe gegeven. Voor Washington lijkt dit wel de voorafbeelding voor de nieuwe NAVO die een grote verscheidenheid aan bestaande en toekomstige problemen binnen en buiten Europa aan moet kunnen. "Dit overstijgt onrust in de Balkan. Het gaat ook om de verspreiding van massavernietigingswapens (Irak, Iran, Zuid-Azië), andere problemen met de zogenoemde piratenstaten ('rogue states'), internationaal terrorisme en drugshandel."

Zonder de VN, als het moet

De NAVO krijgt in de VS-visie de opdracht toebedeeld om Amerika te helpen haar rol als peacekeeper, peacemaker en politiemannet te maken. De nieuwe NAVO moet eventueel ook op

kunnen treden zonder UN-mandaat, zo meent men in Washington. Albright zegt letterlijk dat het niet kan dat een

NAVO-optreden zou worden gestremd door een of ander veto in de Veiligheidsraad.

Richard Holbrooke noemt Kosovo een precedent.

De Europeanen van hun kant lijken het daar niet onmiddellijk mee eens te zijn. Voor hen is Kosovo een specifiek geval, een uitzondering. Bovendien willen zij en Canada dat een NAVO-optreden dat strikt gezien niet tot de zelfverdediging behoort, gedekt zou zijn door een Veiligheidsraadsresolutie.

De strijd hieromtrent is nog niet helemaal gestreden.

Nucleair

De idee van Washington om een Centrum over Massavernietigingswapens op te richten, wordt door de partners niet principieel verworpen. Wel lijken de meesten een versterking voor te staan van wat gaande is bij het Internationaal Atoomenergie Agentschap en binnen de Nuclear Supplier Group, eerder dan een militarisering van de strijd tegen proliferatie van splijtstoffen.

Het ballonnetje dat de kersverse Duitse minister van buitenlandse zaken, Joscha Fischer, moest oplaten (cfr artikel Duitsland elders in dit blad) om z'n achterban toch iets te gunnen, was geen lang leven beschoren. Het betrof de bepaling uit de Duitse regeringsverklaring dat de NAVO af moet zien van het recht om als eerste het atoomwapen in te zetten. Buiten Canada was er niemand die deze idee echt steunde. Onze minister Derycke had in de Kamercommissie beloofd over dit punt met Joscha Fischer te zullen spreken, wat dat ook moge inhouden.

Voordien had Pol d'Huyvetter van Voor Moeder Aarde op de stoep van het ministerie van buitenlandse zaken een hongerstaking van veertien dagen gehouden om het Belgisch standpunt rond de atoomwapens te beïnvloeden. Het nieuwe strategisch concept dat de VS de NAVO aan willen smeren heeft in elk geval het voordeel van de duidelijkheid: "collectieve verdediging en veiligheidsuitbreiding tot voorbij onze grenzen". De uitbreiding van de NAVO, Het Partnership for Peace met 23 landen, de bilaterale akkoorden tussen NAVO en verschillende van Noord-Afrika, krijgen op die manier een nieuwe dimensie.

Georges Spriet

EUROPA

In dertien van de vijftien lidstaten van de EU zijn sociaal-democraten aan het bewind. Zijn zij pleitbezorgers voor Vrede in Europa?

Tijdens de eerste week van november 1998 vergaderden de ministers van defensie te Wenen; het was een informele bijeenkomst. Gelet op de gebeurtenissen in Bosnië en Kosovo dachten ze ernstig na "over een grotere militaire rol van de EU" (*). De hoeksteen van de Europese defensie blijft voor hen de NAVO. De grootste kernmacht ter wereld onder het absolute gezag van de VS!

Weidenkende burgers zijn tegen kernmachten. Een logisch alternatief voor de NAVO is het OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa). Waarom willen deze politici een "sterkere Europese Defensie", "om militair te kunnen optreden in achtertuin" (*). Zitten er vijanden in onze achtertuin met wie niet te praten valt? Moeten deze volkeren militair onderworpen worden? Zeker niet. De Britten willen wel de WEU versterken maar dan binnen de NAVO. Frankrijk wil een WEU als defensiepilaar liefst zonder de NAVO. Vooral de Britten en de Fransen bepalen het gemeenschappelijk veiligheidsbeleid binnen de EU. Beiden zijn kernmogendheden.

Door de concurrentie met de VS stellen de EU-ministers van defensie dat "dit denkproces (= een grotere militaire rol) wordt versneld door initiatieven van de defensie-industrie".

Een voorbeeld is het plan, dat concreet vorm krijgt, om de grote Franse, Duitse en Engelse wapensmeden samen te smelten. Ze stellen het als volgt voor: "de creatie van een Europese defensie-industrie is zeer belangrijk om de keuze op de wereldmarkt (van wapens) te garanderen". (*) "Het kan ook een Europese identiteit (!!!) helpen voorbereiden als het aankomt op de productie (van wapens) van uitrusting die aangepast is aan eigen Europese noden". Zo stellen de Europese ministers van defensie anno 1998?

Geweld blijft zinloos en lost niets op. Nooit heeft oorlog vrede gebracht.

*WdB - nov. 1998
80 jaar na W.O. I*

(*) EU denkt ernstig na over grotere militaire rol - DS 7 nov. 1998

Bedenkingen bij twee rampen en de voorbij gestreefde buitenlandse politiek van de westerse grootmachten

De voorbije weken werden we opgeschrikt door twee rampen. De ene dreigde de financiële markten grote schade toe te brengen, dreigde banken en beleggingsfondsen in de val van het Amerikaanse beleggingsfonds LTC mee te sleuren. De andere en meer reële catastrofe werd veroorzaakt door de cycloon Mitch, die de Centraal-Amerikaanse staten zwaar teisterde en waarbij vooral de arme bevolking een hoge en zware tol moest betalen. Enfin, men had de indruk dat de zondvloed voor de deur stond, dat het raadzaam was indien mogelijk zijn privé-ark te bouwen. Enkele van dergelijke arken had men in Centraal-Amerika best kunnen gebruiken, misschien had men dan enkele honderden mensen van de dood kunnen redden.

De werkelijkheid was gans anders voor Nicaragua en Honduras. Nicaragua beschikte slechts over 6 helikopters, waardoor het transport- en evacueringprobleem tijdens de ramp verschrikkelijke proporties aannam; de toestand in de door de cycloon geteisterde gebieden was zo dat men niet zo zeer evacueringshulp nodig had, maar meer bergings- en begrafenisondernemers om de doden uit de modder te halen. Daar men ze zonder hulp van het buitenland niet meer kon bergen en begraven.

Deze landen hebben zeer weinig aan de troost, dat de cycloon Mitch slechts de tiende plaats bekleedt in de rij van natuurrampen die deze eeuw de regio teisterden.

Zoals steeds bij dergelijke rampen wordt de arme bevolking het zwaarst getroffen.

Voor de financiële LTC-cycloon schoot de Federale Reserve van de VS in New York vlug wakker en gaf de nodige instructies om het gevaar in te dijken. Vrij vlug vond men de nodige 3,5 miljard US \$, de solidariteit onder de geldhaaien werkte hier zeer goed en snel.

Voor de cycloon Mitch was er geen redder op het terrein in Honduras, Nicaragua en andere Centraal-Ameri-

kaanse staten, alleen maar doden en mensen die alles verloren hadden.

Clinton in een vrijgevege bui heeft in de eerste na de dagen na de catastrofe 2 miljoen \$ gegeven voor de geteisterde regio. Nadien trok het Witte Huis, tien dagen nadat Mitch zijn vernielingswerk had gedaan, nogmaals 30 miljoen \$ uit op het defensiebudget voor het inzetten van militaire logistiek bij de hulpwerken en 36 miljoen \$ voor voedsel, brandstof en andere hulp.

Bij wervelstormen verdronken in Bangladesh 500.000 mensen in 1970. Als

twee jaar later de orkaan Agnes over de VS raasde telde men slechts 118 doden. De cycloon Andrew maakte 19 dodelijke slachtoffers, omdat de VS ondertussen over een degelijk radarsysteem beschikt waarbij men zeer nauwkeurig bepalen kan over welke gebieden de wervelstorm zich zal verplaatsen.

Maar zelfs wanneer meteorologen in Miami zouden vaststellen dat de cycloon over Centraal-Amerika zal razen, dan had dit b.v. Nicaragua zeer weinig geholpen. Want Nicaragua kent al lang geen regering meer die zich om het lot van de mensen bekommert. Tien jaar

geleden, bij de orkaan 'Juan', hadden de sandinisten dagen en weken vooraf de bevolking ingelicht en georganiseerd om te evacueren. De schade was toen ook groot, maar er waren haast geen menselijke slachtoffers. Het is wel een feit dat Nicaragua zoals al de andere staten in de regio niet veel financiële middelen heeft voor evacueringplannen bij natuurrampen die regelmatig dit gebied in Centraal-Amerika met hun vernietigende kracht teisteren.

Het Noord-Zuid probleem toont zich ook hier in de ongelijke verdeling van het gevaar. Maar wanneer de politieke wil er is om de weinige middelen in te zetten voor de noden van de bevolking, kan men toch heel wat verder gaan dan de gedesinteresseerde afstandelijkheid van president Aleman.

Bovendien was hij weigerachtig om het leger te laten helpen bij het opruimen, want dit leger is nog altijd «sandinistisch». De president wil de internationale hulpverlening via de kerk laten verdelen omdat verschillende getroffen gemeenten een sandinistisch bestuur hebben.

Bij de redding van het LTC-fonds werden alle ideeën en retoriek, in de zin dat de overheid niet moet interveniëren op de vrije markt, opzij gezet, om zich met volle kracht in te zetten en het financiële hulp pakket te verzamelen om het fonds te redden.

Voor de heren van Wallstreet en deze op de 10de verdieping van de Federale Reserve kwam het erop aan, dat eens deze klus geklaard was, de ramp die Centraal-Amerika teisterde, geen reden tot paniek gaf. Ze gingen naar huis om te genieten van de welverdiende weekend rust.

Wat door de media een paar dagen op de voorgrond van het nieuws werd gebracht, is in Bangladesh praktisch dagelijkse kost. Deze arme staat wordt meerdere malen per jaar door natuurrampen opgezocht, waarbij 2/3 van het land onder water staat; het is voor onze media kenmerkend hoe ze dergelijke rampen in hun berichtgeving samen met de politiek misbruiken. Het verzwij-

gen openbaart de gevaarlijke beperktheid van hun begrip van internationale solidariteit.

Deze natuurrampen beïnvloeden de koers van de beursnoteringen op de internationale financiële markten niet, bijgevolg is het ook niet nodig dringend een G7-conferentie samen te roepen in de een of andere mondaine badplaats om de beursspeculanten en de beurs van de financiële zondvloed te redden. Weet u dat het militaire VS-circus rond de Irak crisis in februari II. meer dan 1 miljard US \$ gekost heeft? In de voorbije weken heeft het Pentagon terug honderden miljoenen \$ uitgegeven om haar Irak-politiek kracht bij te zetten.

Bij het aanschouwen van dit alles kan men zich niet van de indruk ontdoen, dat Clinton in de Irak-crisis geen onderscheid kan maken tussen de objectieven van de VN en deze van de VS.

We kunnen ons de vraag stellen of het marginaliseren van de VN hier niet een bestanddeel van de VS-politiek is om hun streven naar hegemonie kracht bij te zetten.

De cycloon Mitch zette in Honduras 60% van het land onder water, 75% van de landbouw is vernietigd, het land telt ± 7000 doden, 11.000 mensen zijn vermist en 1,9 miljoen moeten als geteisterden verder leven. In Nicaragua, waar duizenden burgers werden meegeleurd door de modder, waar de helft van het land is geteisterd door deze ramp, beweent men meer dan 4.000 doden; duizenden zijn als vermist opgegeven, 730.000 tot 1 miljoen burgers hebben praktisch alles verloren. Wanneer een staat de grond rond de steden moet omvormen tot grote begraafplaatsen voor de dodelijke slachtoffers; wanneer 70% en meer van de infrastructuur van een VN-lidstaat, 1/3 van haar oogst verloren gaat, wanneer het cultuurpatrimonium voor 2/3 tot een puinhoop herschapen wordt, als vier van de armste landen 20 jaar in hun ontwikkeling teruggeworpen worden, als volgens schattingen 15.000 tot 30.000 vermisten en ongeveer 3 miljoen mensen getroffen zijn met de gevolgen van deze ramp, dan wordt dit niet als veiligheidsprobleem betracht.

Wel konden we ervaren dat er in Genève een VN-coördinatie bureau bestaat dat humanitaire hulp verstrekt, maar we vernamen niet wat het heeft ondernomen, noch over welke hulpmiddelen dit bureau beschikt.

Waarom is de VN-Veiligheidsraad niet bijeengekomen om een hulpactie te starten en te coördineren gezien de ernst van deze natuurramp?

Het laatijdige door de VS samen gesprokkelde lappendeken aan hulpmiddelen, stond in fel contrast met hun dynamisme om een militaire macht te ontplooiën in de Golf en Joegoslavië. Dit is de schawduwzijde van de globalisering. Enkele dagen na de door Mitch aangerichte verwoesting ging men in onze media terug over naar de gewone gang van zaken en werd het gebeuren als een exotisch drama geklasseerd.

Maar gelijktijdig, als de regenmassa van de cycloon Mitch het Centraal-Amerikaanse gebied teisterde en de nodige helikopters ontbraken om de mensen uit deze water-moddermassa te redden, werd wel de nodige kracht en het geld gevonden om een vliegtuigvloot samen te stellen om het Kosovaars gebied te bewaken, en riep men de mensen via onze media op voor een nieuw militair mandaat tegen Irak.

We mogen ons toch de vraag stellen waar de snelle inzettroepen zijn voor een ramp als deze die Nicaragua, Honduras, Guatemala en San Salvador teisterde?

Deze zondvloed is naast een natuurcatastrofe een kluit van ecologische en economische gevolgen van een totaal verkeerd beleid.

Humanitaire hulp is belangrijk en noodzakelijk, toch kan en mag men er niet blijven bij stilstaan. Men moet de vraag durven stellen, "waar blijft het zo noodzakelijk omdenken van de klassieke buitenlandse politiek" in een buitenlands beleid van actieve internationale samenwerking.

Weliswaar is nog niet klaar gesteld of er een direct verband bestaat tussen de opwarming van onze planeet, de verdamping van de oceanen, de schadelijke uitstoot van onze industrieën en de verhoogde frequentie van de cyclonen. Bepaalde VS-wetenschappers waarschuwen ons dat de cycloon Mitch maar een voorsmaakje is wat ons te wachten staat door de komende klimaatveranderingen.

Dan komt het cynisch over wanneer we zien dat op de Wereldklimaatconferentie in Buenos Aires in Argentinië, waar men nog niet weet of wil weten hoe men het broeikas effect concreet zal aanpakken. In plaats van doortastende maatregelen te nemen om de uitstoot van schadelijke stoffen te beperken, voerde men een beleid van vervuilers die hun verantwoordelijkheid kunnen afkopen.

Nicaragua was voor enkele jaren het symbool van solidariteit. Veel van de

politiekers die zich inzetten voor dit land, bekleden nu een politieke functie in hun land, bijgevolg kunnen ze zich nu daadkrachtiger inzetten om dit land meer hulpmiddelen aan te reiken.

De solidariteit bij dergelijke natuurrampen moet verder reiken dan het uitdelen van chloortabletten en zakjes rijst.

De kwijtschelding van de schulden en schuldenlast is een belangrijke eerste bijdrage. Deze landen hebben sowieso niet de mogelijkheid hun schuld terug te betalen, dat was zo vóór Mitch en zeker erna. Ieder dag betaalt Nicaragua en Honduras, een bedrag van 2 miljoen \$ aan schuldaflossing aan de internationale financiële instellingen.

Het goed praten van de nu bedreven buitenlandse politiek moet plaats ruimen voor een degelijk internationaal sociaal en ecologisch beleid, dat als prioriteit oog moet hebben voor preventie van catastrofes.

De globale problemen zijn zodanig met elkaar verbonden dat men zich niet kan onttrekken aan zijn verplichtingen, noch kan men sussen met: "de ver van mijn bed-show".

Voor de mensen in de geteisterde landen is de gedachte van "zo ver van god en zo dicht bij de VS" ook geen oplossing. De VS heeft de Centraal-Amerikaanse landen nooit beschouwd als soevereine staten, maar meer als haar achtertuin waar zij de politiek bepalen.

Antoine Uytterhaeghe
24.11.98

■ MEER GELD VOOR DE CIA:

In maart 1998 werd gezegd dat het totaal budget voor de inlichtingendiensten 26,7 miljard USdollar zou bedragen. Het gaat hier om 13 diensten, waaronder de twee slokken: National Security Agency (die alle internationale communicaties nagaat) en de National Reconnaissance Office (die de spionage-satellieten beheert). De CIA zelf zou goed zijn voor zowat 3 miljard dollar. De verdeling van het totale budget over de verschillende agentschappen is geheim. Voor 1999 is er een verhoging voorzien van bijna twee miljard dollar, zodat het totaal de 29 miljard dollar benadert, te vergelijken met de koude oorlogstijden. Waarnemers vragen zich af waar al dat geld moet voor dienen. Tijdens de koude oorlog werd tweederden van het spionnagebudget besteed aan de Sovjetunie. Is er echt nog zoveel nodig om het terrorisme te bekampen, nieuwe satellieten te ontwikkelen en nieuw personeel aan te werven?

Over geweld en syndicale strijd

Hij heeft z'n voorstanders en z'n tegenstanders, zoveel is wel duidelijk: hij laat niemand onberoerd. De titels die men hem toebedient gaan van flamboyante vakbondsleider, over rode paus, naar de Stalin van Clabecq. Roberto D'Orazio is echter vooral een strijdbare vakbondsafgevaardigde, die meent dat de arbeidersstrijd anti-kapitalistisch is, dat men krachtsverhoudingen moet opbouwen en niet zomaar gaan overleggen.

Proces

Twaalf arbeiders-syndicalisten van de Forges de Clabecq en een vakbondler van Renault staan nu terecht in Nijvel op basis van beschuldigingen die gaan over inbreuken op de openbare orde, het gebruik van geweld, het bedrijven van delicten (o.m. diefstal, poging tot brandstichting), verzet tegen de ordehandhavers en van aanzetten tot geweld. Daarvoor haalt men een (nooit toegepast) artikel 66 van het strafwetboek van eind vorige eeuw (1887) naar voor.

Het is precies het gebruik van geweld dat menigeen afstand doet nemen van de syndicale afvaardiging van de Forges. Het lijkt me dus interessant er even dieper op in trachten te gaan.

Geweld

We mogen in dit alles de omstandigheden, het maatschappelijk en sociaal kader van het gebeuren in en rond Clabecq niet uit het oog verliezen. In de allereerste plaats gaat het om het verlies van de job, het inkomen. De strijd voor arbeid betekende hier dus strijd voor het openhouden van de fabriek. Vanuit de Waalse overheid was beslist Clabecq te sluiten. Dat gebeurde terstond, men nam geen enkele maatregel om de hoogovens op een gezonde manier te stoppen. Wat een enorme hypothek zou leggen op een eventueel heropstarten van de activiteiten. Er was voorafgaandelijk ook geen enkel sociaal luik voor de arbeiders gepresenteerd. Dat is pas achteraf gekomen.

Met andere woorden, de arbeiders stonden voor een achtergelaten fabriek, een faillissement, een verklaring

Silvio Mara van de Forges :

Onze problemen bleven aanslepen. Vier maanden al, en er kwam maar geen schot in de zaak. We besloten tot nieuwe publieke acties. Sommige arbeiders wilden zoals die van Renault het Zuidstation bezetten. We kozen uiteindelijk voor de autosnelweg.

De BOB had ons gezegd dat we van het ministerie van Binnenlandse Zaken maximaal twee uur de autosnelweg mochten blokkeren. We hebben dat aanvaard. We spraken af de uitritten vrij te houden om de automobilisten een uitweg te geven.

Maar eens ter plaatse in Wauthier-Braine heeft de rijkswacht ons aangevallen. Deze provocatie heeft geleid tot de gebeurtenissen waar wij nu voor terecht staan.

van stopzetting van betaling en een achterstal van betaling van het loon van december '96. In deze omstandigheden besloten de arbeiders acties te voeren: o.a. een betoging in het centrum van Tubize om de burgemeester om uitleg te vragen, later de grote betoging van 2 februari '97 (70.000 betogers), en op 28 maart de bezetting van de autosnelweg naar Parijs.

Verzet

Het is dus tegen een brutaal structureel geweld (fabriekssluiting, werkloosheid, obstructies in allerlei concrete dossiers) dat er gereageerd werd. De basis was steeds: strijden voor het behoud van het werk. De arbeiders legden zich dus niet neer bij de zogenaamde "fataliteit van de sluiting". Ze aanvaardden de werkloosheid niet, de uitsluiting, de miserie en de onrechtvaardigheid. De jarenlange strijdbare syndicale ingesteldheid levert actieve burgers af die opkomen voor hun belangen.

Wie zelf ooit actief heeft deelgenomen aan een scherp sociaal conflict weet dat niet alles verloopt zoals de vakbondsafvaardiging het eigenlijk wel zou willen. Hoe dikwijls moeten delegaties niet tussen komen om individuen

te kalmeren, sommigen hun woede niet te laten koelen op machines of installaties bijvoorbeeld, om groepjes arbeiders te beletten in te gaan op provocaties.

Als dan bij een grote actie als het afzetten van een autosnelweg, de orde-diensten - tegen de afspraken in - op willen treden, dat is het niet te vermijden dat sommigen niet kunnen worden weerhouden op de provocaties in te gaan.

Criminalisering

Maar men zoekt in deze processen niet geweldenaars te berechten. Nee. Het invoeren van een wet uit de vorige eeuw, die precies werd ingesteld om vakbondsleiders te treffen, bewijst dat het om meer gaat. Men wil hier een syndicalisme treffen dat door z'n categorieke verwerping van de kapitalistische fataliteiten nieuwe perspectieven zou bieden aan de arbeidersstrijd. Het feit dat de fabriekinstallaties niet onbruikbaar konden geraken - wat zonder een alert optreden van de syndicalisten een onomkoopbaar gevolg was van de onmiddellijke sluiting - maakte een overname mogelijk. Een dat is uitsluitend te danken aan de syndicale strijd voor werk.

Dergelijk syndicalisme breekt met de overheersende stroming binnen de vakbonden die het overwegend op het overleg gooit. Het is een syndicalisme met een sterk politiserende inhoud, die de arbeiders inzicht verleent, en het kapitalisme als ware verantwoordelijke aanduidt. Vanuit de neo-liberale middens kan men de politieke strijd niet aan met dergelijke syndicale politiek, dus probeert men ze te criminaliseren. Het proces in Clabecq wil het strijdsyndicalisme treffen.

De problematiek van Clabecq, Levi-Strauss, Renault en de vele fusies vormen een bijzondere uitdaging voor de arbeidersbeweging in haar strijd voor werk. Een echte internationale samenwerking op basis van solidariteit én strijdbaarheid zal meer dan ooit nodig zijn.

Georges Spriet

België in de wereld

In deze rubriek brengen we u in telegramstijl informatie over standpunten van ons land in verband met internationale politiek, nieuws over gebeurtenissen waar België of Belgen bij betrokken zijn, of over een bepaald optreden van ons land op de internationale scène.

Atoomwapens I

Het Internationaal Gerechtshof verklaarde op 8 juli 1996 dat alle staten verplicht onderhandelingen moeten aangaan voorzien in art VI (over atoomontwapening) van het non-proliferatieverdrag (NPT) én deze tot een goede moeten brengen.

Hierover geïnterpelleerd zegt minister Derycke dat België tenvolle artikel VI van het NPT steunt en voor een concrete uitvoering ervan pleit in de verschillende internationale fora. "Ons land verleent steeds aanmoedigende steun aan de inspanningen van de kernmogendheden om de START-onderhandelingen verder te zetten en hoopt dat deze onderhandelingen op termijn mogen uitmonden in multilaterale negociaties om tot een wereldwijd verbod op nucleaire wapens te komen. Het is echter nu nog te vroeg om een initiatief te nemen om multilaterale negociaties op te starten. Een dergelijke onderhandeling heeft immers maar zin als alle nucleaire staten bereid zijn hieraan deel te nemen en dit is nu nog niet het geval. Tot dat ogenblik is het voor België essentieel om een dubbele aanpak te hebben, met name werken naar een nucleaire ontwapening toe zoals hierboven uiteengezet en terzeldertijd voorzien in de veiligheid van ons grondgebied."

Atoomwapens II

België stemde in de V.N. tegen een resolutie van Maleisië in verband met atoomontwapening omdat "deze een misleidende en selectieve weergave van het advies van het Internationaal Gerechtshof geeft". België onthield zich inzake de resolutie over de introductie van een nieuwe nucleaire ontwapeningsagenda van Zweden, Ierland, Mexico, Brazilië, Egypte, Nieuw-

Zeeland en Zuid-Afrika. België onderhandelde met de initiatiefnemers een aantal aanpassingen. "De aanpassing ging echter niet ver genoeg om in een positieve houding van België te resulteren wegens te snelle (en daardoor onrealistische) multilateralisering, de introductie van een nieuwe categorie landen (niet voorzien in het NPT) en NAVO-verbintenissen. De positieve punten van deze resolutie konden niet genoeg doorwegen zijnde de oproep tot toetreding tot het Teststopverdrag (CTBT) en het Non-proliferatieverdrag (NPT), de nadruk op verantwoordelijkheid van de nucleaire staten, de samenwerking met het Atoomagentschap, het belang van de nucleaire wapenvrije zones, alsook de aanmaning aan de proliferators om elk programma met betrekking tot nucleaire wapens stop te zetten", aldus minister Derycke.

Wapenaankopen

Belgisch leger koopt onbemande vliegtuigjes bij de Israëlische Aircraft Industries (IAI), ter waarde van 2,5 miljard BF. Verder wil men snel beslissen over een derde generatie antitankwapens voor een som van zowat 6 miljard.

"IAI werd door Shimon Peres in 1953 opgericht en is sedert de jaren '71 geïllustreerd met Mc Donnell Douglas en Boeing. IAI heeft altijd een sleutelrol gespeeld in de bewapening van de racistische regering in Zuid-Afrika en was ook de spil in de wapenleveringen aan de Latijns-Amerikaanse militaire regimes: de militaire junta's van Chili en Argentinië, Nicaragua onder Somoza, Paraguay onder Stroessner", aldus het Vlaams Palestina Komitee en Oxfam-solidariteit.

Wapendoorvoer

De militaire radio-installaties die in augustus op de luchthaven van Oostende waren in beslag genomen, werden in de week van 25 oktober teruggestuurd naar de Franse afzender.

Deze 4 ton communicatiemateriaal waren bedoeld voor een Ethiopische rebellengroep. De inbeslagname geschiedde omdat de exportvergunningen niet in regel bleken te zijn. Het ging om ongeveer 50 miljoen frank. Dit was

de derde inbeslagname van militair materiaal op de luchthaven van Oostende: voordien werden uniformen en tweedehandsvoertuigen onderschept door de douane.

Wapenexporten

Het jaarlijks verslag aan het parlement over de Belgische wapenhandel is bekend geraakt.

De export is in 1997 verder gedaald. In 1993 voerde België voor 11.984 miljard BF uit, 1994 voor 11,402 miljard, in 1995 voor 8,230, in 1996 voor 8,180 en nu voor 7,460 miljard. Zoals de vorige jaren is de grootste afnemer Saudi-Arabië met 3.413.298.000 BF. Andere belangrijke klanten zijn: Groot-Brittannië (833.624.000), USA (577.353.000), Frankrijk (368.729.000), Canada (218.808.000), Italië (191.641.000), Duitsland (120.121.000), Brazilië (227.995.000), Verenigde Arabische Emiraten (137.973.000), Thailand (131.125.000), Marokko (114.451.000), Nieuw-Zeeland (112.045.000), Australië (111.496.000) en Koeweit (109.957.000). Turkije was dit jaar goed voor 22.897.000 BF wapenexporten, Mexico voor 26.157.000, Indonesië voor 53.086.000.

Irak

17 december 1998

De Minister van Buitenlandse Zaken, Dhr Erik Derycke, neemt akte van de Amerikaans-Britse aanval tegen Irak en betreurt dat de militaire optie de bovenhand gehaald heeft en herinnert er aan dat België steeds de voorkeur gaf aan het zoeken van onderhandelde oplossingen in het kader van de Verenigde Naties.

De minister is echter van oordeel dat deze actie onvermijdelijk leek gezien het voortdurend dubbelzinnige gedrag van Irak en het niet respecteren van haar verbintenissen die aan de oorsprong liggen van de crisis en waarvan eens te meer de burgerbevolking het slachtoffer dreigt te worden."

De "muiters" van 1917 in de grote oorlog

Pas tachtig jaar na het einde van de eerste wereldoorlog werd eindelijk, door een paar regeringsverantwoordelijken, enige aandacht geschonken aan de honderden, de duizenden soldaten die in de loop van de grote oorlog weigerden nog langer als slachtoffer te dienen.

Het strekt de Franse premier Lionel Jospin tot eer om op 5 november te Craonne (departement Aisne) waar de uit de oorlog beruchte "Chemin des Dames" ligt, (zoiets als de Dodengang te Diksmuide) de aandacht te hebben gevestigd "op deze soldaten die, uitgeput door de opeenvolgende aanvallen, levend in de modder en het bloed, in wanhoop weigerden zich verder doelloos op te offeren. Het is noodzakelijk dat deze soldaten in naam van de strijd, gefusilleerd als voorbeeld, als gevolg van een discipline waarvan de onmenselijkheid de gelijkenis vertoont met de hardheid van de strijd, vandaag volledig ons nationaal gemeenschappelijk geheugen zouden integreeren" besloot Jospin.

President Chirac en de rechtse partijen, vanzelfsprekend ook Jean-Marie Le Pen, hebben met verontwaardiging op de te Craonne gehouden toespraak gereageerd en dit als een miskening van het Franse patriottisme aan de kaak gesteld.

Aan de tachtigste verjaardag van het einde van de grote oorlog werd rond 11 november veel aandacht geschonken. Vanzelfsprekend met de traditionele manifestaties en het nodige militair vertoon in aanwezigheid van koningen en ministers waarbij wel hulde werd gebracht aan de weinige overblijvende oudstrijders.

Maar zoals gewoonlijk werden diegene die tegen deze waanzinnige oorlog hadden geprotesteerd en in bijzonder deze die geweigerd hadden verder aan deze slachtpartij deel te nemen dood gezwegen.

De Franse schrijver Henri Barbusse had nochtans reeds, in de jaren twintig, de aandacht gevestigd op het onzinnige van de oorlog en op diegene die gestraft of gedood werden omdat zij aan

deze moordpartij een einde wilden stellen.

In de film "De paden van roem" van Stanley Kubrick, naar een roman van

Humphrey Cobb, werd eveneens de betekenis van de inzet van deze "muiters" naar voor gebracht.

Deze film was tot 1976 in Frankrijk verboden.

Ook de film "De mannen die tegen waren" van Bertrand Tavernier werd om dezelfde reden verboden en mocht pas in de jaren zeventig vertoond worden.

Over wat ging het eigenlijk? Na de gevechten aan de Somme en Verdun, waar in 10 maand tijd 700.000 geallieerde soldaten vielen, en wellicht evenveel aan Duitse kant, wilde generaal Robert Georges Nivelle een nieuw offensief starten aan de "Chemin des Dames" over een afstand van dertig kilometer met de bedoeling de frontlijn in te korten, en dit ondanks het scepticisme van de regering.

Het resultaat was verschrikkelijk. Tijdens de eerste week van het offensief vielen reeds 147.000

slachtoffers en in het geheel kwamen niet minder dan 300.000 soldaten om. Er kwam beroering onder de soldaten over deze nutteloze slachting.

Gezien het aantal protesterende soldaten, "muiters" genoemd, weldra opliep van 30.000 tot 40.000 wenste de legerleiding hier met brutaal geweld een einde aan te stellen.

Met haast werden militaire rechtbanken opgericht. Een tiende van de muiters werd gestraft waarvan 1400 met 25 jaar dwangarbeid en 49 ter dood veroordeeld.

De generaal Philippe Pétain, die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Vichy aan het hoofd stond van een regering die met Hitler samenwerkte, volgde Nivelle als bevelhebber op en liet zonder medelijden de 49 soldaten terechtstellen. Niet zonder reden zegde op 5 november Noël Genteur, de rechtse burgemeester van Craonne, zich aansluitend bij de toespraak van premier Jospin "wat toen gebeurde was de eerste grote misdaad tegen de mensheid".

uit "Le Monde"

Chirac: Hein? Een hulde aan de muiters?

J.M. Le Pen: Hein? Een hulde aan de Senegalezen?

Het lied van Craonne

Tijdens de plechtigheid op 5 november met premier Jospin werd het lied van Craonne gezongen. Dit is een ontroerende klaagzang, een revolutionair lied, die de soldaten in de loopgraven zongen. Het is een aanklacht tegen de oorlog, een veroordeling van de geldmachten die aan de oorlog schatten verdienen terwijl de soldaten hun jonge leven opofferen. De militaire hiërarchie loofde in 1917 één miljoen goudfrank uit en de onmiddellijke demobilisatie aan diegene die ruchtigheden kon verstrekken over de auteur(s) van het lied. Zonder enig resultaat echter.

Het is tot heden nog steeds niet bekend wie de tekst en de muziek schreef van dit ontroerende anti-oorlogslied.

Maar niet alleen in Frankrijk, ook door andere landen en andere legerleiders werd met dezelfde brutaliteit te werk gegaan.

De Britse generaal Douglas Haig had, tijdens het offensief aan de Somme, op een dag tijd niet minder dan 20.000 van zijn soldaten opgeofferd. Tussen 1914 en 1918 werden door de Britse militaire leiders 306 soldaten gefusilleerd.

Op 7 november legden zes families van soldaten die in deze omstandigheden vermoord werden bloemen neer aan het monument van Wittehall te Londen. De Britse minister van defensie sloot zich aan bij de toespraak van Jospin in Frankrijk in "drukte zijn spijt uit voor de wijze waarop deze soldaten behandeld werden" maar weigerde niettemin hun postuum vergiffenis te schenken.

In Italië, waar officieel 750 soldaten werden terechtgesteld was de minister van defensie Carlo Scognamiglio, wel

iets moediger. Deze verklaarde op 8 november dat men deze soldaten "hun eer moet terug schenken". In België werden een honderdtal soldaten ter dood veroordeeld als "deserteur" waarvan er uiteindelijk "slechts" een achttal zijn terechtgesteld.

Voor deze donkere periode uit onze geschiedenis wacht de overheid wel om haar autokritiek te doen. Gelukkig waren er historici, schrijvers en filmregisseurs die de moed oprichtten er de aandacht op te vestigen.

En, na tachtig jaar, hebben enkele politici het aangedurfd deze feiten te veroordelen.

Is het ook niet gepast er de aandacht op te vestigen - wat niemand heeft gedaan - dat Jean Jaurès in de dagen vóór het uitbreken van de oorlog - verklaarde dat het om een imperialistische oorlog ging waar de volkeren niets bij te winnen hadden. Op 31 juli 1914, twee dagen voor het begin van de oorlog, werd hij hiervoor te Parijs vermoord.

Om zich een beter beeld te vormen over de gruwelen van de "grote oorlog" durf ik aanraden het nieuw museum "Flanders Field" in de Lakenhalle te leper te bezoeken zoals tevens het "Historial

de la grande guerre" te Peronne, in Noord-Frankrijk. Beide musea geven een objectief beeld van de waanzin van deze oorlog.

André De Smet

uit "Le Monde"

De laatste Senegalese oudstrijder...

Tachtig jaar na het einde van de eerste wereldoorlog had president Chirac besloten de laatste overlevende Senegalese soldaat uit de "grote oorlog" te huldigen met het Légion d'Honneur op 11 november. Men kwam te laat, Abdoulaye Ndiaye, honderd en vier jaar, overleed op 10 november. Ndiaye werd kort voordien nog door de krant "Le Monde" en de TV-zender France 2 geïnterviewd in zijn dorp Thiowor, duizenden kilometer van Verdun waar hij gevochten had. Hij woonde er in ellendige omstandigheden. Dit dorp van 1500 inwoners beschikt niet over elektriciteit en er zijn slechts vier afgelegen waterputten om zich te bevoorraden. In totaal heeft hij vijf vrouwen gehad en drie kinderen.

Dertig jaar lang heeft Ndiaye geen frank pensioen of enige compensatie van Frankrijk gekregen. Het was pas in 1949 dat hij van Senegalese soldaten die aan de tweede wereldoorlog hadden deelgenomen vernam recht te hebben op twee pensioenen.

Een als oudstrijder en één als invalide gezien hij aan het front tweemaal gekwetst werd.

Alles samen trok hij een pensioen van 340,21 Franse frank per maand. Veel minder dan zijn Franse lotgenoten. De reden hiervan was dat de gewezen Afrikaanse soldaten een pensioen kregen dat vastgelegd was op de waarde van het geld op de dag van de nationale onafhankelijkheid van hun land. Toppunt is wel dat hij wel een verminderingkaart kreeg voor de Franse spoorwegen.

Van het pensioen van Abdoulaye Ndiaye leefden een dertigtal familieleden.

Hij zelf woonde in een krot. Een olielamp boven zijn hangmat en een transistor bleken uiteindelijk zijn enig bezit te zijn.

"Voor zijn gezondheid is het god die zich met grootvader inlaat" zéigde zijn kleinzoon die het toch tot onderwijzer heeft gebracht.

En met deze is nog maar eens bewezen hoe klein de dankbaarheid kan zijn van een groot land.

Kanonnenvlees

Op het ogenblik dat de tachtigste verjaardag van de oorlog wordt herdacht is het nuttig te weten dat, voor deze imperialistische oorlog door Frankrijk 800.000 mannen uit zijn Afrikaanse koloniën naar het "moederland" werden gesleept om aan de oorlog deel te nemen. De dorpsleiders werden verplicht een bepaald aantal kandidaat soldaten te "leveren". Zoals in de slaventijd, 600.000 onder hen werden rechtstreeks aan het front ingezet, 81.112 kwamen nooit terug. De meeste onder hen werden in Verdun en later voor de verdediging van Reims ingezet.

Drie dagen na 11 november 1918 zaten ze reeds op de boot om hen naar hun thuisland terug te brengen. Men kon ze niet snel genoeg kwijt zijn. Volgende cijfers spreken voor zich zelf. Tussen 1922 en 1942 werd, volgens de krant Le Monde, door de Franse regeringen juist geteld, aan 239 Afrikanen, u leest wel tweehonderd negendertig, de Franse nationaliteit toegerekend op een toenmalige Afrikaanse koloniale bevolking van 50 miljoen mensen.

Ook de Britten sleepten hun "onderdanen" uit de koloniën massaal naar het front.

De gesmoorde Indiaanse stem

De situatie van de oudste politieke gevangene van de Verenigde Staten is nog verslechterd. Dit verklaarde de woordvoerder Bobby Castillo te Parijs. Het betreft Leonard Peltier, een organisator van de "American Indian Movement".

In 1972 werd er een mars ingericht naar Washington, waarvan Leonard Peltier één der medeorganisators was. Men vroeg respect voor de verdragen die een einde maakten aan de bezetting van het "Bureau voor Indiaanse Zaken". Leonard Peltier werd toen door FBI-agenten opgepakt en na 5 maanden opsluiting vrijgesproken.

In februari 1973 beantwoordde hij een oproep om Pine Ridge te bezetten. Dit dorp is het symbool voor de afslachting van 300 Indianen in 1890. Men ging er protesteren tegen de corruptie en de willekeur. Dit werd beantwoord met een regime van terreur in dit Indiaanse reservaat. Agressie en doodslag tegen de inwoners was dagelijkse kost. In 1975 bevond Leonard Peltier zich bij de leden van de "American Indian Movement" die hulp verleenden aan de Indiaanse bewoners. Zij worden verdacht van de moord op 2 FBI-agenten, die tijdens de hogergenoemde manifestatie plaats vond. De internationale woordvoerder van Peltier, Bobby Castillo, die onlangs in Parijs werd uitgenodigd door het "Comité voor hulp aan de Amerikaanse Indianen", deelde het volgende mee: "Tijdens de terreur-campagne werden meer dan 60 leden van de "American Indian Movement" gedood in het reservaat. Dit gebeurde door doodseskaders.

Men greep elke gelegenheid om geweld te plegen. Uiteraard ook de dood van die twee agenten. Drie mannen werden van die moord beschuldigd: Bob Robideau, Dino Butler en Leonard Peltier. De twee eersten werden vrijgesproken op grond van wettige zelfverdediging. Laatstgenoemde week uit naar Canada, maar werd uitgeleverd wegens het bezit van vervalste documenten. Leonard Peltier werd in 1976 tot levenslang veroordeeld.

Joe Stunz, ook een lid van de Indiaanse Beweging, werd tijdens de schermutselingen te Pine Ridge gedood. Er volgde helemaal geen onderzoek, begrijpe wie kan!

Leonard Peltier is nu de oudste politieke gevangene met 23 jaar cel

Zijn verdedigers, zijn steuncomité en talrijke personen slaagden er niet in om hem vrij te krijgen. In 1994 kreeg hij de steun van het Europees parlement dat een resolutie naar president Clinton stuurde.

Ook in 1997 bleef het Belgisch parlement niet achterwege, evenals het Italiaanse.

55 leden van het Amerikaans Congres en honderden parlementairen wereldwijd. Nelson Mandela, Desmond Tutu, Jesse Jackson, de Dalai Lama, moeder Teresa, Rigoberta Menchu, Robert Redford en nog vele anderen vroegen zijn vrijlating. Daaronder Ramsey Clark, oud-minister van justitie, die zich opwerpt als de belangrijkste verdediger van Peltier.

Clark verklaarde dat de regering geen enkel bewijs heeft gevonden van schuld. Ook Lynn Crooks, de procureur die tijdens de hoorzitting van de commissie de voorwaardelijke vrijlating vroeg, verklaarde het volgende: "De regering kan niet bewijzen dat Peltier schuldig is aan de moord op die twee agenten, maar er moest toch iemand voor boeten!" De FBI wil zijn gevangene niet lossen. Tijdens die hoorzitting kreeg de advocaat van Peltier het woord niet. Crooks wordt nu vervolgd! Reeds in juni 1992 stuurde Gerald Heane, een oud-rechter van het achtste beroepshof, een gratieverzoek naar Bush. Ook in 1993 werd er reeds een gratieverzoek gedaan aan Clinton, die de zaak nog altijd bestudeert! Het is overduidelijk dat de Amerikaanse regering en het FBI willen dat Peltier in de gevangenis sterft... Gelukkig maar dat hij er de moed niet bij verliest.

"Mijn enigste misdaad is geweldloos te hebben gestreden voor mijn volk".

De documentaire van Michael Apted, geproduceerd en gecommuniceerd door Robert Redford draagt als titel "Incident in Oglala".

Op 10 december '98 is het vijftig jaar geleden dat de "Internationale Verklaring van de Rechten van de Mens" werd onderschreven, ook door de Verenigde Staten. Deze documentaire komt dan ook ten gepaste tijde.

Werk voor "Amnesty International"? Laat ons hopen!

René Van Nerum naar Gerard Raffort

Munia Abu Jamal door executie bedreigd

Het beroep van de advocaten van Munia Abu Jamal bij het Opperste Gerechtshof van Pennsylvanië werd verworpen. Ter dood veroordeeld in 1982 als gevolg van een vuurgevecht in december 1981, waarbij een politiemans werd gedood en Munia zwaar gewond werd. De zwarte journalist kreeg echter nooit een eerlijk proces.

Geen enkel rechtstreekse getuige werd ooit geciteerd. De belangrijkste indiscrete getuigen trokken later hun verklaringen in. Het enige "bewijs" - door de politie twee maanden na de feiten aangebracht - zou de verklaring geweest zijn van Munia zelf bij zijn aankomst in de urgentiediensten van het ziekenhuis. Nochtans is uit het register van de politie voor die decemberdag in 1981 gebleken dat geen enkele verklaring werd afgelegd. Erger nog, de kogel die de politiemans heeft vermoord was van een kaliber 45, terwijl het pistool van Munia (wettelijk toegelaten omdat hij een taxi-bestuurder was) van het kaliber 38 is.

Nooit werd een ballistisch onderzoek gedaan naar de door de advocaten aangebrachte feiten, die door het Opperste Gerechtshof niet geloofwaardig genoemd werden.

Van deze verkozen instantie maakt Ron Castille, een man die justitie- en politie apparaat in Philadelphia controleert, deel uit. Door de politieorganisatie "Fraternal Order of Police" werd hij de man van het jaar genoemd.

Op het laatste, maar ook op voorgaande, proces tegen Munia waren talrijke politiemannen aanwezig die een t-shirt met opschrift: "Munia moet dood" droegen.

Hierbij komt nog dat de republikeinse gouverneur, Tom Ridge, tijdens de laatste verkiezingen aan zijn kiezers beloofde Munia Abu Jamal te zullen terechtstellen. Er blijft nog slechts een sprankeltje hoop. De advocaten van Munia hebben zich tot het Federaal Opperste Gerechtshof gericht.

Sinds de ondertekening door president Clinton van de wet op de "effectieve toepassing van de doodstraf" kan deze instantie echter niet ten gronde oordelen. De internationale openbare opinie moet dus, zoals reeds verschillende personaliteiten en parlementen hebben gedaan met kracht de herziening eisen van het proces van Munia Abu Jamal en de opschorting van de doodstraf. (ads)

Nieuw museum in Ieper

In Flanders Fields

Enkele jaren geleden was ik met Matti Callaghan op reis in Amerika. Matti woont in Londen en zoals het reisgenoten betaamt, situeerden we allebei onze biotoop. We deden het beiden met verve, dus vertelde ik Matti hoe schitterend Ieper wel was, hoe bekoorlijk het West-Vlaamse Heuvelland. En ... hoe ontroerend de dagelijkse Last Post onder de Ieperse Menenpoort. The Menin Gate waarin 54.000 namen van gesneuvelde soldaten gegrift staan.

"Maar", repliceerde Matti gevat, "zolang men de oorlog met allerlei officiële en officieuze plechtigheden zal vereren, blijft er gevaar voor oorlog. Men zou veel beter die heldenmoed rap vergeten, dan zal men niet meer zo geneigd zijn om die steeds te herhalen." Sinds die opmerking kijk ik altijd met gemengde gevoelens naar alles wat oorlogsverleden of -verering betreft.

Diep in mijn hart, geef ik Matti gelijk, andere keren dan weer niet en vind ik dat we door er steeds te worden aan herinnerd de oorlog nooit mogen vergeten, alleen al omdat het nooit meer zou gebeuren. Hoewel. Op de witte stenen van de 141 militaire kerkhoven die rond Ieper zijn gesitueerd staat duidelijk gegraveerd: NEVER MORE.

Tachtig jaar later is de les nog niet doorgedrongen.

Hoe dan ook, de Eerste Wereldoorlog heeft een indrukwekkend spoor door de Westhoek getrokken: 1.200.000 gewonden en 500.000 doden. Niet minder dan 4,3 miljoen projectielen ontploften er. Het is in de Westhoek trouwens een dagelijks beeld als je ergens tegen een heg of afsluiting een paar bommen ziet staan, die straks door een ontmijningsdienst moeten worden opgehaald. Niemand kijkt verrast op als er in de lokale kranten een berichtje staat dat één van die oorlogsprojectielen een nieuw slachtoffer heeft geëist.

De oorlog en de Westhoek zijn precies bondgenoten. Vandaar dat in menig kelder, garage of achterzaaltje van een café oorlogsmuseums zijn ingericht, waar stoffige uniformen, wat schroot en doffe medailles staan geëtaleerd. Ook in de Ieperse Hallen op de Grote Markt, was een Herinneringsmuseum ingericht: Ypres Salient 14-18. Een museum dat talrijke bezoekers uit binnen- en buitenland trok. De frontlinie in en rond

Ieper kreeg de benaming Salient omdat het vooral de Britten waren die bevel voerden over het 'stukje' Westhoekgrond dat zoveel slachtoffers eiste.

Nadat de huidige paus in 1986 een bezoek bracht aan Ieper en er voor de eerste keer de woorden vredesstad uitsprak volgde in de streek de bewustwording van het impact van wat een vredesstad kan betekenen. Initiatieven volgden elkaar op. Eén ervan is het nieuwe museum: *In Flanders Fields*.

Geen traditioneel oorlogsmuseum meer, maar een museum waar vooral de emoties worden getoond, aldus Piet Chielens coördinator van het nieuwe museum. Piet Chielens woont in Reningelst (Poperinge) en is sinds jaren door den 'Grooten Oorlog' bezeten. *In Flanders Fields* kreeg deze titel het beroemde gedicht van John McCrae: *"In Flanders fields the poppies blow, Between the crosses row on row..."*

inderdaad het museum heeft niks meer met het vroegere Ypres Salient te maken. De strakke uniformen zijn verdwenen, het oorlogstuig is vervangen door gedichten en fragmenten van brieven die de soldaten aan elkaar gaven of naar huis schreven. Een Duitse en Engelse soldaat reiken elkaar de hand door een glazen wand waardoor ze de broosheid van die paar momenten vrede uitdrukken. Gewone soldaten zitten samen te eten alsof het een gezellige picknick betrof en ze er niet eens aan denken dat het misschien wel hun allerlaatste is. *"I adore War. It's just like a big picnic without the objectlessness of a picnic."*

De citaten en teksten op de wanden komen onder andere ook van de mensen, de getuigen die de vier jaar oorlog hebben meegemaakt. Mensen die er nu niet meer zijn, maar waarvan hun soms eenvoudige woorden meer zeggen dan vol geschreven geschiedenisboeken. Getuigenissen die nu vereeuwigd zijn...

In het midden van het museum wordt in een soort rotonde het harde oorlogsleven geëvoceerd. Het geeft het Britse Offensief van 1917 in Passendale weer: *I die in Heel, the Called it Passchendaele*. Rook en indringende geluiden begeleiden grote foto's of bewegende beelden op de wanden. Taferelen uit het 'normale' leven in oorlogstijd, zingende vrouwen met het Franse lied 'La Madelon', afgewisseld door de aangrijpende kreet van een stervende soldaat: "Why me, why us?" Tenslotte ontdek je onder de glazen tegels van de vloer een hand dat nog voor de allerlaatste keer naar het leven grijpt.

Volledigheidshalve wil ik daar nog aan toevoegen dat er weinig of geen beelden bestaan van de veldslagen van de grote oorlog. Met de opvatting zoals in dit nieuwe museum, merk je dat niet eens. Je staat plots zelf midden een veldslag. Als je er een paar kleine geschiedenisfoutjes bijneemt.

Ook de moderne techniek werd *In Flanders Fields* niet vergeten. Aan de hand van vijf interactieve historische kiosken kan je de geschiedenis van de oorlog opnieuw exploreren. (Op die manier kan je zelfs je eigen parcours in het museum bepalen.) Een moderne opvatting die blijkbaar veel bezoekers aanspreekt.

Tenslotte was die Eerste Wereldoorlog zelf ook een voorloper van de nieuwe techniek: het gas Yperiet, de vlammenwerpers, de prikkeldraad en dieptemijnen.

In Flanders Fields is alvast een ander museum. Een museum dat je moet zien.

Aangrijpend en in vraag stellend. De emotie is de gouden draad, de leidraad. Je komt buiten en weet één ding zeker: oorlog is waanzin.

Maar voor mij persoonlijk blijft er toch nog altijd dat twijfelachtige gevoel. Het is alsof ik naar een vredesduif kijk die oorlogsroet aan de poten heeft.

Jenny Van Lerberghe

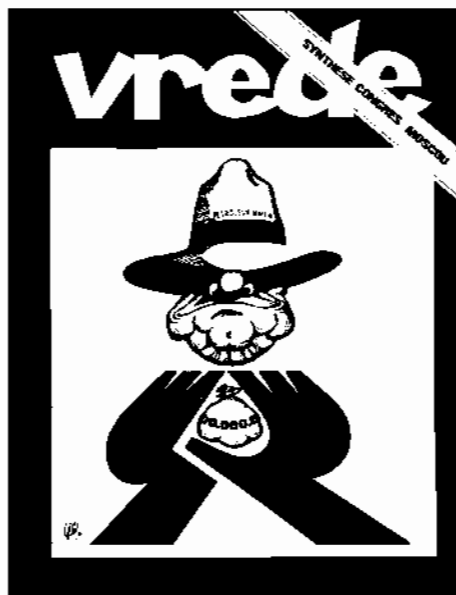
In Flanders Fields is open elke dag, behalve maandag van 10 tot 18 uur.

Gratis. Adres: Grote Markt 34, 8900 Ieper. Tel. (057) 20 07 24.

Wie verder op oorlogsmuseum uitstap wenst te gaan, kan tevens in St.-Omer (Frankrijk) op 50 km van Ieper La Coupole gaan bezoeken.

La Coupole is een reusachtige ondergrondse raketbasis, die door de Duitsers werd gebouwd wel tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ook zeven dagen op zeven open van 9 tot 19 uur. Info: 00.33.321.93.07.07.

Barbusse, Soldaat van de Vrede

Honderd jaar geleden werd te Asnières bij Parijs, Henri Barbusse geboren, een man die een groot schrijver ging worden, een strijder voor de vrede, een moedig man en een vurig verdediger van mooie menselijke idealen.

Voor hen die de eerste wereldoorlog hebben gekend is Henri Barbusse de schrijver gebleven van "LE FEU", "HET VUUR", een boek dat bij zijn lezers onvermijdelijk de bezinning brengt.

"HET VUUR" was de geschiedenis van een gevechtsgroep die aan de oorlog deelnam in de modderige loopgrachten van Artois, de geschiedenis van een groepje mensen dat leed midden in het oorlogsgeweld, zich ergerden, lachten om hun ellende, bromden en ondanks alles toch op een betere toekomst hoopten.

Henri Barbusse begon zijn literaire loopbaan met de publicatie van "Pleureuses", een dichtbundel die getuigde van een grote gevoeligheid. Na "Les Suppliants" verscheen van hem een groot boek, "L'ENFER", dat een scherpe blik op het leven wierp, vervuld met optimisme en een zodanig meesterschap dat het Anatole France deed zeggen: "Enfin, voilà le livre d'un homme".

Toen in 1914 de eerste wereldoorlog uitbrak nam Henri Barbusse, die een vurig verdediger van de vrede was, als vrijwilliger dienst bij het leger. Door de oorlog zelf te beleven zou hij binnendringen in de ingewanden van het monster, het monster van modder, staal en bloed. Hij zou tevens de kans krijgen de totale onzin van de oorlog te bewijzen.

In die omstandigheden schreef Henri Barbusse "HET VUUR".

Het werd de grootste aanklacht die ooit tegen de oorlog werd geschreven. Nooit werd een titel beter gevonden voor een werk dat de harten en de geesten zo deed oplaaien. Hij beschrijft de oorlog in al zijn naaktheid, in al zijn gruwelijkheid, zonder zijn verguldsel en zonder zijn legende. Door deze twee woorden wou Henri Barbusse de ernst van de gesel brandmerken die toen de wereld teisterde. Die oorlog waaraan hij deelnam in de eerste gevechtlinie, te midden van de soldaten, de gewone soldaten waarvan de namen STEEDS KLEINE NAMEN ZIJN VAN NIEMENDAL. Die oorlog waarvan hij de onmenselijke gruwel beschrijft, de domheid, om daarna des te beter de volkeren op te roepen om ER MEE GEDAAN TE MAKEN VOOR ALTIJD!

Henri Barbusse overleed in mei 1935. Hij werd begraven te Parijs op het kerkhof "Père Lachaise". Meer dan honderd-duizend mannen en vrouwen volgden de lijkstoet met aan het hoofd een groep kinderen die de boeken droegen van de overledene. Het graf wordt nu nog geregeld met bloemen getooid.

En man die zo de passie had VAN DE WAARHEID EN DE REDE sterft nooit!

A.D.S.

Vrede, januari 1974

Vredesfonds

September-oktober-november '98

L.K. Antwerpen 1.000 L.V. Gent 500; R.W. Beersel 400; M.S. Duisberg 400; L.V. Gent 500; L.G. Langdorp 400; A.W. Antwerpen 400; F.I. Brussel 400; L.B. Oudenaarde 400; E.M. Gent 400; V.N. Antwerpen 400; R.S. Kalmhout 400; W.D.R. 's Gravenwezel 400; A.D. Oostende 400; J.T. Borgerhout 400; A.B. Brussel 400; J.V.D. Antwerpen 400; F.N. Antwerpen 400; T.D. Genk 400; L.V.G. Brussel 400; L.V. Schaarbeek 400; P.C. Hertsberge 400; V.C. Antwerpen 400; Ch. D.S. Gent 400; v.z.w. M. club Leuven 400; J.D.L. Aalst 400; G.S. Ekeren 400; W.D.B. Aalst 400; A.N. Aitenrode 400; R.O. Gent 400; P.F. Oudergem 400; *Coop. D.M. Houthalm 400; J. Gent 400; R.C. Gent 400; K.V.G. Edegem 400; V.d.V. Antwerpen 400; J.V. Izegem 400; E.H. Antwerpen 400; AG Brussel 400; A.C.O. D. Gent 400; V.R. Merksem 400; R.M. Oostende 400; H.N. Gent 400; M.Th.D. De Pinte 400; E.V. Hoboken 400; V.S. Leuven 400; L.V. Gent

500; J.E. Gent 400; F.D. Deurne 400; Sg.H.C. Oostende 400; A.U. - V.D. Gent 1.000; D.R.-S. Oosterzele 400; N.D. St.-Niklaas 200; H.D.C. Edegem 400; A.N. Izegem 400; M.V. Gent 400; S.S. Wilrijk 400; W.C. Brussel 1.400; L.D. Harelbeke 400; D.D. Dilbeek 400; J.G. Gent 400; G.S. Wilrijk 100; F.B. Asse 400; J.V. Oostende 400; M.V. Gent 400; J.D. Brugge 400; L.R. Antwerpen 400; V.U.J. Brussel 400; K.M. St.-Niklaas 400; J.V.C. Antwerpen 400; C.V.M. Rotselaar 400; G.L. Vollezele 400; F.V.G. Grimbergen 400; M.C. Hoboken 400; L.V.G. Antwerpen 400; M.B. Kapellen 400; J.D. Oostende 400; E.F. Oostende 400; J.S. Deurne 400; E.G. Wondelgem 400; D.B. Buizingen 400; D.V. Lokeren 400; E.G. Wondelgem 400; D.B. Buizingen 400; D.V. Lokeren 400; A.V. Westerlo 400; E.U. Putte 400; S.V. 400; W.D. Oostende 400; R.S. Heusden 400; OXF Brussel 400; P.V.O. Wortegem 400; J.D. Bredene 400; P.v.d.A. Dendermonde 400; J.V. Borsbeek 400; E.G. Wondelgem 400; M.D. Brussel 400; F.v.d.B. Lier 400; J.J. Wolvertem 400; A.H. Oostende 400; L.H. Wezemaal 400; F.D.G. Gent 400; J.D. Mariakerke 400; J.D. Oostende 400; G.C.

Brugge 400; M.L. Antwerpen 400; L.T. Destelbergen 400; L.V. Gent 2.000; A.D.S. Oostende 400; F.D. Zedelgem 400; D. Assebroek 1.000; C.D.S. Aalst 400; A.D.B. Oostende 200; G.D.B. Oostende 400; L.B. Oostende 400; R.V.N. Ranst 400; L.V.N. Lokeren 400; C.V. St.-Niklaas 400; G.R. Kontich 800; E.D. Veldegem 400; T.H. Antwerpen 1.200; L.M. Drongen 2.000; J.E. Mechelen 400; J.D.S. Aalst 400; M.Th.D. De Pinte 800; J.C. Torhout 400; E.S. Oostende 400; V.S. Leuven 800; W.D.R. 's Gravenwezel 1.000; R.N. Keerbergen 1.000; E.M. Gent 400; W.W. Kortrijk 400; C.D.S. Gent 400; M.V.H. Gent 400; J.E. Gent 1.200; M.T. Zwalm 2.000; E.D.B. Brugge 400; A.C. Mariakerke 800; L.V. Antwerpen 800; L.B. St.-Eloois-V. 800; K.D. Lokeren 2.000; F.V.V. Gent 400; P.B. Oostende 800; Y.G. Hoevenen 400; D.C. + B. St.-Martens-L. 1.200; K.L. Gentbrugge 400; W.W. Tielt 2.000; R.B. Gent 800; J.C. Antwerpen 400; F.V.Z. Bornem 400; N.B. Berchem 2.000; R.M. Oostende 600; H.V.S. Oostende 400; M.C. Bredene 400; M.V. Pollaar 800; P.V.C. Brugge 800; J.D.S. Luik 400; H.D.S. Brugge 600. Totaal: 80.800 fr.

Zin of onzin ... akkoord ?

Op wereldvlak en ook op nationaal vlak is een grote meerderheid het er over eens: de vrijmarkteconomie is een vast gegeven waarmee we de volgende decennia zullen moeten leven. Het zorgt voor crisissen, menselijke en monetaire, waarbij de armen armer worden en de rijken rijker!

De meeste gezagsdragers hebben er geen problemen mee en het stelsel wordt als wereldsysteem aanvaard.

Kun je deze vaststelling aanvaarden en tevens aannemen dat ze nagenoeg onaanvechtbaar is? Akkoord?

Een grote meerderheid van de mensen en landen is **voor vrede**, wereldvrede en sociale vrede.

Evenwel is het meer dan ooit de VS die met de NAVO bepaalt hoe het moet. De lidstaten van het Atlantisch bondgenootschap schaalden zich achter de NAVO en zorgden ervoor dat het een "zogenaamd" ander gezicht kreeg, een "nieuwe NAVO doctrine" sinds november 1991.

Een nieuw gezicht?

We weten beter! Het was gewoon een overlevingsstrategie om het voortbestaan van het militair genootschap, de NAVO, te rechtvaardigen.

Een "militair imperialisme" zonder meer met de VS als waakhond en opdrachtgever, een duidelijk "militair kolonialisme" opgelegd door de VS over nagenoeg alle continenten. Hierdoor bepaalt het, met zijn wapenverkoop, de economische verplichtingen van het desbetreffend land.

Het MIC (militair industrieel complex) veroverde de wereldmarkt. De wapenhandel is hun monopolie geworden.

Wat geldt voor de VS is evenzeer waar voor de Britse en Franse wapensmeden. Ze eisen hun deel op van de buit. De Britten, die samen werken met de VS, hebben de Fransen als concurrent.

De meerderheid die pleit **voor vrede** kan niet langer aanvaarden, noch instemmen, dat men wapens blijft verkopen die de economie ontwrichten.

Een gezonde en sociale economie, zonder militarisatie, bepaalt de toekomst voor allen die harmonisch en humaan willen samenleven en een **vredeconomie** voorstaan.

Een "sociale wereldeconomie" die de "regionale stabiliteit" waarborgt waardoor agressie voorkomen wordt.

Geen illusie wel een waarborg voor de toekomst.

Daarom moet de NAVO, zoals het WARSCHAU-PACT in 1991, verdwijnen ten gunste van het OVSE.

Maximum aanvaardbaar of bespreekbaar is een "defensieve defensie" die zichzelf kan opheffen!

De huidige defensie budgetten blijven de economie schade berokkenen. We hoeven hier niet met cijfers te goochelen. Ze zijn beschikbaar.

Daarom is een EDU (Europese Defensie Unie) als toegevoegde waarde aan de NAVO onaanvaardbaar voor Europa. Zij die **voor** een EDU pleiten, hetzij sociaal-democraten, hetzij christendemocraten, verloochenen hun achterban.

Binnen de EU meten Frankrijk en Duitsland zich een politieke voortrekkersrol aan. Zowel Parijs, Bonn als Londen hebben vandaag sociaaldemocraten aan het bewind.

De boodschap van de EU is tot vandaag een "van verzoening en **vrede**" in Europa. De EU heeft (nog) geen leger waardoor het volledig op de goede wil van de gesprekspartners rekt. Politieke goede wil!!!

Gelukkig kan de WEU geen militaire vuist maken.

Er waait nog steeds een "pacifistische wind" door de EU, evenwel met de bekende tegenwind. De tegenstanders pleiten voor "een constructieve relatie" met de NAVO.

Zelfs met een berekend en koel pacifisme kan men een eind dit vredespad bewandelen.

Een eerste stap is de afbouw van het bestaande agressieve militair apparaat, democratisch door een doeltreffende budgetvermindering. Een politiek besluit: minder geld voor defensie.

AKKOORD ???

We bleven bondig maar ... objectief.

Een voorspoedig en vredevol 1999

William de Bruyn
(Aalst, november 1998)

Karel Maes

Te St.-Niklaas overleed op 3 december j.l. onze vriend en medewerker Karel Maes.

Karel stond tijdens de nazibezetting in de weerstand en was later, gans zijn leven, een actief militant in de arbeiders- en culturele bewegingen.

Karel was tevens lid van het beschermcomité van de vzw Vrede.

Aan zijn echtgenote Rosmarie, familie en zijn vele vrienden bieden we onze blijken van innige deelneming aan in het zwaar verlies dat hun treft.

Aan Karel Maes zullen we de beste herinnering bewaren.

TE ZOT...

Of we dit nu graag hebben of niet de Russische communisten spelen een belangrijke rol in de beleidsopties van hun land. Het is vanzelfsprekend ieder zijn recht hierover zijn mening te hebben maar het is de plicht van de media kijkers en lezers objectief te informeren over alle aspecten die hiermede verband houden. Zo was er op 7 november in Rusland de jaarlijkse betoging als herdenking aan de oktoberrevolutie van 1917. De Franse-Duitse televisie ARTE bracht beelden van een massabetoging te Moskou. De V.R.T. die nochtans een correspondent heeft in Moskou en die over alles en nog wat beelden doorstuurt achtte dit niet nodig zoals "De Standaard" die dezelfde correspondent als medewerker heeft dit eveneens niet nodig oordeelde. Blijkbaar heeft dit voor de journalisten van genoemde media geen "nieuws waarde" of zou het primair anti-communisme nog aan de orde staan?

Joschka Fischer, de nieuwe groene Duitse minister van buitenlandse zaken en lid van de SPD-groene coalitie van kanselier Gerhard Schröder werd met veel omhaal op de zetel van de NAVO te Brussel ontvangen. Fischer verklaarde onomwonden dat hij de politiek van de CDU-FDP regering van Helmut Kohl zonder verwijl zal verder zetten. Wat is dan het verschil met de rechtse conservatieve regering? Waar is de tijd dat het congres van de groenen zich uitsprak voor de ontbinding van de NAVO? Moet deze zwenking van 180 graden dan alleen maar dienen om Fischer toe te laten minister te worden?

Meer consequent waren de Franse groenen en communisten. Alhoewel ze ministers hebben in de regering Jospin stemden hun volksvertegenwoordigers in het parlement tegen de begroting van het ministerie van defensie, die hun door de socialistische meerderheid werd opgedrongen.

Men heeft destijds veel gesproken over de "snippers" die aan het werk waren in Sarajevo. Men herinnert zich dat dit scherpshutters waren die, van op verre afstand mensen neerkogelden. Dergelijke "snippers" zijn nu ook aan het werk in de V.S. Hun doelwit: dokters die nog abortussen plegen. Zo werd Dr. Barnett Slipion in Amherst, in zijn keuken door een scherpshutter neerkogeld. De moordenaar loopt nog steeds vrij rond. Dr. Slepion is het zevende slachtoffer van de katholieke heksenjagers tegen de zwangerschapsonderbrekingen die sinds vijfen-

twintig jaar gelegaliseerd zijn. En er staan nog anderen op hun zwarte lijst.

Lilian Bettancourt (72 jaar), de belangrijkste aandeelhouder van de multinational l'Oréal, is met een patrimonium van 342 miljard B.fr. de rijkste vrouw van Frankrijk. Ze moet zich geen zorgen maken over de crisis want kort geleden mocht ze nogmaals 2,56 miljard aan dividenden opstrijken.

De Nederlandse koningin Beatrix is er ook zo eentje. Met een vermogen dat geschat wordt op 120 miljard frank komt ze in haar land op de derde plaats. Nummer één is de industrieel Paul Fentener van Vlissingen met 170 miljard frank en nummer twee de bierkoning Freddy Heineken met 148 miljard frank. De rijkste 500 Nederlanders bezitten samen 5.160 miljard. Een klein, heel klein deeltje zou volstaan om slachtoffers van de overstromingen in Centraal-Amerika uit de ellende te helpen.

Kort geleden werd een Saoediër schuldig gevonden aan een kleine diefstal in een moskee. Gevolg, hij werd een hand afgehakt. Volgens de door de Saoedische regering geïnterpreteerde charia, de islamitische wet, staan handafkappingen, steuning en onthoofding met een zwaard op het programma van de strafwet. De Verenigde Staten, die zich opwerpen als de verdediger van de mensenrechten, ondersteunen dit land en blijken hiervoor de ogen te sluiten. Protest tegen deze barbaarse praktijken werden nooit gehoord.

Zwitserland heeft nu officieel de broer van de gewezen-president van Mexico, Carlos Salinas beschuldigd van handel in drugs. Na een lang onderzoek zijn de autoriteiten tot de vaststelling gekomen dat 114,1 miljoen dollar, voortkomend van drugshandel, op naam van Salinas geblokkeerd staat op Zwitserse rekeningen. Tegen Carlos Salinas werd reeds door het Mexicaans gerecht een straf geëist van 50 jaar gevangenis voor de moord op José Francisco Ruiz Massieu, destijds algemeen secretaris van de revolutionaire institutionele regeringspartij, in september 1994.

In zijn rubriek "Envoyé Special" heeft de Franse T.V.-zender, France 2, (5/11/98) een documentaire vertoond over de paus en de koude oorlog. Een Italiaanse auteur wees er in deze uitzending op dat er nauwe banden bestonden tussen de CIA en het Vaticaan om Polen te destabiliseren. De CIA zorgde voor geld en de uitzendingen

van de radio Vrij Europa en de paus verzorgde ideologische begeleiding. Hierbij wees hij er eveneens op dat, toen er door een Vaticaanse commissie een document werd opgesteld tegen het "Star Wars" van Reagan en tegen de armoede en ongelijkheid in de V.S., de paus niet toeliet deze documenten te publiceren.

De beurs van Amsterdam heeft met applaus de nieuwe maatregelen begroet van de Nederlandse groep Philips. De elektronica-reus verkondigt namelijk dat er van zijn 269 bedrijven in de wereld, er tegen het jaar 2002 nog slechts 170 zullen overschieten. Dat duizenden hierbij hun job gaan verliezen is volgens deze heren een noodzakelijk kwaad.

Na een onderzoek door de huidige president van Indonesië, onder druk van de openbare opinie, blijkt dat de gewezen president Suharto, "de vader van het vaderland", over 72 bankrekeningen beschikt met een kapitaal van 2,6 miljard dollar.

Nadat de Britse koningin een verjaarsfeest organiseerde voor haar zoon prins Charles nodigde diens vriendin Camilla eveneens vrienden en monarchen uit op een "bescheiden" feestje. Kostprijs: 6 miljoen.

Het is algemeen bekend dat de cycloon Mitch, die in bijzonder Nicaragua en Honduras getroffen heeft, voor die landen en hun bevolking een niet eerder geziene ramp betekent. Het brengen en verdelen van hulp blijft hoogstnoodzakelijk om mensenlevens te redden. De V.S. beslisten om voor Honduras, amper een uur vliegen van Miami 25 vliegtuigen in te zetten. Om de zoveelste oorlog te voeren in de Golf, lees een strafexpeditie tegen Irak, werden 313 vliegtuigen, 35 oorlogsschepen, en 28.200 soldaten ingezet.

De Italiaanse zakenman en politicus Silvio Berlusconi gaat er prat op achttien huizen te bezitten. Dertien villa's staan in Sardinië, één in de Bermuden, een in Portofino en twee in Milaan. Het is te hopen dat het proces dat tegen hem is ingezet voor het recyclen van zwart geld voor een negentiende verblijf zorgt: de gevangenis.

Brigitte Bardot, wiens laatste echtgenoot een verantwoordelijke is van het F.N.I., werd voor de tweede maal veroordeeld voor rassenhaat. B.B. had o.m. verklaard dat ieder lid van de Algerijnse gemeenschap een potentiële wurger is...

... OM LOS TE LOPEN

Vrede vzw organiseert voor Internationale Vrouwendag Vrouwen van Hier en van Ginder

STUDIEDAG OVER RECHTS- & ARBEIDSMARKTPOSITIE IN BELGIË

*In samenwerking met het vakgebied Niet-Westers recht en het vakgebied Internationaal Privaatrecht (UG)
Gentse Turkse Vrouwenvereniging, Socialistische Vrouwen Gent, Stedelijk Integratiecentrum Gent*

**Op vrijdag 26 maart 1999 van 9u tot 18u
KUC – Kortrijksepoortstraat 254 – 9000 Gent**

Marokkaanse en Turkse allochtone vrouwen ondervinden in de Belgische samenleving, ondanks de grondwettelijke bepaling van gelijkheid van seksen, nog heel wat discriminaties.

Allochtone vrouwen cumuleren als het ware de gevolgen van benadeelde groepen. Zij verkrijgen amper, of heel moeizaam dezelfde kansen als autochtonen en moeten daarenboven nog eens opboksen tegen vooroordelen binnen de eigen en de Belgische gemeenschap.

Wij zijn van mening dat allochtone vrouwen zelf hun keuze naar integratie en emancipatie kunnen waarmaken. De hindernissen op vlak van persoonlijk juridisch statuut en beroepsopleiding zijn er echter de oorzaak van dat zij minder kansen hebben om een eigen invalshoek voor zichzelf en hun dochters waar te maken.

De studiedag is opgebouwd in drie luiken. Tijdens het eerste luik zullen prof. Beke, Jinske Verhellen en Nick Vanderscheuren, medewerkers van de Universiteit Gent, vakgroep Niet-Westers Recht en vakgroep Internationaal Privaatrecht en Rahja Slaoui, een uiteenzetting geven omtrent het huwelijk en de Islam, het internationaal privaatrecht en verblijfsrecht i.v.m. huwelijk in België.

Gezien het belang van arbeid vandaag de dag, zal tijdens het colloquium ook stil gestaan worden bij de arbeidsmarktpositie van allochtone vrouwen.

In dit paneel zullen aanwezig zijn: Saïda Sakali, Lief Vandervoort, Veerle Vermeulen (vev), Myriam Verlinde (ABVV), Kries Rondelez (VDAB), dhr. Vander Gehucht (PMS).

Het geheel wordt afgesloten met een politiek debat waarin wij het publiek de kans geven hun vragen te stellen naar een vertegenwoordigster van elke democratische partij. Zullen aanwezig zijn Meriem Kaçar, Annemie Neyts, Nelly Maes.

U bent van harte welkom, inkom is gratis.

Voor meer inlichtingen en informatie, tel. Vrede vzw (09) 233 46 88.

Contactpersoon: Marie-Jeanne Vanmol, Sigrid Eggermont.

DEELNAME STROOK

NAAM: .....

VOORNAAM: .....

ADRES: .....

FUNCTIE: .....

AANTAL PERSONEN .....

LUNCH: JA / NEE .....

- Terug te sturen vóór 24 maart 1999 aan Vrede vzw, Galgenberg 29, 9000 Gent.
- U kunt ook telefonisch aanmelden, tel. (09) 233 46 88.